

บทที่ 5

เปรียบเทียบนโยบายส่งเสริมการอ่านของไทยกับต่างประเทศ

ประเทศไทยกับประเทศสหรัฐอเมริกา

- ประเทศไทยยังไม่สามารถทำให้การอ่านเป็นวัฒนธรรมของชาติได้แต่ประเทศสหรัฐอเมริกาคำหนดให้แต่ละรัฐมีศูนย์กลาง ที่ทำหน้าที่ส่งเสริมการอ่านให้เกิดขึ้นเป็นวัฒนธรรมและสืบทอดกันไปเหมือนกับมรดกทางวัฒนธรรมอย่างหนึ่ง
- ประเทศไทยมีการสร้างห้องสมุดประชาชน ที่เป็นของรัฐและเอกชน แต่ของประเทศสหรัฐอเมริกามีห้องสมุดมีหน้าที่ในการกระตุ้นประชาชนให้รักการอ่านผ่านศูนย์ชื่อ The Center For the Book เพื่อเป็นศูนย์กลางอ่านหนังสือของประชาชน
- ประเทศไทยกำหนดให้ปี 2546 เป็นปีแห่งการส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ และปี 2552 จะประกาศให้การอ่านเป็นวาระแห่งชาติ แต่ของประเทศสหรัฐอเมริกา ปี 1987 เป็น “ปีแห่งการอ่าน” ปี 1989 “ปีแห่งนักอ่านรุ่นใหม่” ปี 1997 โครงการ “การสร้างชนชาตินักอ่าน” ปี 1998 โครงการ “หนังสือหนึ่งเล่มหนึ่งชุมชน”
- ประเทศไทยมีการแถลงนโยบายรัฐบาลโดยมีการกล่าว เกี่ยวกับการสร้างนิสัยรักการอ่าน ในปี 2544 ของประเทศสหรัฐอเมริกา ปี 1989 ประธานาธิบดีบุช กล่าวว่า “ปี 2000 ประชากรผู้ใหญ่ทุกคนของประเทศต้องอ่านออกเขียนได้ รวมถึงต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติความรู้ ทักษะที่จำเป็นที่จะทำให้สามารถแข่งขันในระบบเศรษฐกิจของโลกปัจจุบันได้” ปี 1997 ประธานาธิบดี คลินตัน ได้จัดให้โครงการทดสอบการอ่านขึ้นและโครงการดึงข้ามจากอาสาสมัครที่ต้องการช่วยให้เด็กอเมริกันทุกคน สามารถอ่านหนังสือได้ภายในเกรดสี่ พร้อมกับมีการสอบการอ่านของประชาชนที่สมัครใจ
- ประเทศไทยมีพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ที่กล่าว เกี่ยวกับการอ่านว่า “ให้ผู้เรียน คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง” แต่ของประเทศสหรัฐอเมริกา ปี 1988 ออกพระราชบัญญัติ Reading Excellent Act ผ่านสภากรองเกรส เช่น การเปลี่ยนแนวทางการสอนของอาจารย์ในการสอนการอ่านหนังสือให้กับเด็ก ธุรกิจสิ่งพิมพ์จำเป็นต้องปรับตัว ให้เข้ากับแนวทางใหม่ๆ ในการลดต้นทุนการผลิตเพื่อตอบสนองนโยบายภาครัฐให้เด็กและเยาวชน ให้อ่านหนังสือมากขึ้น
- ประเทศสหรัฐอเมริกาประสบปัญหาเนื่องจากอัตราการอ่านออกเขียนได้ของเด็กนักเรียนต่ำลงของไทยพบว่าผู้ไม่อ่านหนังสือมีแนวโน้มลดลงจากร้อยละ 38.8 ในปี 2546 เหลือร้อยละ

ละ 30.9 ในปี 2548 โดยสาเหตุที่เด็กไม่อ่านหนังสือ คือ ไม่ชอบอ่านและอ่านหนังสือไม่ออก โดย PISA ในปี 2544 ทำการทดสอบทักษะการอ่านของเด็กออกเป็น 5 ระดับ ปรากฏว่า ร้อยละ 74 มีระดับการอ่านเพื่อการศึกษาอยู่ในระดับต่ำ ระดับต่ำคือผู้อ่านสามารถอ่านตัวอักษรได้ อาจรู้ความหมายตามตัวอักษรแต่ไม่สามารถเข้าใจความหมายได้ หรือไม่ สามารถอ่านเพื่อนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้ ปี 2549 ได้ประเมินโครงการเดียวกันผลที่ออกมาปรากฏว่าไม่แตกต่างกันนัก แต่ตามรายงานขององค์การสหประชาชาติประจำปี 2007/2008 พบว่าคนอเมริกันมีอัตราการอ่านออกเขียนได้เพิ่มสูงขึ้นถึงร้อยละ 99 อยู่ในอันดับที่ 17 ของโลก

ประเทศไทยกับประเทศสวีเดน

- ประเทศสวีเดน มีการขับเคลื่อนนิสัยด้านการอ่านมาเป็นเวลามากกว่า 100 ปี ใน ค.ศ.1960 มหาวิทยาลัย Uppsala ได้ดำเนินการวิจัยด้านการอ่านในเชิงลึกสอดคล้องกับการขับเคลื่อนทางสังคม ค.ศ.1905 นโยบายด้านการอ่าน ได้รับการสนับสนุนด้านการเงินจากห้องสมุดประชาชน
- ประเทศสวีเดน มียอดการตีพิมพ์หนังสือสูงมาก โดยพิจารณาจากสัดส่วน การตีพิมพ์กับจำนวนประชากร มีการศึกษาการเพิ่มขึ้นของราคาหนังสืออยู่ตลอด มีโครงการจัดพิมพ์หนังสือ Easy-to-Read เพื่อเน้นงานวรรณกรรมและให้แก่กลุ่มผู้ใหญ่ที่ประสบปัญหาด้านการอ่าน ซึ่งประเทศไทยก็มีการส่งเสริมการจัดทำหนังสือที่เหมาะสมสำหรับแต่ละกลุ่มอายุ
- ประเทศสวีเดน มีการจัดตั้ง สถาบันมูลนิธิหนังสือแห่งสวีเดนเพื่อดำเนินการส่งเสริมการอ่าน วิจัยด้านการอ่านและการเขียน ของประเทศไทยก็จะมีองค์กรเอกชน เช่น มูลนิธิหนังสือเพื่อเด็ก มูลนิธิริทซ์เด็ก มูลนิธิเด็ก ฯลฯ และหน่วยงานรัฐที่ดำเนินการในเรื่องนี้อยู่แต่ไม่เห็นผลชัดเจน
- ประเทศสวีเดน มีสำนักพิมพ์ พิมพ์หนังสือดีมีคุณภาพในราคาต่ำ ภายได้เงินอุดหนุนจากรัฐบาล ของประเทศไทยจะไม่เห็นชัดเจน

ประเทศไทยกับประเทศญี่ปุ่น

- ประเทศญี่ปุ่น ปี 1955 มีห้องสมุดคุณแม่ (PTA Mother Library) แม่พร้อมบุตรใช้เวลาในการอ่าน 20 นาที ก่อนเข้านอน ซึ่งแพร่หลายในชนบท ต่อมาจึงมี Bunko พัฒนาผ่านคุณแม่ในพื้นที่เมือง ประเทศไทยไม่มีห้องสมุดเฉพาะเช่นนี้

- ประเทศญี่ปุ่น มีการก่อตั้งสภาเพื่อการส่งเสริมด้านการอ่าน ในปี 1959 จัดสัปดาห์หนังสือ สัปดาห์หนังสือเด็ก ส่งเสริมการอ่านหนังสือของเยาวชน กลุ่มเริ่มต้นทำงาน ส่งเสริมการอ่านในเทศกาลต่างๆ และรางวัลสำหรับการส่งเสริมการอ่าน ประเทศไทยมีการจัดงานแสดงหนังสือเช่นเดียวกัน แต่ไม่มีการส่งเสริมการอ่านเฉพาะกลุ่มเช่นประเทศญี่ปุ่น
- ประเทศญี่ปุ่นกำหนดให้ ปี 2000 เป็นปีแห่งการอ่านของเด็กแห่งชาติ ซึ่งของไทยก็มีการกำหนด ปี 2546 เป็นปีแห่งการส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้
- ประเทศญี่ปุ่นเริ่มโครงการ Bookstart ในปี 2000 โดยเริ่มจากองค์กรอิสระที่ไม่หวังผลกำไร มีเป้าหมายหลักเพื่อสร้างโอกาสให้กับครอบครัวและบุตรใช้เวลาอย่างมีความสุขร่วมกัน โดยการแบ่งปันหนังสือร่วมกัน ของประเทศไทย เริ่มโครงการ Bookstart ในปี 2546 โดยมูลนิธิหนังสือเพื่อเด็ก
- ประเทศญี่ปุ่นจะมีการบัญญัติกฎหมายเพื่อส่งเสริมการอ่านของเด็ก โดยมีการสนับสนุนจากรัฐบาลกลางและรัฐบาลท้องถิ่นส่วนประเทศไทย จะไม่มีการบัญญัติเป็นกฎหมาย แต่อยู่ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
- ประเทศญี่ปุ่น กำหนดว่าวันที่ 23 เมษายน ของทุกปี เป็นวันอ่านหนังสือสำหรับเด็กญี่ปุ่น แต่ของประเทศไทยไม่มีการกำหนดเช่นนี้

ประเทศไทยกับประเทศสาธารณรัฐเกาหลี

- ประเทศสาธารณรัฐเกาหลีมีวัฒนธรรม มีบทบาทสนับสนุนห้องสมุดและบรรณารักษ์ และออกกฎหมายเกี่ยวกับห้องสมุด มีห้องสมุดที่จัดห้องอ่านหนังสือสำหรับเด็กและสตรี โดยเฉพาะ และเน้นในการส่งเสริมเพิ่มจำนวนห้องสมุด มีห้องสมุดขนาดเล็ก ๆ ในเมือง Gyeongju เพื่อเป็นบริการแก่เกษตรกร และชาวประมงในหมู่บ้าน จะพบว่าประชาชนนิยมใช้บริการห้องสมุดกันมาก สำหรับประเทศไทยก็มีการจัดตั้งห้องสมุดเพิ่มขึ้นมาก แต่ไม่มีห้องสมุดที่เฉพาะเจาะจงเช่นนั้น
- ประเทศสาธารณรัฐเกาหลีมุ่งเน้นห้องสมุดดิจิทัล และนำระบบสารสนเทศมาใช้สมกับคำขวัญที่ว่า “เกาหลีจะเป็นผู้นำ และเป็นศูนย์กลางสำหรับสารสนเทศ” เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถเรียนรู้ที่ใดก็ได้ เวลาใดก็ได้ สำหรับประเทศไทยมีห้องสมุดดิจิทัลแต่ยังมีจำนวนไม่มากนัก
- ประเทศสาธารณรัฐเกาหลี มีโครงการ Book start เช่นเดียวกันโดยเริ่มในปี 2003

- ประเทศสาธารณรัฐเกาหลีในปี 1994 มีพระราชบัญญัติการณรงค์การใช้ห้องสมุดและการอ่านร่วมกันปี 2007 ได้แยกเป็นพระราชบัญญัติการส่งเสริมวัฒนธรรมการอ่าน และพระราชบัญญัติเกี่ยวกับห้องสมุด สำหรับประเทศไทยไม่มีการกำหนดเป็นพระราชบัญญัติที่เฉพาะเจาะจงเช่นนี้
- ประเทศสาธารณรัฐเกาหลีปี 2001 มีการจัด “โครงการครอบครัวรักอ่าน” “กิจกรรมเดือนแห่งการอ่าน” ปี 2003 จัดโครงการ “1 เมือง หนังสือ 1 เล่ม” “โครงการหนึ่งหมู่บ้าน 1 โครงการรณรงค์การอ่านหนังสือ” ซึ่งประเทศไทยจะมี “ปี 2546 ปีแห่งการส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้” และมีกิจกรรม “วางทุกงานอ่านทุกคน”

ประเทศไทยกับประเทศเวียดนาม

- ประเทศไทยและประเทศเวียดนามในระยะแรกจะมีจุดเน้นเหมือนกันคือ เพิ่มอัตราการอ่านออกเขียนได้
- ประเทศเวียดนาม ปี 2002 เริ่มจัดงาน “มหกรรมหนังสือแห่งชาติ” ปี 2005 มีการก่อตั้งพิพิธภัณฑ์นักเขียน ปี 2006 กิจกรรมเนื่องในวันแห่งหนังสือและวันแห่งลิขสิทธิ์” ปี 2009 จัด “วันแห่งคำกลอน” ซึ่งประเทศไทยมีการจัดงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ แต่ยังไม่มีการกำหนดเป็นวันที่เกี่ยวกับการอ่านโดยเฉพาะ

ข้อเสนอแนะสำหรับแนวทางในการส่งเสริมการอ่านในประเทศไทย : กรณีของประเทศไทย สหรัฐอเมริกา

ประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นประเทศที่ประสบความสำเร็จในด้านการส่งเสริมการอ่านให้กับกลุ่มเด็กและเยาวชนเป็นอย่างมาก กล่าวคือ ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา อัตราการอ่านออกเขียนได้ของประชากรภายในประเทศอยู่ในอัตราร้อยละ 95.5 ในปี 1996 และเมื่อเวลาผ่านไป 7 ปี อัตราการอ่านออกเขียนได้ของประชากรก็ได้ก้าวขึ้นไปอยู่ที่อัตราร้อยละ 99 นั่นแสดงให้เห็นว่าภายในช่วงระยะเวลาสั้นๆ ภาครัฐและภาคเอกชนในสหรัฐอเมริกาได้พยายามอย่างหนักที่จะให้ประชากรสามารถอ่านออกเขียนได้มากขึ้น โดยในภาครัฐได้มีการออกพระราชบัญญัติการอ่านอย่างต่อเนื่องหลายฉบับในช่วงเวลา 20 ปีที่ผ่านมา รวมถึงริเริ่มโครงการส่งเสริมการอ่านให้กับเด็ก เยาวชน และผู้ใหญ่ผ่านสภาคองเกรส นอกจากนี้ทางรัฐบาลเองก็ได้สนับสนุนการทำงานแบบเครือข่ายของห้องสมุดประชาชน (Library of Congress, Center for the Book) ที่มีศูนย์การทำงานใน 50 รัฐและในมลรัฐต่างๆ ในสหรัฐอเมริกาเพื่อรณรงค์และสร้างสรรค์กิจกรรมต่างๆ เพื่อกระตุ้นให้เด็กอ่านเขียนมากขึ้น และสำหรับในส่วนของภาคเอกชนเองก็ได้จัดตั้งเป็นศูนย์วิจัยเพื่อเด็กและเยาวชนในการหาแนวทางพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ของเด็ก มีสถาบันเก็บข้อมูลสถิติการอ่านออกเขียนได้ของเด็ก เยาวชน ผู้ใหญ่ และผู้ประกอบการสิ่งพิมพ์ ก็มีส่วนร่วมในการส่งเสริมการอ่านของประชาชนด้วยเช่นกัน ด้วยการจำหน่ายหนังสือทั่วไปผ่านทางเว็บไซต์และการจำหน่ายหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books) เพื่อช่วยผู้ประกอบการสิ่งพิมพ์ ลดต้นทุนในการผลิตและการดำเนินงาน ทำให้หนังสือมีราคาที่ถูกลงและเป็นที่ต้องการของตลาดมากขึ้น นอกจากนี้จากข้อมูลทางสถิติได้แสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมการส่งเสริมการอ่านของผู้ปกครองและระดับการศึกษาของผู้ปกครองมีผลอย่างมากต่อพฤติกรรมรักการอ่านของเด็ก ดังนั้นจะเห็นได้ว่าในช่วงไม่กี่ปีให้หลังที่ผ่านมา รัฐบาลอเมริกาพยายามหาแนวทางในการสร้างนิสัยรักการอ่านของเด็กด้วยการจูงใจและคูตัวอย่างที่ดีจากผู้ปกครอง ในการแสดงให้เห็นบุตรหลานของตนเองเห็นความสำคัญในการอ่านหนังสือ จากทั้งหมดที่ได้กล่าวมานี้เป็นแนวทางที่ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนในประเทศสหรัฐอเมริกาได้ทำจนทำให้ประสบความสำเร็จในการส่งเสริมการอ่านของประชาชนภายในประเทศ ทั้งนี้ประเทศไทยสามารถนำแนวทางดังกล่าวมาใช้ในการปรับกลยุทธ์การส่งเสริมการอ่านได้ดังนี้

1. ออกพระราชบัญญัติหรือนโยบายส่งเสริมการอ่านโดยตรง ภาครัฐควรมีการส่งเสริมการอ่านให้แก่เด็กและเยาวชน ผ่านการออกพระราชบัญญัติหรือนโยบายการส่งเสริมการอ่านโดยตรง เนื่องจากในอดีตที่ผ่านมา รัฐบาลไม่ได้มีนโยบายส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้โดยตรงแต่ได้กล่าวถึงแนวทางการส่งเสริมการอ่านผ่านนโยบายการศึกษาเท่านั้น ทั้งนี้การออกพระราชบัญญัติหรือนโยบาย

การส่งเสริมการอ่านที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรมมากขึ้นจะเป็นกรอบแนวทางปฏิบัติสำหรับองค์กรทั้งในส่วนภาครัฐและภาคเอกชนในการหาวิธีการพัฒนาการอ่านของเด็กและเยาวชนต่อไปในอนาคต

2. กำหนดบทบาทของห้องสมุดประชาชนให้มีความชัดเจนมากขึ้น ในปัจจุบันประชาชนส่วนใหญ่ไม่ได้เข้าไปหาความรู้ในห้องสมุดประชาชนเนื่องจากบางคนไม่ทราบสถานที่ตั้งของห้องสมุดประชาชนในแต่ละเขตหรือในแต่ละจังหวัด ประกอบกับคนส่วนใหญ่เมื่อต้องการหาข้อมูลความรู้เพิ่มเติมเพื่อมาใช้ในการศึกษา ก็เลือกที่จะเดินทางไปหอสมุดขนาดใหญ่ที่มีหนังสือและสื่อต่างๆ ครบครัน อาทิเช่น หอสมุดตามมหาวิทยาลัยชั้นนำของประเทศ สิ่งเหล่านี้ทำให้บทบาทของห้องสมุดประชาชนขาดความชัดเจน ดังนั้นตัวห้องสมุดประชาชนเองควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทั่วไปได้ทราบถึงประเภทหนังสือต่างๆ ที่มีอยู่ในห้องสมุด สถานที่ตั้งของห้องสมุดประชาชนในแต่ละพื้นที่ รวมถึงกิจกรรมและโครงการส่งเสริมการอ่านที่น่าสนใจของห้องสมุดที่จัดทำขึ้น ทั้งนี้กิจกรรมและโครงการส่งเสริมการอ่านของห้องสมุดประชาชนในแต่ละที่ควรมีความสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกันและควรจัดให้มีกิจกรรมและโครงการส่งเสริมการอ่านต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี โดยรัฐบาลอาจให้งบประมาณสนับสนุนในส่วนของการริเริ่มกิจกรรมและโครงการต่างๆ พร้อมทั้งช่วยในการประชาสัมพันธ์กิจกรรมและโครงการของห้องสมุดผ่านสื่อต่างๆ ด้วยเช่นกัน ทั้งนี้ตัวอย่างของกิจกรรมและโครงการที่ห้องสมุดประชาชนสามารถนำมาใช้เพื่อส่งเสริมการอ่าน เช่น การแข่งขันชิงเงินรางวัลจากการอ่านและการเขียนเรียงความตามหัวข้อที่กำหนดหรือการประชาสัมพันธ์เทศกาลหนังสือแห่งชาติ เป็นต้น

3. โครงการหนึ่งเล่มหนึ่งชุมชน (One Book One Community) เป็นโครงการนำร่องในประเทศสหรัฐอเมริกาที่ประสบความสำเร็จเป็นอย่างมากในการส่งเสริมการอ่านในกลุ่มเด็กและเยาวชน โดยโครงการนี้สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในประเทศไทยได้ด้วยเช่นกัน กล่าวคือ ในหนึ่งจังหวัดควรมีหนังสือหนึ่งเล่มบังคับให้เด็กและเยาวชนอ่านเป็นหนังสือนอกเวลาในโรงเรียน โดยหนังสือดังกล่าวอาจมีความสอดคล้องกับวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่น ประวัติศาสตร์ของจังหวัดหรือประเทศไทย อาจเป็นนิทานหรือนิยายพื้นบ้านในจังหวัดนั้นๆ เพื่อให้เด็กและเยาวชนเกิดการซึมซับและเรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่นของตนไปพร้อมๆ กับการอ่านด้วยเช่นกัน

4. องค์กรภาครัฐและภาคเอกชนอาจร่วมกันจัดตั้งศูนย์หรือสถาบันที่ทำการศึกษาพัฒนาการของเด็กและเยาวชนในด้านการเรียนรู้และการอ่านออกเขียนได้ นอกเหนือจากศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีอยู่เดิม ทั้งนี้สถาบันที่จัดตั้งขึ้นมาเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ของเด็กและเยาวชน จัดทำแบบทดสอบเพื่อประเมินผลความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ของเด็กนักเรียนทุกชั้นปีตั้งแต่ระดับประถมศึกษาตอนต้น จนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ตลอดจนเก็บสถิติผลจากการ

ทดสอบของเด็กนักเรียน เพื่อนำข้อมูลสถิติที่ได้มาใช้ในการทำวิจัยต่อไปในอนาคต ทั้งนี้งานทั้งหมดที่ได้กล่าวไปควรอยู่ภายใต้การทำงานขององค์กรเดียวกันเพื่อให้งานทั้งหมดมีความสอดคล้องและเห็นผลที่ชัดเจน โดยภาครัฐบาลและภาคเอกชนต่างได้รับประโยชน์จากผลการวิจัยด้วยกันทั้งคู่ อาทิเช่น นำมาใช้เป็นแนวทางในการออกพระราชบัญญัติและนโยบายการศึกษาและการอ่าน เป็นต้น

5. เพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายหนังสือออนไลน์และส่งเสริมการขายหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-Books) ในประเทศสหรัฐอเมริกาการจัดจำหน่ายหนังสือผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์กำลังเป็นที่นิยมอย่างมากและยอดจำหน่ายหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books) กำลังเติบโตขึ้นอย่างต่อเนื่องเช่นเดียวกัน สิ่งเหล่านี้ช่วยผู้ประกอบการสิ่งพิมพ์สามารถลดต้นทุนการผลิตและต้นทุนการจัดจำหน่ายได้มากเช่นกัน สำหรับผู้ประกอบการสิ่งพิมพ์ในประเทศไทยอาจมองหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-books) เป็นทางเลือกใหม่ให้กับผู้บริโภคในอนาคต เนื่องจากในปัจจุบันคนไทยส่วนใหญ่มีคอมพิวเตอร์ส่วนตัวใช้ และราคาสำหรับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ก็มีแนวโน้มที่จะมีราคาถูกกว่าหนังสือที่ตีพิมพ์ในรูปแบบเล่มทั่วไป ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นการเปิดตลาดหนังสือให้กว้างขึ้นและช่วยลดการสิ้นเปลืองในการใช้กระดาษ

ข้อเสนอแนะสำหรับแนวทางในการส่งเสริมการอ่านในประเทศไทย : กรณีของประเทศสวีเดน

จากการศึกษาแนวทางการส่งเสริมการอ่านของประเทศสวีเดน พบว่าประเทศสวีเดนให้ความสำคัญกับการอ่านอย่างยิ่ง ทั้งนี้โดยการขับเคลื่อนอย่างจริงจังของภาครัฐ องค์กรเอกชน สมาคมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับหนังสือ ตลอดจนห้องสมุดโรงเรียน และห้องสมุดประชาชน และห้องสมุด

จึงกล่าวได้ว่า หากประเทศไทยจะดำเนินการในแนวทางการส่งเสริมการอ่าน โดยศึกษาจากแนวทางการดำเนินการของประเทศสวีเดนก็นับว่าเป็นเรื่องที่ดีทีเดียว ทั้งนี้ข้อเสนอแนะดังกล่าวได้แก่ :

- รัฐบาลไทยควรต้องให้การสนับสนุนต่อการดำเนินนโยบายและกิจกรรมส่งเสริมการอ่านอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ซึ่งอาจดำเนินการได้โดย
 - กำหนดนโยบายการส่งเสริมการอ่านที่ชัดเจนและมีการกำหนดแผนเชิงปฏิบัติการ และเร่งดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรมให้ได้
 - กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงวัฒนธรรม ควรเร่งรณรงค์และดำเนินการส่งเสริมการอ่านให้กับประชาชนคนไทยทั้งประเทศอย่างจริงจังและต่อเนื่อง นอกจากนี้ก็ควรจะหาทางเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์เรื่องนโยบายการส่งเสริมการอ่านให้มากขึ้น เพื่อประชาชนจะได้เกิดการตระหนัก รับรู้ และเข้าใจ ตลอดจนให้ความร่วมมือในการปฏิบัติอย่างเต็มที่

- รัฐบาลควรจัดสรรงบประมาณต่างๆ เพื่อใช้ในการรณรงค์เพื่อประสิทธิผลของการดำเนินนโยบาย โดยเฉพาะงบประมาณที่จัดสรร กระจายลงไปในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งการจัดสรรงบประมาณเพื่อการจัดตั้งห้องสมุดประชาชน (Public Library) ให้มีจำนวนเพิ่มสูงขึ้น (โดยเฉพาะการมีห้องสมุดกระจายทุกเขตการปกครอง) และมีความทันสมัยมากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน
- รัฐควรให้การสนับสนุนทางการเงิน เพื่อส่งเสริมวรรณกรรมและการอ่านผ่านองค์กรหลักๆ
- ดำเนินการรณรงค์ให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง ทุกคนทั่วประเทศเห็นคุณค่าของการอ่าน และเข้าใจถึงแนวทางการดำเนินการส่งเสริมการอ่านต่อบุตรหลานของตนต่อไป
- รัฐบาลให้เงินอุดหนุนผู้ประกอบการทั้งในส่วนของสำนักพิมพ์ ผู้เขียนหนังสือ ผู้จัดจำหน่ายหนังสือ และผู้ค้าปลีกหนังสือ
- ควรใช้ประโยชน์จากนโยบายภาษีมูลค่าเพิ่ม เพื่อให้เกิดผลกระทบเชิงบวกต่อทั้งผู้ผลิต ผู้ค้าปลีก และผู้บริโภค

นอกจากนี้ สถาบันการศึกษาทุกแห่งทั่วประเทศที่ควรจะให้ความเอาใจใส่ต่อการดำเนินนโยบายการส่งเสริมการอ่านอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนอนุบาล โรงเรียนประถม มัธยม ตลอดจนระดับมหาวิทยาลัย

ข้อเสนอแนะสำหรับแนวทางในการส่งเสริมการอ่านในประเทศไทย : กรณีของประเทศญี่ปุ่น

จากข้อเท็จจริงที่กล่าวถึงในหัวข้อสรุปการศึกษานโยบายและกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของประเทศญี่ปุ่น จะเห็นได้ว่าประเทศญี่ปุ่นมีการดำเนินนโยบายและกิจกรรมส่งเสริมการอ่านโดยผ่านทางองค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐบาลและเอกชนในหลากหลายรูปแบบ รวมทั้งผ่านทางระบบการศึกษาระบบห้องสมุด โรงเรียน องค์กรเอกชน สมาคมต่างๆ ผู้ประกอบการด้านสิ่งพิมพ์ และการหล่อหลอมจากสังคมและวัฒนธรรมของชาวญี่ปุ่นเอง

ดังนั้น ประเทศญี่ปุ่นจึงถือเป็นแบบอย่างที่ดีของการพัฒนาด้านการอ่าน ซึ่งสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางส่งเสริมการอ่านของประเทศไทยได้ โดยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. การดำเนินนโยบายและกิจกรรมส่งเสริมการอ่านโดยรัฐบาล

มีข้อเสนอแนะดังนี้

- รัฐบาลและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องให้ความสำคัญต่อการศึกษาและการอ่าน รวมทั้งกำหนดตัวชี้วัดที่เหมาะสมและชัดเจน
- รัฐบาลสนับสนุนงบประมาณพิเศษในการปรับปรุงหนังสือและสิ่งอำนวยความสะดวกภายในห้องสมุดโรงเรียน
- การจัดทำแผนพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการอ่านทั้งในระดับรัฐบาลและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเป็นแผนระยะยาวและแผนระยะสั้นและมีการปรับปรุงแผนอย่างต่อเนื่อง
- การกำหนดตัวชี้วัดความก้าวหน้าของกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่เหมาะสม โดยแยกส่วนความรับผิดชอบระหว่างรัฐบาลและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน ครอบครัวยุวมทั้งสถาบันที่ดูแลและเกี่ยวข้อง เช่น โรงเรียน ห้องสมุด ที่มีการปฏิบัติ การประเมินผล และการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการอ่านของเด็ก
- พิจารณาระบบการตั้งราคาโดยรวมของหนังสือ เพื่อให้หนังสือมีราคาอยู่ในระดับที่เหมาะสมกับผู้บริโภค

2. ดำเนินนโยบายและกิจกรรมส่งเสริมการอ่านโดยผ่านระบบการศึกษา

ระบบการศึกษาของประเทศญี่ปุ่นมีนโยบายชัดเจนในการพัฒนาคนให้สมบูรณ์ทุกด้าน ตลอดจนนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาพัฒนาหลักสูตรการศึกษา เปิดโอกาสให้นักวิชาการและองค์กรท้องถิ่นมาร่วมจัดหลักสูตรการศึกษาอย่างแท้จริง ระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานของญี่ปุ่นได้รับการพัฒนาเป็นอย่างมาก ประชาชนต้องอ่านออกเขียนได้ และมีนิสัยรักการอ่านหนังสือ ซึ่งแสดงถึงความสำเร็จของการศึกษา ดังนั้น ระบบการศึกษาของญี่ปุ่นจึงถือเป็นแบบอย่างที่ดีในการนำมาปรับใช้กับประเทศไทยได้ โดยมีข้อเสนอแนะดังนี้

รัฐบาลควรออกกฎหมายหรือพระราชบัญญัติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาและการส่งเสริมการอ่าน เช่น ของญี่ปุ่นมีการออกกฎหมายหรือพระราชบัญญัติ ดังนี้

- พระราชบัญญัติกำหนดมาตรฐานจำนวนนักเรียน โดยให้ลดจากห้องละ 40 คน เป็นห้องละ 20 คน
- พระราชบัญญัติกองทุนความฝันของเด็ก ซึ่ง สส.ญี่ปุ่นต้องการใช้กฎหมายนี้สนับสนุนกิจกรรมประสบการณ์ชีวิตของเด็กและกิจกรรมในการอ่าน
- พระราชบัญญัติที่ให้มหาวิทยาลัยของรัฐสามารถกำหนด “กลุ่มวิจัย” ของอาจารย์เองได้

- พระราชบัญญัติเกี่ยวกับครูที่มีปัญหาในการสอน ซึ่งมีมาตราที่อนุญาตให้นักเรียนมัธยมปลายสามารถเรียนข้ามเขตการศึกษาได้
- พระราชบัญญัติส่งเสริมกิจกรรมบริการสังคม มีมาตราที่เกี่ยวกับการพักการเรียนของเด็กที่มีปัญหา หรือการเรียนข้ามชั้นเรียน
- พระราชบัญญัติการศึกษาในสังคมใหม่
- พรบ. กำหนดให้โรงเรียนที่มีห้องเรียน 12 ห้องขึ้นไปจะต้องมีบรรณารักษ์ทำหน้าที่ส่งเสริมการอ่านด้วย
- การออกกฎหมายควบคุมสิ่งพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์
- ควรมีการปรับปรุงระบบการศึกษาให้เอื้ออำนวยต่อการส่งเสริมการอ่าน
- ความสำเร็จทางการศึกษาของประเทศควรเกิดจากการร่วมมือกันทั้งภาครัฐบาล และภาคเอกชนทั้งในระดับโรงเรียน วิทยาลัย มหาวิทยาลัยทั้งนอกระบบ และในระบบ
- ควรมีการปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมต่างๆ และเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อสนับสนุนและเอื้ออำนวยต่อการส่งเสริมการอ่าน เช่น หลักสูตรปฏิรูปของญี่ปุ่น เปลี่ยนวิธีการประเมินผลจากเดิมเป็นแบบอิงเกณฑ์ ลดเวลาเรียน เพิ่มวิชา องค์กรความรู้รวม เพื่อให้มีความสำคัญกับการต้องรู้จริง แยกสอนกลุ่มย่อยตามความสามารถของผู้เรียน สนับสนุนการสอนเทคโนโลยีสารสนเทศ ส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดเอง และมีความคิดสร้างสรรค์
- ควรมีการทำวิจัยเพื่อช่วยในการวางแผนพัฒนาระบบการศึกษาให้อยู่ในแนวทางที่ถูกต้อง
- ควรมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านโดยผ่านระบบการศึกษา ตัวอย่างที่ประเทศญี่ปุ่นดำเนินการได้แก่ ส่งเสริมการอ่านหนังสือตอนเช้าก่อนเข้าห้องเรียน 10 นาที
- จัดตั้งคณะกรรมการดูแลงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการอ่าน เช่น ญี่ปุ่นมีการจัดตั้งคณะกรรมการคัดเลือกหนังสือตามคู่มือมาตรฐานหนังสือ คณะกรรมการการอ่านหนังสือเด็กและเยาวชน คณะกรรมการส่งเสริมการให้บริการห้องสมุด คณะกรรมการเพื่อการส่งเสริมด้านการอ่านหนังสือ

3. การดำเนินนโยบายและกิจกรรมส่งเสริมการอ่านโดยผ่านระบบห้องสมุด

ญี่ปุ่นถือว่าการเพิ่มขึ้นของห้องสมุดหมายถึงการอ่านที่เพิ่มขึ้นของประชากร ดังนั้นญี่ปุ่นจึงมีการดำเนินนโยบายและกิจกรรมส่งเสริมการอ่านโดยผ่านทางห้องสมุด ซึ่งสามารถใช้เป็นแบบอย่างในการพัฒนาห้องสมุดของไทย โดยมีข้อเสนอแนะดังนี้

- มีนโยบายการให้ยืมหนังสือระหว่างห้องสมุดกลางและห้องสมุดท้องถิ่นในต่างจังหวัด เพื่อให้เกิดการหมุนเวียนของหนังสือทั่วถึงมากขึ้น
- รัฐบาลให้เงินสนับสนุนซื้อหนังสือเข้าห้องสมุดทั่วประเทศ
- เน้นให้ความสำคัญกับห้องสมุดประชาชนและห้องสมุดโรงเรียนในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน
- พัฒนาห้องสมุดให้มีเทคโนโลยีระบบออนไลน์ และระบบอินเทอร์เน็ตอย่างทั่วถึง เพื่อให้สามารถเข้าถึงกลุ่มผู้อ่านได้ครอบคลุมมากขึ้น
- การสร้างสภาพแวดล้อมที่จูงใจสำหรับการอ่าน จัดให้มีอุปกรณ์การอ่านที่หลากหลาย พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการอ่าน
- มีการจัดตั้งสมาคมและองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับระบบห้องสมุด เพื่อสร้างเครือข่ายองค์กรส่งเสริมการอ่านให้มากขึ้น
- ใช้กฎหมายเช่นการออกพระราชบัญญัติเพื่อกำหนดเงื่อนไข การให้ความสนับสนุนด้านต่างๆ แก่ห้องสมุด เช่น ยกเว้นการเก็บภาษี การกำหนดให้ห้องสมุดต้องตอบสนองด้านข้อมูลข่าวสารของชุมชนได้อย่างเหมาะสม ออกกฎหมายกำหนดให้ทุกโรงเรียนควรมีห้องสมุดโรงเรียนและมีบรรณารักษ์ในขณะเดียวกัน
- มีการพัฒนาหลักสูตรด้านสารสนเทศการอ่านภายในโรงเรียน
- จัดให้มีเจ้าหน้าที่และหนังสือที่ใช้สนับสนุนกิจกรรมส่งเสริมการอ่านให้เพียงพอ
- ส่งเสริมบรรณารักษ์ให้จัดทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับการส่งเสริมการอ่าน
- จัดตั้งห้องสมุดเฉพาะทางนอกเหนือจากห้องสมุดประชาชนทั่วไป เช่น ห้องสมุดสำหรับเด็ก ห้องสมุดพิเศษ ห้องสมุดสำหรับคนวัยทำงาน เป็นต้น
- ดำเนินการห้องสมุดเคลื่อนที่เพื่อให้เข้าถึงชุมชนในระดับหมู่บ้านทั่วประเทศ
- พัฒนาห้องสมุดในโรงเรียนขั้นพื้นฐานในระดับหมู่บ้านทั่วประเทศ
- เพิ่มจำนวนห้องสมุดประชาชนในประเทศให้มากขึ้นและทั่วถึงทุกพื้นที่
- ปลุกฝังให้บรรณารักษ์มีความตระหนัก ให้ความสำคัญและรับผิดชอบต่อการส่งเสริมการอ่านแก่ประชาชนในพื้นที่และมีการฝึกอบรมบุคลากรห้องสมุด

กิจกรรมห้องสมุด

- ห้องสมุดคุณแม่ ซึ่งเป็นการกระจายหนังสือโดยผ่านเครือข่ายผู้ปกครองและครูในโรงเรียน โดยให้นักเรียนจับกลุ่มกันยืมหนังสือ และนำมาเวียนกันในกลุ่ม

- การให้แม่และบุตรใช้เวลาอ่านหนังสือด้วยกัน 20 นาทีก่อนนอนโดยการยืมหนังสือจากห้องสมุด
- ใช้ห้องสมุดประชาชนในแต่ละพื้นที่เป็นศูนย์กลางในการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่หลากหลาย
- จัดกิจกรรม Bunko ซึ่งแพร่หลายมากในญี่ปุ่น โดยแต่ละบ้านเปิดบ้านของตนเอง และใช้หนังสือของตนเอง เพื่อเปิดโอกาสให้มีพื้นที่การอ่านสำหรับเด็กเพื่อนบ้าน โดยสามารถยืมหนังสือจากห้องสมุดกลางของพื้นที่ได้ ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อเชื่อมโยงไปสู่การก่อตั้งห้องสมุดประชาชนสำหรับชุมชน

4. การดำเนินนโยบายด้านวัฒนธรรมการอ่านและสังคม

- ปลูกฝังให้คนในประเทศมีนิสัยรักการอ่าน เช่น คนญี่ปุ่นที่ได้รับการปลูกฝังให้มินิสัยรักการอ่านตั้งแต่วัยเด็ก โดยเริ่มตั้งแต่การอ่านหนังสือการ์ตูนหรือมังงะ ซึ่งมักเห็น คนญี่ปุ่นหยิบหนังสือมาอ่านได้ทุกที่ทุกเวลา
- ปลูกฝังให้คนในประเทศนิยมการเข้าห้องสมุดให้มากขึ้น
- สร้างความเข้าใจให้พ่อแม่ถึงความสัมพันธ์ระหว่างพัฒนาการของเด็กและการอ่านในแต่ละช่วงวัย และชีวิตความเป็นครอบครัว
- สร้างความเข้าใจครูถึงการอ่าน ซึ่งมีความจำเป็นเท่ากับหนังสือเรียน
- เน้นความร่วมมือระหว่างคนในชุมชน รวมทั้งอาสาสมัคร
- สื่อรูปแบบใหม่ เช่น โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต โทรศัพท์มือถือ เกมคอมพิวเตอร์มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการอ่านของคนในสังคมมาก เป็นสิ่งที่รัฐต้องควบคุมดูแลให้อยู่ในขอบเขตที่เหมาะสม หรือเชื่อมโยงเข้าสู่การส่งเสริมการอ่านให้ได้

5. การปรับปรุงด้านสิ่งพิมพ์และสำนักพิมพ์

- เนื่องจากประเทศพัฒนาแล้วอย่างญี่ปุ่นประชาชนนิยมอ่านมังงะหรือการ์ตูนเป็นจำนวนมาก โดยอ่านได้ทุกที่ทุกเวลาตั้งแต่วัยเด็ก ไปจนถึงผู้ใหญ่วัยเกษียณ และเชื่อกันว่าระดับการพัฒนาทั้งทางเศรษฐกิจเทคโนโลยี และการกีฬาของประเทศญี่ปุ่นล้วนมีรากฐานมาจากมังงะทั้งสิ้น ดังนั้นการส่งเสริมด้านการอ่านของไทยโดยเฉพาะตั้งแต่ในวัยเด็ก จึงควรเริ่มที่หนังสือการ์ตูน ซึ่งเด็กๆ มักชอบโดยผลดีอย่างมีคุณภาพและดึงดูดใจ เพื่อกระตุ้นให้เด็กสนใจอ่านการ์ตูนมากขึ้น
- ควรให้การสนับสนุนต่อสำนักพิมพ์ และระบบการจัดจำหน่ายให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อให้หนังสือเข้าถึงผู้อ่านได้มากขึ้น

การดำเนินกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของผู้เกี่ยวข้อง

ผู้เกี่ยวข้องสามารถดำเนินกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในลักษณะดังต่อไปนี้

- การจัดงานสัปดาห์หนังสือ
- การจัดสัปดาห์หนังสือเด็ก
- จัดกิจกรรมเพื่อเชิญชวนให้เกิดการรักหนังสือและเชิญชวนให้อ่านหนังสือในที่สาธารณะ
- การจัดเทศกาลหนังสือนานาชาติ
- การกำหนดปีแห่งการอ่านหนังสือของเด็กทั่วประเทศ
- การจัดแสดงสินค้า การบรรยาย การจัดประกวดหนังสือ
- การมอบรางวัลแก่ชมรมนักอ่าน หรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน
- การนำเกมมาช่วยในการส่งเสริมการอ่าน
- การอ่านโดยพ่อแม่ในฐานะอาสาสมัคร ไปอ่านหนังสือให้เด็กฟังนอกเวลาเรียน
- การเล่านิทานในร้านจำหน่ายหนังสือของผู้ประกอบการสิ่งพิมพ์ รวมทั้งการเข้าถึงห้องสมุดโรงเรียน และการอ่านที่โรงเรียนตอนเช้า
- การจัดประชุมนานาชาติเพื่อรวบรวมข้อคิดเห็นในการส่งเสริมการอ่านของประเทศ

ข้อเสนอแนะสำหรับแนวทางในการส่งเสริมการอ่านในประเทศไทย : กรณีของประเทศ สาธารณรัฐเกาหลี

จากการประสบความสำเร็จด้านนโยบายและกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของสาธารณรัฐเกาหลีที่สามารถประเมินผลได้จากการเพิ่มขึ้นของอัตราการอ่านออกเขียนได้ของประชากรในประเทศทั้งสองช่วงกลุ่มอายุที่จะเป็นกำลังสำคัญต่อไปในชาติคือช่วงกลุ่มเยาวชนอายุ 15-24 ปี และ 15 ปีขึ้นไป ที่มีแนวโน้มสูงขึ้นแทบทุกปี และความถี่ในการอ่านหนังสือของเยาวชนอายุ 15 ปี ที่อ่านหนังสือขนาดเล็ก (Shorttext) เป็นอันดับที่ 5 ของโลก อีกทั้งในปี ค.ศ.2002 ที่สามารถได้ลำดับจมีคะแนนสูงที่สุดของกลุ่มประเทศที่เป็นสมาชิกภายใต้องค์กรเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา หรือ OECD (Organization for Economic co-operation and Development) สาธารณรัฐเกาหลีได้เป็นประเทศที่มีเยาวชนที่มีความรู้และมีทักษะด้านการอ่านเป็นอันดับหนึ่งของโลก ที่สำคัญค่าใช้จ่ายของรัฐบาลผ่านการศึกษา ซึ่งคิดเป็นจำนวนร้อยละของรายได้ประชาชาตินั้นสูงอยู่ในอันดับที่ 5 ของโลก และมีจำนวนหนังสือในห้องสมุดรวมกันแล้วมากเป็นอันดับที่ 35 ของโลก ซึ่งเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จส่วนหนึ่งของนโยบายส่งเสริมการอ่านซึ่งอยู่ภายใต้้นโยบายการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของสาธารณรัฐเกาหลี

จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่าสาธารณรัฐเกาหลีมีการพัฒนาแบบเป็นองค์รวม โดยรวมทุกภาคส่วนเข้าด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรไม่แสวงผลกำไร สถาบันการศึกษา และที่สำคัญคือมีการส่งเสริมในระดับครอบครัว โดยมีนโยบายและแผนพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ แผนพัฒนาและนโยบายที่แยกย่อยไปถึงภาคกระทรวงต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นกระทรวงศึกษาธิการและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์, กระทรวงวัฒนธรรมการกีฬาและการท่องเที่ยว, กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศ, กระทรวงการบริหารส่วนกลางภาครัฐและกิจการภายใน รวมทั้งหน่วยงานแยกย่อยหน่วยงานอื่นๆ ที่อยู่ภายใต้อำนาจการบริหารของกระทรวงต่างๆ ได้มีการวางนโยบายและวางแผนที่ส่งเสริมและสอดคล้องซึ่งกันและกัน มีการพัฒนาและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และต่อไปนี่คือสิ่งที่ควรจะนำมาปรับใช้กับสถานการณ์ในประเทศไทยเพื่อการรณรงค์และส่งเสริมการอ่านให้ประสบความสำเร็จในประเทศไทย โดยแบ่งเป็นหน้าที่ของภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรไม่แสวงผลกำไร สถาบันการศึกษา และในระดับครอบครัว

ภาครัฐ

หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ คณะรัฐบาล กระทรวงศึกษาธิการ, กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, กระทรวงวิทยาศาสตร์, กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, กระทรวงวัฒนธรรม, กระทรวงพาณิชย์, กระทรวงแรงงาน และกระทรวงอื่นๆ ที่อาจเกี่ยวข้องกับนโยบายหรือแผนพัฒนาทางการศึกษาและการรณรงค์การอ่าน

– แผนพัฒนาเน้นในเรื่องการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

โดยการระบุถึงการรณรงค์และการเสริมสร้างลักษณะนิสัยทางการอ่านอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร พร้อมแสดงเจตนาในการส่งเสริมการอ่านเพื่อสร้างความเข้าใจแก่ทุกระดับอย่างชัดเจน และสามารถขอการสนับสนุนได้

– ออกพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษา และการค้นคว้าเพื่อการพิสูจน์ วิจัย เพื่อต่อยอดความรู้สำหรับทุกอาชีพ และทุกวัย

การที่มนุษย์เรานั้นจะสามารถสร้างสรรค์ความรู้ต่างๆ หรือการถ่ายทอดวิทยาการต่างๆ จำจะต้องเกิดการค้นคว้าเพื่อการพิสูจน์ และการวิจัยก่อน จึงจะเกิดการเผยแพร่เพื่อการต่อยอดทางความรู้ความคิดได้นั้นจะต้องผ่านกระบวนการค้นคว้า ซึ่งหนึ่งในกระบวนการนั้นคือการอ่านเพื่อหาความรู้เพิ่มเติม ซึ่งเป็นการปลูกฝังนิสัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านและเห็นความสำคัญในการอ่านด้วย

– สร้างนโยบายและออกพระราชบัญญัติเกี่ยวกับหน้าที่ของผู้ปกครองในการส่งเสริมบุตรหลานในด้านการศึกษา อีกทั้งชีวิตความเป็นอยู่

นโยบายและพระราชบัญญัติดังกล่าวควรส่งเสริมและให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง เพื่อให้ผู้ปกครองได้เห็นความสำคัญในการลงทุนทางการศึกษาเพื่อเป็นการสร้างต้นทุนมนุษย์ นอกจากนี้ เพื่อให้ผู้ปกครองได้ทำหน้าที่และเป็นแบบอย่างของพ่อแม่ที่ดีให้แก่บุตรหลานของตน

– จัดตั้งหน่วยงานเพื่อการส่งเสริมการอ่านโดยเฉพาะ

เพื่อเป็นตัวแทนและผู้รับผิดชอบในการรณรงค์การอ่านมากกว่าจะเป็นเพียงหน่วยงานย่อยๆ ที่เก็บสถิติ ซึ่งหน่วยงานนี้จะป็นหน่วยงานที่ดำเนินนโยบายเชิงรุกลงสู่ภาคสังคม อีกทั้งเป็นผู้คัดเลือกวัสดุหรือจัดกลุ่มอายุผู้อ่านตามความเหมาะสม รวมทั้งเป็นศูนย์กลางในการประสานงานและขอความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรไม่แสวงผลกำไร สถาบันการศึกษา และระดับครอบครัว

หน่วยงานนี้จะมีหน้าที่ในการการจัดเก็บสถิติตลอดเวลาเพื่อจะได้ทราบการพัฒนาการหรือข้อผิดพลาดในแต่ละนโยบายหรือกิจกรรมในการรณรงค์การอ่าน อีกทั้งเผยแพร่เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐ ภาคประชาชน เยาวชน และผู้ที่สนใจ ได้ทราบถึงศักยภาพในการอ่าน หรือได้ทราบดัชนีชี้วัดความสำเร็จหรือความล้มเหลวได้อย่างแท้จริง และการศึกษาที่จะให้ผลในระยะยาวควรมีการจัดเก็บสถิติอย่างเป็นระบบ และมีการเผยแพร่อย่างเป็นทางการเพื่อให้ทราบถึงความคืบหน้าในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ หรือวัดความสำเร็จของนโยบาย เพื่อให้ได้ทราบพัฒนาการและมีการนำเสนอข้อที่จะต้องแก้ไขในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ โดยสร้างเป็นระบบฐานข้อมูล

หน่วยงานนี้จำเป็นต้องมีจุดยืนในการบริหารและการจัดการองค์กรของตนแม้ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงลงคณะรัฐบาลก็ตาม จำเป็นจะต้องยึดแนวนโยบายที่ส่งเสริมการรณรงค์การอ่าน

นโยบายหรือแผนพัฒนาการเสริมสร้างการเรียนรู้ตลอดชีวิต

– นโยบายการพัฒนาการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยออกเป็นพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษา โดยมุ่งเน้นให้เด็ก เยาวชน และตลอดจนประชาชนได้เรียนรู้ ใฝ่รู้ และการเรียนรู้ตลอดชีวิต

เป็นการส่งเสริมให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้เพื่อสร้างต้นทุนทางสังคมที่ดี เพื่อการแข่งขันสำหรับตลาดระดับโลกในอนาคต โดยไม่จำกัดอายุ เพศ วัย หรือสถานะที่แตกต่างกัน โดยออกเป็นพระราชบัญญัติที่ส่งเสริมการศึกษามุ่งเน้นให้ประชาชนรู้จักการค้นคว้า การอ่าน เพื่อก่อให้เกิดความคิด พิเคราะห์ข้อเท็จจริงก่อนที่จะเชื่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

– เพิ่มหลักสูตรการอ่านหนังสือในเวลาในแผนการศึกษาตั้งแต่ชั้นเตรียมก่อนวัยเรียน จนถึงระดับอุดมศึกษา

ควรจัดเพิ่มหลักสูตรการอ่านนอกเวลาในแผนการศึกษาทุกระดับชั้น ทั้งนี้อาจมอบหมายให้เป็นกิจกรรมเพื่อการสร้างผลงานที่ไม่ใช่เพียงการสอบ ที่สำคัญจะต้องให้นักเรียนและนักศึกษาเลือกอ่านหนังสือที่ตนเองชอบได้ และกำหนดเวลาสำหรับการอ่านหนังสือนอกเวลาให้มากขึ้น สาธารณรัฐเกาหลีมีการนำวรรณกรรมที่มีเนื้อหาหนักๆ จากทั้งของเกาหลีหรือแปลจากต่างประเทศมาบังคับเพื่อให้ นักเรียนได้อ่านเป็นหนังสือนอกเวลาเพื่อใช้ในการสอบเข้าระดับมหาวิทยาลัยโดยการวิจารณ์วรรณกรรม ซึ่งเป็นการวัดผลลักษณะความคิดเชิงวิเคราะห์ของเด็กก่อนเข้ามหาวิทยาลัยด้วย

– *สร้างศูนย์การเรียนรู้และพร้อมทั้งกระจายไปยังภาคท้องถิ่น*

นโยบายต่างๆ ควรครอบคลุมและสนับสนุนหน่วยงานภาคท้องถิ่นและเอกชน เช่น การอำนวยความสะดวกในการสร้างแม่แบบศูนย์แห่งการเรียนรู้ และกระจายไปยังท้องถิ่นเพื่อความเท่าเทียมกันทางสังคม การสนับสนุนทางด้านการพัฒนาด้านการเสริมสร้างความรู้ต่างๆ และทำอย่างต่อเนื่อง

การจัดตั้งศูนย์แห่งการเรียนรู้ที่กระจายไปยังภาคท้องถิ่น โดยดำเนินนโยบายเชิงรุกในการกระตุ้นให้เยาวชน ประชาชน กล้าที่จะพิสูจน์สิ่งที่สงสัยหรือสิ่งที่คิด (ไม่เชื่ออย่าลบหลู่ เปลี่ยนไปไม่เชื่อต้องพิสูจน์) และเป็นศูนย์ให้คำแนะนำและส่งเสริมการให้ความรู้ ซึ่งควรแบ่งเป็นศูนย์ความรู้ในด้านต่างๆ เพื่อความชัดเจนในการบริหารจัดการและการดำเนินงาน (ถึงแม้ว่าประเทศไทยจะมีการจัดตั้งอุทยานแห่งการเรียนรู้ อุทยานวิทยาศาสตร์ แต่ไม่อาจสามารถส่งเสริมในระดับภูมิภาคได้ หรือควรกระจายไปยังทุกภาค อาจจะทำเป็นศูนย์รวมของภาค)

– *กิจกรรมที่สร้างและส่งเสริมการเรียนรู้*

การอ่านก็เป็นส่วนหนึ่งในการเรียนรู้ ดังนั้นศูนย์แห่งการเรียนรู้และศูนย์แห่งการอ่านควร จะทำงานร่วมมือกันภายใต้นโยบายการส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้

– *การอบรม ดูแล และการให้สวัสดิการบุคลากร*

มีการอบรมให้กับบุคลากรทางการศึกษาในแต่ละสถาบันเพื่อจะได้สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับเด็ก เยาวชน หรือแรงงานในภาคเอกชน โดยเฉพาะบุคลากรที่จะต้องทำหน้าที่สร้างลักษณะนิสัยหรือแรงบันดาลใจให้กับกลุ่มเยาวชน ควรที่จะต้องมีความรู้มากกว่าระดับขั้นพื้นฐาน และเป็นผู้ที่เปิดใจกว้างและรับได้กับช่องว่างระหว่างวัย หรือช่องว่างระหว่างสถานะทางสังคม ซึ่งควรจะให้ การจูงใจแก่บุคลากรกลุ่มนี้ ไม่ว่าจะเป็นครูระดับชั้นเรียนอนุบาล ระดับชั้นประถม และระดับชั้นมัธยม ที่ต้องทำงานหนักเพื่อสร้างลักษณะนิสัยรักการอ่าน และมีแรงบันดาลใจในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม เช่น การเพิ่มสวัสดิการ หรือการเพิ่มเงินเดือน เป็นต้น

– *ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ทางวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และเรื่องราวต่างๆ*

ควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ทางวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ ความเป็นอยู่ และเรื่องราวต่างๆ โดยการท่องเที่ยว กิจกรรมสันตนาการ หรือจากการอ่านควบคู่กับการอนุรักษ์ทางวัฒนธรรม ซึ่งเป็นการสร้างต้นทุนทางวัฒนธรรม หรือพยายามสอดคล้องกับความเป็นวัฒนธรรมไทย ลงไปในสื่อต่างๆ อย่างเช่น ในสาธารณรัฐเกาหลีมีโครงการณรงค์ส่งเสริมและสร้างลักษณะนิสัยการอ่านของเยาวชนและครอบครัว (Chekori Campaign) เพื่อให้เยาวชน ครอบครัว ชุมชนท้องถิ่น ได้ซึมซับวัฒนธรรมท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นดนตรี การละเล่น ประวัติศาสตร์ หรือเรื่องราวต่างๆ และมีการค้นคว้าโดยการอ่าน และแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

การร่วมมือกันระหว่างภาครัฐ ในระดับกระทรวง หน่วยงานต่างๆ

นโยบายหลักที่ออกมาจะแบ่งออกเป็นนโยบายย่อยได้ ซึ่งแต่ละกระทรวงควรจะมีนโยบายย่อยที่สนับสนุนนโยบายใหญ่ๆ เช่น แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ หากเกี่ยวข้องกับกรรมการเรียนรู้ ควรมีกระทรวงใดบ้างให้ความร่วมมือ แผนและนโยบายของแต่ละกระทรวงก็ต้องสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติด้วย ทั้งนี้ต้องมีการรายงานผลความคืบหน้าอย่างต่อเนื่อง และมีการปรับเปลี่ยนแผนถึงแม้ว่าจะเป็นแผนระยะยาว แต่บางครั้งอาจพบความผิดพลาดจึงควรปรับแผนให้เหมาะสมได้

การร่วมมือกันยังควรมีนโยบายกระตุ้นและสนับสนุนส่งผ่านไปยังผู้ประกอบการภาคเอกชนองค์กรไม่แสวงผลกำไร และกระตุ้นในระดับครอบครัวด้วย รัฐบาลควรตั้งรางวัลให้แก่องค์กรเอกชนที่สนับสนุนการณรงค์การอ่านและการเรียนรู้ในแต่ละปี หรืออาจจะให้สิทธิพิเศษบางอย่างซึ่งขึ้นอยู่กับเงื่อนไขที่รัฐบาลจะเป็นผู้สร้างขึ้น

ภาคเอกชนและองค์กรไม่แสวงผลกำไร

องค์กรเอกชน

- การตอบแทนสังคมจากองค์กรเอกชน

ภาคเอกชนควรมีส่วนร่วมในการตอบแทนสังคมโดยการสนับสนุนโครงการต่างๆ จากภาครัฐ เช่นนโยบายการกระจายศูนย์การอ่าน หรือศูนย์แห่งการเรียนรู้เป็นต้นภาคเอกชนจะต้องสนับสนุนการให้รางวัลในการอ่าน ในการเรียนรู้จากการประกวดและการแข่งขัน หรือเป็นผู้จัดกิจกรรมร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ หรือสถาบันการศึกษา ควรให้การสนับสนุนการส่งเสริมการเรียนรู้และการอ่าน โดยการลดต้นทุน หรือลดราคาสินค้า บริการที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นการกระตุ้นให้เกิดการซื้อขายและหมุนเวียนสื่อหรืออุปกรณ์ที่ให้ความรู้ คุณธรรมของผู้ประกอบการในการจัดหาหนังสือ หรือมีความ

เข้มงวดในการขายหนังสือให้เหมาะสมกับวัย เนื้อหาที่น่าเสนอถ้าไม่ใช่ในแง่มุมมองของการศึกษาควรมีการควบคุมเนื้อหาที่ก่อให้เกิดความเสื่อมเสียทางด้านศีลธรรม

องค์กรไม่แสวงผลกำไร

- เป็นกระบอกเสียงและทำหน้าที่ตรวจสอบ

ทำหน้าที่เรียกร้องสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคสำหรับการอ่านและการเรียนรู้ คล้ายทำหน้าที่เป็นผู้ตรวจสอบ และผู้ผลักดันที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงบนพื้นฐานแห่งความเป็นไปได้

สถาบันการศึกษา

- ห้องสมุดที่ทันสมัยและดึงดูด พร้อมให้บริการที่ดีที่สุด

โรงเรียน มหาวิทยาลัย เป็นสถานที่เด็กและเยาวชนใช้เวลาเป็นอันดับที่ 2 รองจากสถาบันครอบครัวหรือที่บ้าน ดังนั้นโรงเรียนหรือมหาวิทยาลัย หรือสถาบันทางการศึกษามีบทบาทในการสร้างสุขนิสัยในการอ่านและการเรียนรู้เป็นอย่างมาก ซึ่งสิ่งที่สถาบันการศึกษาจะสนับสนุนการส่งเสริมการอ่านจากภาครัฐได้นั้นจะต้องสนองนโยบายแห่งการเรียนรู้ และการอ่าน โดยการจัดตั้งห้องสมุดที่ดึงดูดให้ประชาชนสนใจ มีหนังสือที่ทันสมัย มีการบริการที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย

- เพิ่มวิชาเรียนหรือกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ในด้านต่างๆ โดยเน้นการอ่าน คิด วิเคราะห์ เขียน และการนำเสนอ

การประกวดเขียนเรียงความในหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับศิลปวัฒนธรรมของไทย ประวัติศาสตร์ของไทย ที่นักเรียนหรือนักศึกษาจะต้องศึกษาและค้นคว้าข้อมูลก่อนจึงจะดำเนินงานเขียนเรียงความออกมาได้อย่างสละสลวยครบถ้วน ซึ่งจะได้ผลดีคือนักศึกษารู้จักการอ่าน การคิดวิเคราะห์ การเขียน และการนำเสนอ ซึ่งเป็นกระบวนการเรียนรู้ทั้งสิ้น

ฝึกให้นักเรียนนักศึกษาใช้ห้องสมุด และรู้จักการทำบรรณานุกรม อย่างถูกต้อง เพื่อที่นักเรียนนักศึกษาจะได้รู้จักวิธีการนำข้อมูลที่มีอยู่มาใช้พัฒนาให้เกิดผลงานใหม่ๆ โดยไม่ต้องมีความผิดพลาดเกี่ยวกับลิขสิทธิ์ทางปัญญาต่างๆ ซึ่งจะมีความสำคัญในอนาคตข้างหน้า

รณรงค์ให้นักศึกษาใช้หนังสือที่มีอยู่ในห้องสมุด หรือจัดการแข่งขันเกี่ยวกับการอ่าน หรือการใช้ห้องสมุดก็ได้เช่นกัน

ควรมีกิจกรรมที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ในระดับครอบครัว เช่น วันที่ผู้ปกครองต้องมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่างๆ กับบุตรในโรงเรียน

ระดับครอบครัว

– การปลูกฝังทัศนคติ และนิสัยที่พึงประสงค์ โดยผ่านกิจกรรมส่งเสริมที่เกิดจากภาครัฐ และเอกชน ซึ่งครอบครัวควรจะทำให้ความสนใจและมีส่วนร่วมกับเยาวชนด้วย

ครอบครัวเป็นสถาบันอันดับต้นๆ ที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาการเรียนรู้และการเสริมสร้างลักษณะนิสัยทางด้านต่าง ๆ และการเริ่มต้นที่ดีจะต้องเกิดจากการปลูกฝังภายในครอบครัว

ผู้ปกครองจะต้องมีทัศนคติที่เห็นความสำคัญในด้านการศึกษา ไม่ใช่เพื่อการแข่งขันแต่เพื่อเป็นต้นทุนในการใช้ชีวิตในอนาคตต่อไปในระยะยาว

ผู้ปกครองควรให้การสนับสนุน และใช้เวลาทำกิจกรรมอย่างมีคุณภาพ ก็อาจจะไม่จำเป็นต้องใช้เวลามากนัก แต่กิจกรรมที่ดำเนินอยู่จำเป็นที่จะต้องก่อให้เกิดการเรียนรู้และการพัฒนา

การสร้างลักษณะนิสัยทางการอ่าน พ่อและแม่ควรเป็นตัวอย่างที่ดีในการอ่าน และลูกมักจะยึดถือความประพฤติของพ่อกับแม่ ดังนั้นถ้าพ่อแม่ชวนลูกอ่านหนังสือบ่อยๆ เด็กก็จะอ่านหนังสือบ่อยตามไปด้วยจนเกิดเป็นนิสัย

นอกจากการอ่านแล้ว ผู้ปกครองควรเป็นผู้ที่ช่วยแนะนำบุตรหลานในการเลือกซื้อหนังสือ หรือสื่อการเรียนรู้ต่างๆ ทั้งนี้ควรจะมีปฏิสัมพันธ์กัน ในระหว่างและหลังการอ่านด้วย เช่นการแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น หรือผู้ปกครองอาจจะอธิบายหรือใช้จริยธรรมสอดแทรกในระหว่าง การอธิบายด้วยกันได้เช่นกัน

ผู้ปกครองต้องมีทัศนคติที่ดีโดยไม่ยึดถือว่าหน้าที่แห่งการสั่งสอนในเรื่องวิชาการเป็นหน้าที่ของใครคนใดคนหนึ่ง แต่ควรเริ่มต้นปลูกฝังด้วยตัวของผู้ปกครองเอง ดังนั้นการปลูกฝังให้รักการเรียนรู้และการอ่านจะเป็นจุดก้าวเริ่มต้นของเด็กที่จะเป็นผู้ใหญ่ที่ดีต่อไปในอนาคต

สิ่งที่ควรเริ่มสร้างตั้งแต่วันนี้

– การรณรงค์และการเปลี่ยนทัศนคติภาคประชาชนเพื่อให้รักการเรียนรู้ รักการค้นคว้า รักการอ่าน และสนับสนุนด้านการอ่าน ซึ่งจะส่งผลในระยะยาว

– จัดเก็บ ชี้แจง และเผยแพร่สถิติเกี่ยวกับความสามารถในการอ่าน หรือพฤติกรรมการอ่านอย่างแท้จริงเพื่อเป็นการกระตุ้นให้ภาคประชาชนเห็นถึงจุดอ่อนที่เป็นอุปสรรคในการพัฒนาประเทศ ซึ่งส่งผลต่อระบบเศรษฐกิจและความเป็นปึกแผ่นของชาติโดยรวม

– การให้ความรู้แก่ผู้ปกครองเพื่อให้ทราบถึงความสำคัญในการอ่านและการศึกษาว่ามีผลต่อบุตรหลานอย่างไรบ้างในอนาคต

- การศึกษาและวิจัยถึงสาเหตุที่ทำให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายที่ไม่ชอบอ่านหนังสือ การเรียนรู้ หรือปฏิเสธที่จะอ่าน หรือเรียนรู้ทั้ง ๆ ที่ทราบว่า การอ่านและการเรียนรู้เป็นสิ่งที่ดี เพื่อที่จะได้นำมาเป็นหัวข้อในการปรับปรุง โครงสร้าง นโยบาย และแผนเพื่อสร้างแม่เหล็กดึงดูดและเปลี่ยนกษณะนิสัยในการอ่านแก่ประชากรกลุ่มเป้าหมายต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับแนวทางในการส่งเสริมการอ่านในประเทศไทย : กรณีของประเทศเวียดนาม

งานวิจัยเรื่องนโยบายส่งเสริมการอ่านของเวียดนามพบว่าความสำเร็จที่เห็นได้อย่างชัดเจนของประเทศเวียดนามคือความสำเร็จในการรณรงค์ด้านการอ่านออกเขียนได้ให้แก่ประชากรทั้งประเทศ และการสร้างเสริมลักษณะนิสัยรักการอ่านให้เกิดขึ้นกับประชากรทุกชนชั้น โดยเฉพาะในกลุ่มเยาวชน ความสำเร็จดังกล่าวเกิดจากปัจจัยสนับสนุนหลักสองด้านด้วยกัน คือปัจจัยทางสถาบันและปัจจัยทางวัฒนธรรม

ในแง่ของปัจจัยทางสถาบัน ลักษณะพิเศษของสถาบันหลักทางการศึกษาในเวียดนามที่แตกต่างจากประเทศอื่นๆ คือ การอยู่ภายใต้การปกครองแบบสังคมนิยมซึ่งเอื้ออำนวยต่อการดำเนินนโยบายทางการศึกษาดังนี้คือ

1. การดำเนินดำเนินนโยบายด้านการศึกษสามารถดำเนินได้อย่างต่อเนื่องเป็นไปในทิศทางเดียวกันในระยะยาว ไม่ขาดความต่อเนื่องในการพัฒนาตามนโยบายที่ผู้นำรุ่นเก่าคืออดีตนายกรัฐมนตรีโฮจิมินห์ได้วางพื้นฐานไว้ โดยผู้นำเวียดนามทุกรุ่นต่างยึดถือเป้าหมายทางการพัฒนาอัตรการรู้หนังสือเป็นยุทธศาสตร์หลักในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชาติอย่างต่อเนื่องเสมอมาเป็นเวลาถึงกว่า 50 ปี

2. นโยบายทางการศึกษาของประเทศสังคมนิยมเวียดนามไม่มุ่งเน้นให้พัฒนากระจุกตัวอยู่ในเมืองสำคัญทางเศรษฐกิจเท่านั้น แต่รัฐบาลจะมุ่งเน้นโอกาสทางการศึกษาให้เกิดความเท่าเทียมกัน ในประชากรทุกชนชั้น และทุกถิ่นฐาน ซึ่งเป็นลักษณะพิเศษของประเทศสังคมนิยมที่การดำเนินนโยบายที่มีเป้าหมายขับเคลื่อนสังคมให้พัฒนาไปได้ด้วยกันทั้งประเทศ ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาจะเป็นปัญหาที่รัฐบาลเวียดนามต้องเร่งดำเนินการแก้ไข มากไปกว่าการส่งเสริมให้กลุ่มประชากรที่มีโอกาสทางการศึกษาคืออยู่แล้วมีการศึกษาที่สูงยิ่งขึ้นไป ดังนั้นการรณรงค์ด้านการอ่านออกเขียนได้ในเวียดนามจึงประสบความสำเร็จได้โดยไม่มีความแตกต่างกันมากนักระหว่างระดับการอ่านออกเขียนได้ของประชากรในเมืองและในชนบท

3. ในประเทศเวียดนาม การรู้หนังสือของประชากรมีความสำคัญเท่าเทียมกับการพัฒนาทางเศรษฐกิจ โดยผู้นำประเทศทุกรัฐบาลต่างเล็งเห็นว่า ชาติจะเจริญได้ก็ต่อเมื่อประชากรมีคุณภาพเท่านั้น ดังนั้นยุทธศาสตร์ในการพัฒนาประเทศเวียดนาม รัฐบาลจึงให้ความสำคัญระหว่างการดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจในระดับที่เท่าเทียมกับการให้ความสำคัญกับการศึกษา การมุ่งเน้นพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศอย่างเดียวโดยละเลยพัฒนาการศึกษาของประชากรจะส่งผลให้ประเทศชาติพัฒนาไปโดยไร้รากฐานที่มั่นคง และยิ่งจะสร้างความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและปัญหาในสังคมให้มีมากขึ้น

4. ในเวียดนาม นโยบายที่ออกโดยรัฐบาลถือเป็นแนวทางปฏิบัติที่หน่วยงานในทุกระดับชั้นจะต้องปฏิบัติตามอย่างเข้มงวด โดยมีการควบคุมผ่านหน่วยงานของพรรคคอมมิวนิสต์ที่ปฏิบัติงานอยู่ในทุกระดับของการบริหารประเทศตั้งแต่ระดับชาติ ระดับจังหวัด และระดับชุมชน ดังนั้นการรณรงค์เรื่องการรู้หนังสือ หรือการส่งเสริมการอ่านจึงได้รับการสนับสนุนเป็นอย่างดีจากหน่วยงานทุกระดับ ดังจะเห็นได้จากจำนวนของห้องสมุดชุมชนที่เพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด หรือศูนย์การเรียนรู้ระดับชุมชนที่ดำเนินการตามนโยบายพัฒนาสังคมให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและจริงจัง

5. รัฐบาลถือว่าการพัฒนาการศึกษาคือความรับผิดชอบของทุกคนในสังคม โดยงบประมาณด้านการศึกษาส่วนหนึ่งของประเทศจะมาจากการสนับสนุนของประชาชนในสังคม การระดมความช่วยเหลือในเรื่องของงบประมาณ การบริจาคสิ่งพิมพ์ สนับสนุนการดำเนินงานของรัฐ จึงสำเร็จได้โดยง่าย

6. รัฐบาลเวียดนามสามารถควบคุมราคาหนังสือในท้องตลาด และสนับสนุนการกระจายหนังสือไปยังชุมชนต่างๆ ได้ โดยผ่านการให้เงินสนับสนุนสำนักพิมพ์ซึ่งส่วนมากเป็นสำนักพิมพ์ของรัฐบาล ในแง่ของการขนส่งและกระจายสินค้า รัฐบาลสามารถให้การสนับสนุนทางการเงินแก่การขนส่งหนังสือที่รัฐบาลเล็งเห็นว่าประชากรจำเป็นต้องอ่านไปยังพื้นที่ห่างไกล เช่น หนังสือพิมพ์ฉบับสำคัญ วารสารเยาวชนฉบับสำคัญ รวมถึงวารสารสำหรับชนกลุ่มน้อย

7. รัฐบาลสามารถควบคุมประเภทของสิ่งพิมพ์และเนื้อหาในสิ่งพิมพ์ให้อยู่ในกรอบของประเพณี วัฒนธรรมและอุดมการณ์ที่รัฐบาลเล็งเห็นว่าเหมาะสมเท่านั้น ผ่านการควบคุมทางเนื้อหาของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงวัฒนธรรมและข้อมูลข่าวสาร สิ่งพิมพ์ทุกประเภทในเวียดนามจะต้องถูกตรวจสอบเนื้อหาและพิจารณาความเหมาะสมก่อน โดยกระทรวงวัฒนธรรมและข้อมูลข่าวสาร

โดยสรุปแล้วสถาบันที่มีความสำคัญที่สุดในการส่งเสริมการอ่านของเวียดนาม คือ สถาบันรัฐ ในขณะที่สถาบันเอกชน และองค์กรไม่หวังผลกำไร (NGOs) และสถาบันครอบครัวมีบทบาทสำคัญน้อยกว่า ทั้งนี้เนื่องจากรัฐบาลได้อำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการศึกษาให้กับประชาชนได้อย่างกว้างขวางกว่าสถาบันเอกชนและองค์กรไม่หวังผลกำไรที่เข้ามามีบทบาทในสังคมเวียดนาม

ปัจจัยทางวัฒนธรรม เวียดนามมีวัฒนธรรมที่ส่งเสริมนโยบายของรัฐบาลคือการมีวัฒนธรรมของการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สังคมเวียดนามเป็นสังคมที่ยกย่องผู้มีความรู้มาตั้งแต่อดีต วัฒนธรรมของการรักการเรียน การเขียนและอ่านเป็นสิ่งที่ฝังรากลึกในประชาชนชาวเวียดนามมาอย่างยาวนาน ครอบครัวชาวเวียดนามจะส่งเสริมด้านการศึกษาแก่บุตรหลานเพราะถือว่าการศึกษจะเป็นปัจจัยสำเร็จของประกอบวิชาชีพในอนาคตได้ รวมถึงประวัติศาสตร์แห่งการสร้างชาติอันยาวนานยังได้หล่อหลอมให้ชาวเวียดนามรักชาติ ปฏิบัติตามคำสอนของผู้นำ และร่วมกันอนุรักษ์วัฒนธรรมที่ดีของชาติไม่ให้ถูกกลืนหายไปโดยประเทศอื่น การถูกรุกรานทำให้ชาวเวียดนามนิยมติดตามข่าวสารบ้านเมือง การเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เกิดขึ้นทั้งในและต่างประเทศเพื่อตระหนักรู้ถึงการเปลี่ยนแปลง และสามารถรับมือกับภัยภายนอกประเทศที่อาจจะมีขึ้นได้ทุกเมื่อ ดังจะเห็นว่าวัฒนธรรมการอ่านหนังสือพิมพ์ที่ประชาชนทุกชนชั้นแม้สามล้อ หรือชนชั้นแรงงาน เกษตรกร แม้ในยามว่างจากการทำงานก็จะอ่านหนังสือพิมพ์

ทั้งสองปัจจัยที่กล่าวมาข้างต้นนั้นคือคุณสมบัติเฉพาะของประเทศเวียดนามที่หล่อหลอมให้ประเทศเวียดนามมีความได้เปรียบในการส่งเสริมการอ่านและการอ่านออกเขียนได้สำเร็จ คุณสมบัติบางประการประเทศอื่นๆ ก็ไม่สามารถรับมาปฏิบัติได้ให้เป็นผลสำเร็จในระยะเวลาอันสั้น แต่อาจจะมีรับมาเป็นแนวทางในการวางนโยบายเพื่อพัฒนาพื้นฐานทางวัฒนธรรมการอ่านในระยะยาวได้ดังนี้

1. ความต่อเนื่องของนโยบายทางการศึกษาและการส่งเสริมการอ่าน แม้ว่าประเทศไทยจะเป็นประเทศประชาธิปไตย มีการประกาศใช้นโยบายที่เปลี่ยนแปลงไปตามรัฐบาลที่เข้ามาบริหารประเทศ แต่หากผู้นำเล็งเห็นถึงความสำคัญของการอ่านและการรู้หนังสือ การส่งเสริมการอ่านและแนวทางในการดำเนินนโยบายก็ควรจะมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

2. การรณรงค์ด้านการอ่านและการรู้หนังสือควรมีพื้นที่เป้าหมายสำหรับการพัฒนาที่กระจายตัวอย่างทั่วถึง ทั่วประเทศ ประชากรส่วนใหญ่ของประเทศไทยก็ยังคงอยู่ในชนบทและอยู่ในสังคมเกษตรกรรมเช่นเดียวกับประเทศเวียดนาม การรณรงค์ก็ควรจะมีกลุ่มคนในชนบท กลุ่มผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษา

3. การรณรงค์ควรเกิดจากสังคมวงกว้าง โดยความร่วมมือของทุกส่วนในสังคม เพื่อสร้างให้เกิดความเคลื่อนไหวทางการอ่านในทุกระดับชั้นของสังคมเช่นเดียวกับเวียดนาม

4. ความสอดคล้องกันของแนวนโยบายทางเศรษฐกิจและการศึกษา นโยบายทางการพัฒนาการอ่านควรสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติของประเทศด้วย เช่น การพัฒนาการอ่านให้เหมาะสมเพื่อพัฒนาบุคลากรไปสู่ภาคธุรกิจของประเทศ การพัฒนาเนื้อหาหนังสือที่อ่านให้ควบคู่กับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้น

5. นอกจากหนังสือที่เขียนขึ้น โดยมีเนื้อหาที่ร่วมสมัยแล้ว รัฐบาลควรส่งเสริมการอ่านวรรณกรรมอันสะท้อนค่านิยมในการรักชาติ และสะท้อนวัฒนธรรมอันดีงามของสังคม

6. ดังเช่นเวียดนามได้เลือกให้วรรณกรรมเป็นวิชาหลักวิชาหนึ่งของการสอบเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา และวรรณกรรมที่ใช้สำหรับการเรียนก็คือวรรณกรรมที่ส่งเสริมค่านิยมและวัฒนธรรมอันดีงาม

ในด้านของกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน งานวิจัยพบว่ากิจกรรมส่งเสริมการอ่านของประเทศไทยมีความหลากหลายมากกว่า รวมถึงกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของประเทศไทยก็สร้างความหลากหลายทางความคิดและจินตนาการให้กับเยาวชนได้มากกว่า ประสบการณ์ของประเทศเวียดนามจึงเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในด้านการพัฒนานโยบายระดับประเทศและการส่งเสริมวัฒนธรรมชาติให้เหมาะสม มากกว่าการพัฒนาการอ่านในรูปแบบของกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

สรุปผลการสำรวจความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน

ทำการศึกษาผู้เกี่ยวข้องกับการอ่าน ประกอบด้วย 1)กลุ่มนักเรียนและนักศึกษา 2)กลุ่มครูอาจารย์ 3)กลุ่มผู้ประกอบการ 4)กลุ่มประชาชน และ 5)กลุ่มบรรณารักษ์ ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1. กลุ่มนักเรียนและนักศึกษา

กลุ่มตัวอย่างกว่าร้อยละ 90 มีเงินเก็บ ซึ่งส่วนใหญ่ไม่เกิน 500 บาทต่อเดือน มักใช้เงินเก็บในการซื้อหนังสือและซื้อขนม เงินที่ใช้ซื้อหนังสือต่อเดือนส่วนใหญ่ไม่เกิน 300 บาท ในขณะที่เงินงบประมาณของครอบครัวที่ใช้เพื่อซื้อหนังสือต่อเดือนไม่เกิน 500 บาท กลุ่มตัวอย่างเกือบครึ่งมีการจัดมุมหนังสือที่บ้าน และส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ชอบอ่านหนังสือ โดยใช้เวลาอ่านหนังสือไม่เกิน 60 นาทีต่อวัน แต่ก็มีบางส่วนไม่ชอบอ่านหนังสือเนื่องจากไม่สนุก ไม่มีเวลาและไม่มีหนังสือที่น่าสนใจ โดยมีการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อเล่นเกม คุยกับเพื่อน และอ่านหนังสือ สำหรับผู้ที่มีอิทธิพลที่ทำให้ชอบหนังสือที่สำคัญคือ พ่อแม่ ผู้ปกครอง และครู

ครอบครัวของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยพาไปงานหนังสือและไม่เคยจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของครอบครัว แต่ส่วนใหญ่เคยเข้าห้องสมุดสัปดาห์ละ 1-3 ครั้ง โดยมากเป็นห้องสมุดของโรงเรียน นอกจากนี้ยังพบว่า สถานศึกษาของกลุ่มตัวอย่างเป็นจำนวนมากมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านทุกเทอมหรือทุกสัปดาห์ กลุ่มตัวอย่างกว่าครึ่งเข้าร่วมทุกครั้ง/เกือบทุกครั้ง ซึ่งทำให้มีการอ่านหนังสือเพิ่มขึ้น

2. กลุ่มครู อาจารย์

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อ่านหนังสือ เพื่อเสริมสร้างความรู้ ใช้ในการสอน และใช้ประโยชน์ในการทำงาน นิยมอ่านหนังสือพิมพ์ หนังสือวิชาการและสารคดี มีการจัดสรรเงินซื้อหนังสือเป็นครั้งคราว โดยมากไม่เกิน 500 บาทต่อเดือน การอ่านหนังสือส่วนใหญ่ใช้เวลาไม่เกิน 60 นาทีต่อวัน โดยมากไปงานหนังสือนานๆ ครั้ง ไปร้านหนังสือสัปดาห์ละ 1-3 ครั้ง และมักนิยมจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในสถานศึกษา

3. กลุ่มผู้ประกอบการ

กลุ่มตัวอย่างเกือบครึ่งมีการจัดมุมหนังสือในบ้าน และส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ชอบอ่านหนังสือ โดยใช้เวลาไม่เกิน 60 นาทีต่อวันเป็นส่วนใหญ่ สำหรับกลุ่มที่ไม่ชอบอ่านหนังสือเนื่องจากไม่มีเวลา และชอบทำกิจกรรมอื่นมากกว่า ขณะเดียวกันบุตรของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ก็เป็นผู้ชอบอ่านหนังสือเช่นกัน โดยมีบางส่วนที่ไม่ชอบอ่านหนังสือเนื่องจากชอบทำกิจกรรมอื่นมากกว่า ชอบเล่นกับเพื่อน และเล่นเกม การจัดสรรเงินเพื่อซื้อหนังสือต่อเดือนส่วนใหญ่จัดสรรไว้ไม่เกิน 500 บาท และมักไปร้านหนังสือสัปดาห์ละ 1-3 ครั้ง

การแนะนำให้บุตรอ่านหนังสือครั้งแรกส่วนใหญ่เริ่มเมื่อบุตรอายุ 1-2 ขวบ และช่วยให้บุตรรักการอ่านโดยการเล่านิทานให้ฟัง ให้ดูภาพในหนังสือและอ่านเรื่องในหนังสือให้ฟังเป็นส่วนใหญ่ รวมทั้งนิยมนำบุตรไปร้านหนังสือ หรือพาไปห้องสมุด การสร้างให้บุตรมีทัศนคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับการอ่านส่วนใหญ่ใช้วิธีเก็บหนังสือให้เป็นระเบียบให้เงินบุตรสำหรับซื้อหนังสือ หรือเช่าหนังสือ และทำตัวอย่างให้บุตรเห็นว่าการจ่ายเงินซื้อหนังสือมีประโยชน์ นอกจากนี้บางส่วนยังนิยมนำบุตรไปห้องสมุดอื่นที่ไม่ใช่ห้องสมุดโรงเรียนเป็นครั้งคราว และกว่าครึ่งมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่บ้าน และส่วนใหญ่เห็นว่าพ่อแม่ ผู้ปกครอง เป็นผู้มีส่วนสำคัญที่สุดในการส่งเสริมการอ่าน

4. กลุ่มประชาชน

กลุ่มตัวอย่างเกือบครึ่งมีการจัดมุมหนังสือในบ้าน และส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ชอบอ่านหนังสือ และมักใช้เวลาอ่านหนังสือไม่เกิน 60 นาทีต่อวัน บางส่วนที่ไม่ชอบอ่านหนังสือเนื่องจาก ไม่มีเวลาและชอบทำกิจกรรมอื่นมากกว่า กว่าครึ่งไม่มีการจัดสรรเงินเพื่อซื้อหนังสือ แต่ส่วนใหญ่มีการไปร้านหนังสือสัปดาห์ละ 1-3 ครั้ง และไปห้องสมุดสัปดาห์ละ 1-3 ครั้ง โดยมากใช้บริการห้องสมุดที่ทำงาน และห้องสมุดประชาชนของรัฐบาล ซึ่งห้องสมุดที่ไปใช้บริการส่วนใหญ่มีหนังสือเพียงพอกับความ ต้องการ กว่าครึ่งของกลุ่มตัวอย่างไม่เคยไปงานหนังสือ และไม่นิยมนอ่านหนังสือทางอินเทอร์เน็ต แต่ยังคงมีบางส่วนที่นิยมนอ่านหนังสือทางอินเทอร์เน็ต ซึ่งใช้เวลาส่วนใหญ่ไม่เกิน 60 นาทีต่อวัน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านภายในบ้าน

5. บรรณารักษ์

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อ่านหนังสือเพื่อสร้างเสริมความรู้ โดยนิยมอ่านหนังสือพิมพ์ สารคดี และหนังสือวิชาการ และจัดสรรเงินไว้ซื้อหนังสือเป็นครั้งคราว ส่วนใหญ่จัดสรรเงินไว้ไม่เกิน 500 บาทต่อเดือน การอ่านหนังสือส่วนใหญ่ใช้เวลา 30-60 นาทีต่อวัน ส่วนมากมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของห้องสมุดอย่างสม่ำเสมอ โดยได้งบประมาณดำเนินการต่อปีน้อยกว่า 30,000 บาท ซึ่งโดยมากเป็นงบประมาณของห้องสมุดเอง ปัญหาที่พบในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านคือ ผู้มาร่วมอ่านน้อยและงบประมาณไม่เพียงพอ การใช้เวลาในการทำงานกิจกรรมส่งเสริมการอ่านส่วนใหญ่ใช้เวลาร้อยละ 20 ขึ้นไป

ความคิดเห็นที่มีต่อพฤติกรรมกรรมการอ่านของเด็ก

กลุ่มตัวอย่างในกลุ่มครู อาจารย์ ผู้ปกครอง มีความเห็นว่า การที่เด็กไม่อ่านหนังสือ รวมทั้งมีการอ่านหนังสือลดลง เนื่องจาก

1. ดิฉันเล่นเกม เล่นอินเทอร์เน็ต
2. ไม่ค่อยมีเวลาอ่านหนังสือ
3. ผู้ปกครองไม่ค่อยปลูกฝังการอ่านหนังสือให้เด็ก
4. ดิฉันเที่ยว ดิฉันเพื่อน ดิฉันเล่น
5. มีกิจกรรมอย่างอื่นทำมากกว่า เช่น ดูโทรทัศน์ เล่นกีฬา-ดนตรี สนุกกว่า
6. ไม่ชอบอ่านหนังสือ
7. เด็กอ่านหนังสือไม่ออก
8. ไม่เห็นประโยชน์ของการอ่านหนังสือ
9. หนังสือไม่น่าสนใจ ไม่สวย และตัวหนังสือมาก
10. ผู้ปกครองไม่มีเวลาไม่เป็นแบบอย่างที่ดี
11. สายตาไม่ปกติ
12. มีสื่อและเทคโนโลยีที่น่าสนใจมากกว่า
13. การส่งเสริมให้เด็กอ่านหนังสือมีลดลง

ความคิดเห็นที่มีต่อนโยบายการอ่านของรัฐ

การรับรู้เกี่ยวกับนโยบายส่งเสริมการอ่านของรัฐ กลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่มส่วนใหญ่ไม่ทราบว่ารัฐมีนโยบายส่งเสริมการอ่าน และเห็นด้วยว่าหากการส่งเสริมการอ่านไม่บรรลุผลประเทศจะไม่พัฒนาความคิดจะไม่ทัดเทียมต่างชาติ และประชาชนในชาติจะขาดจินตนาการ

กลุ่มตัวอย่างในกลุ่มครู อาจารย์ ผู้ปกครอง เห็นว่าหากการส่งเสริมการอ่านไม่บรรลุผลจะทำให้ประเทศไม่พัฒนาความคิดไม่ทัดเทียมต่างชาติ และประชาชนในชาติขาดจินตนาการ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่าพ่อแม่ผู้ปกครองเป็นผู้มีส่วนสำคัญที่สุดในการส่งเสริมการอ่าน

ความคิดเห็นที่มีต่อการส่งเสริมการอ่าน

ในด้านความคิดเห็นที่มีต่อการอ่าน ได้ทำการสำรวจความคิดเห็นด้วยคำถามแบบ Rating Scale โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง = 5 คะแนน เห็นด้วย = 4 คะแนน ไม่มีความเห็น = 3 คะแนน ไม่เห็นด้วย = 2 คะแนน และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง = 1 คะแนน ทำการเปรียบเทียบโดยใช้ค่าเฉลี่ย

กลุ่มตัวอย่างทั้งกลุ่มนักเรียน ครูอาจารย์ ผู้ปกครอง ประชาชน และบรรณารักษ์ ต่างเห็นด้วยอย่างยิ่งและเห็นด้วยว่า

- 1) ควรกำหนดให้การอ่านเป็นวาระแห่งชาติ
- 2) สำนักพิมพ์ที่จัดพิมพ์หนังสือที่มีคุณภาพมีเป็นจำนวนน้อย
- 3) การอ่านจะพัฒนาได้ต้องอ่านเป็นประจำทุกวัน และเป็นกิจกรรมต่อเนื่องตลอดชีวิต
- 4) การอ่านไม่ใช่ทักษะที่จะเกิดขึ้นโดยธรรมชาติ แต่ต้องฝึกฝน
- 5) ห้องสมุดเป็นแหล่งสำคัญที่สุดที่จะจัดการส่งเสริมการอ่าน และ
- 6) หนังสือช่วยพัฒนาชาติ และชีวิตให้เจริญรุ่งเรืองและมีความเห็นตรงกันว่าหน่วยงานสำคัญที่ควรดำเนินการส่งเสริมการอ่านได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งเป็นองค์กรที่กลุ่มตัวอย่างรับรู้และทราบถึงกิจกรรมส่งเสริมการอ่านมากที่สุด รองลงมาได้แก่ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

ความคิดเห็นที่มีต่อประเทศที่ประสบความสำเร็จในการส่งเสริมการอ่าน

ผู้เกี่ยวข้องทุกกลุ่มเห็นด้วยว่าประเทศที่เป็นแบบอย่างในการประสบความสำเร็จในการส่งเสริมการอ่านมากที่สุดคือประเทศญี่ปุ่น รองลงมาได้แก่ สหรัฐอเมริกา

สำหรับประเทศที่ประสบความสำเร็จด้านการส่งเสริมการอ่าน กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าควรมีคุณสมบัติดังนี้

1. เด็กและเยาวชนประสบความสำเร็จด้านการศึกษาสูงกว่าประเทศอื่นๆ ประชากรมีความรู้ความสามารถ
2. ใช้เวลาอ่านหนังสือทุกที่ ทุกเวลาที่ว่าง ทุกเพศ ทุกวัย

3. มีเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของประเทศมาก และมีบุคลากรที่มีชื่อเสียง
4. คนในชาติให้ความสำคัญกับการอ่านหนังสือ สืบเนื่องจากการใช้ห้องสมุด
5. รัฐบาลสามารถควบคุมราคาหนังสือไม่ให้แพงเกินไป
6. ห้องสมุดได้รับงบประมาณเพียงพอ และเปิดโอกาสให้เข้าใช้บริการได้อย่างสะดวกสบาย
7. ประเทศมีการพัฒนารวดเร็ว เจริญก้าวหน้า ประชากรมีคุณภาพ
8. ประชากรถูกปลูกฝังให้รักการอ่านและเห็นความสำคัญของการอ่านตั้งแต่เด็ก
9. ประชากรมีจินตนาการกว้างไกล สามารถประดิษฐ์สิ่งต่างๆ ได้
10. รัฐบาลให้การสนับสนุน
11. ให้ประชากรเป็นสมาชิกห้องสมุดทุกคน
12. มีการจัดกิจกรรมการอ่านที่น่าสนใจและมีภาพประกอบที่น่ารักประกอบการอ่าน

ข้อเสนอแนะวิธีการที่จะประสบความสำเร็จในการส่งเสริมให้เกิดนิสัยรักการอ่าน

จากข้อมูลในหนังสือเรื่อง “Effective Methods of Promoting Reading habits in Asia and the Pacific ; Report of the Trai Book Production in Asia and the Pacific (22nd , Tokyo, Japan, November 17 – December 5, 1989). ได้กล่าวถึงปัญหาในการสร้างนิสัยรักการอ่านและวิธีการที่จะประสบความสำเร็จในการส่งเสริมให้เกิดนิสัยรักการอ่าน ไว้ดังนี้

ปัญหาในการสร้างนิสัยรักการอ่าน

การพัฒนาห้องสมุดเป็นหนึ่งในปัจจัยหลักที่จะส่งเสริมการสร้างนิสัยที่ดีในการอ่าน แต่ปัญหาที่ยังคงอยู่ซึ่งเกี่ยวข้องกับห้องสมุด ได้แก่

1. นโยบายระดับชาติที่มีต่อห้องสมุดไม่ได้รับการสนับสนุน
2. ขาดห้องสมุดระดับชาติที่เข้มแข็ง
3. ขาดระบบทะเบียนห้องสมุด และมาตรฐานของห้องสมุดที่เหมาะสม
4. ขาดนักบรรณารักษ์มืออาชีพ
5. แหล่งเงินทุนไม่เหมาะสม
6. ห้องสมุดโรงเรียนไม่เพียงพอ
7. ห้องสมุดประชาชนไม่เพียงพอ
8. บทบาทของบรรณารักษ์ไม่ได้รับการยอมรับ
9. หนังสือและอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน มีคุณภาพต่ำและราคาสูง

10. มีอัตราผู้ที่อ่านหนังสือได้อยู่ในเกณฑ์ต่ำ
11. ขาดการจูงใจในกลุ่มผู้ที่มีโอกาสที่จะเป็นนักอ่าน
12. สื่อโทรทัศน์เบียดเบียนเวลาการอ่าน

ประเด็นปัญหา ประกอบด้วย 10 ประเด็น ได้แก่

1. ปัญหาด้านการอ่านหนังสือออก (Literacy Problem)
2. กิจกรรมของโรงเรียน (School Campaign)
3. ห้องสมุดประชาชนและห้องสมุดเคลื่อนที่ (Public and Mobile Libraries)
4. กิจกรรมด้านการอ่าน (Reading Campaign)
5. วิจัย ฝึกอบรม และสัมมนา
6. กระตุ้นการเข้ามามีส่วนร่วมของครอบครัว
7. กระตุ้นในด้านการจัดพิมพ์
8. การนำสื่อสาธารณะเข้ามาช่วย (Mass-Media Involvement)
9. การกระจายหนังสือ
10. การสนับสนุนจากภาครัฐ

1. ปัญหาด้านการอ่านหนังสือออก

เป็นที่ยอมรับกันว่าอัตราการอ่านหนังสือไม่ออกของคนเอเชียและแปซิฟิก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศที่กำลังพัฒนาที่มีอัตราการอ่านหนังสือไม่ออกอยู่ในเกณฑ์สูง ปัญหาหนึ่งที่สำคัญที่สุดในการส่งเสริมให้เกิดนิสัยรักการอ่าน วิธีการแก้ปัญหาคือการอ่านหนังสือไม่ออก ควรจัดให้มีกิจกรรมด้านการอ่านหนังสือ ดังนี้

- 1) จะต้องมีส่วนแทนผู้ประสานงานในการสนับสนุนการอ่านหนังสือในกลุ่มผู้ใหญ่ และวัยรุ่นที่ไม่ได้เรียนหนังสือซึ่งอยู่ในพื้นที่ชนบทและในเมือง
- 2) เชิญชวนให้วิทยาลัยและมหาวิทยาลัยสนับสนุนการศึกษา และโปรแกรมการเรียน โดยเข้าร่วมในกิจกรรมการอ่านด้วยการเชิญชวนให้นักเรียนฝึกการให้บริการแก่กลุ่มเป้าหมาย
- 3) กระตุ้นให้รัฐบาลท้องถิ่นเข้าร่วมในกิจกรรมการอ่านในหมู่บ้าน รวมทั้งในระดับตำบล
- 4) สนับสนุนให้การศึกษาภาคไม่บังคับช่วยสนับสนุนด้านการอ่านแก่ผู้ใหญ่ที่เพิ่งเริ่มอ่านหนังสือออก

5) เชิญชวนกลุ่มครอบครัวที่มีการศึกษา เพื่อสร้างความร่วมมือในการส่งเสริมการสร้างนิสัยรักการอ่าน

6) กระตุ้นให้ทุกๆ หมู่บ้านพยายามจัดกิจกรรมการอ่านในวงกว้าง เพื่อต่อสู้กับความไม่รู้หนังสือในหมู่บ้าน

2. กิจกรรมของโรงเรียน

ปัญหาที่พบในโรงเรียน คือ นิสัยรักการอ่านในโรงเรียนอยู่ในเกณฑ์ต่ำมาก ปัญหานี้อาจจะแก้ไขได้โดยจัดกิจกรรมการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านในโรงเรียน โดยการจัดกิจกรรมดังต่อไปนี้

1) ขอให้บรรณารักษ์ของโรงเรียนช่วยประชาสัมพันธ์รายการหนังสือที่เป็นหนังสือเด็กที่ดี

2) เชิญให้บรรณารักษ์และครูเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนพิจารณากิจกรรมซึ่งส่งเสริมการอ่าน เช่น ชมรมหนังสือ (book club) เวทีนักอ่าน (reader's theater) หรือ การประกวด (Contest) เป็นต้น

3) จัดให้มีการประกวดการอ่านหนังสือในโรงเรียน

4) คัดเลือกนักเรียนต้นแบบที่อ่านหนังสือเป็นจำนวนมาก

5) จัดให้มีโปรแกรมการอ่านในโรงเรียน

6) จัดตั้งเครือข่ายห้องสมุดโรงเรียน

7) มอบหมายงานการรายงานการอ่านรายสัปดาห์ให้แก่นักเรียน

8) สร้างสรรค์เกมที่ส่งเสริมการอ่านให้มากขึ้น

9) เล่าถึงเรื่องราวความสำเร็จที่เกิดจากประโยชน์ของการอ่าน

10) มอบหมายงานให้นักเรียนเขียนย่อความหนังสือที่พวกเขาอ่าน

11) จัดให้มีระบบมาตรฐานการสอน

12) แจ้งให้นักเรียนไปเรียนที่ห้องสมุดเมื่อคุณครูลาหยุด

13) เผยแพร่จดหมายแจ้งให้ทุกๆ โรงเรียน และแจกให้นักเรียนได้อ่าน

14) ชักชวนให้นักเรียนไปห้องสมุดโรงเรียนเมื่อมีเวลาว่าง

15) ชักชวนให้ครูให้ไปหาบทเรียนการอ่านที่มีชีวิตชีวาและน่าสนใจโดยใช้ตำราเรียนหรือหนังสืออื่นๆ

16) เปลี่ยนวิธีการสอนให้เป็นแบบใหม่ที่นักเรียนและครูต้องการการอ่านมากขึ้น

17) มอบหมายงานให้นักเรียนจัดทำเรื่องย่อจากหนังสือที่เขาอ่าน

- 18) กำหนดเวลาอ่านสำหรับหนังสือทั่วไป และหนังสือเรียน
- 19) ขอร้องให้สำนักพิมพ์ องค์กรเพื่อสังคม องค์กรศาสนา บริจาคหนังสือให้กับห้องสมุดโรงเรียน
- 20) จัดให้มีโปรแกรมการแนะนำการใช้ห้องสมุดและการจัดนิทรรศการศิลปะในห้องสมุดโรงเรียน
- 21) เชิญนักเรียนดีเด่น เพื่อเล่าถึงประสบการณ์ออกทางโทรทัศน์
- 22) ขอให้ภาครัฐบาล (รัฐบาลท้องถิ่น) ช่วยเหลือโรงเรียนระดับประถม (Primary School) ให้มีห้องสมุดที่มีบรรณารักษ์ที่มีคุณภาพ
- 23) กำหนดรายการหนังสือที่ดีเพื่อให้บรรณารักษ์สามารถคัดเลือกหนังสือที่ดีได้ง่ายขึ้น
- 24) สนับสนุนการอ่านในห้องเรียน โดยกำหนดให้มีหนังสือประเภทอื่นๆ ที่หลากหลายประเภทมากกว่าตำราเรียน
- 25) กำหนดให้นักเรียนมีการเล่นิทาน
- 26) จัดให้มีชมรมหนังสือ (book club) กลุ่มคนรักหนังสือในทุกโรงเรียน
- 27) ใช้หนังสือเป็นเหมือนรางวัลให้กับนักเรียนที่ประสบความสำเร็จที่ดี
- 28) เชิญชวนให้ครูหาทางจูงใจนักเรียนให้อ่านหนังสือที่นอกเหนือจากตำราเรียน
- 29) มอบหมายให้นักเรียนอ่านหนังสือที่บ้าน
- 30) จัดให้มีการประกวดการอ่านกับนักเรียนในโรงเรียน
- 31) ให้รางวัลกับนักเรียนในแต่ละกลุ่มอายุในระดับท้องถิ่น ตำบล จังหวัด และระดับชาติ ซึ่งมีการอ่านหนังสือมาก
- 32) กำหนดให้มีบทเรียนด้านการอ่านในหลักสูตรของโรงเรียน
- 33) จัดให้มีหนังสือทดสอบที่โรงเรียน
- 34) สนับสนุนงานประพันธ์ของเด็กโดยผ่านความสัมพันธ์ของครอบครัวและครู
- 35) มีการแนะนำด้านเทคนิคการอ่าน
- 36) มีการจัดงานหนังสือ (จัดแสดงสินค้า) ในระดับชาติ
- 37) จัดให้มีห้องสมุดโรงเรียน และรายการหนังสือที่ดีจากสำนักพิมพ์

3. ห้องสมุดประชาชนและห้องสมุดเคลื่อนที่

ห้องสมุดประชาชนและห้องสมุดเคลื่อนที่มีจำนวนค่อนข้างน้อย ซึ่งควรจะแก้ไขได้โดย

- 1) สร้างห้องสมุดประชาชนและห้องสมุดเคลื่อนที่เพิ่มมากขึ้น

- 2) ปรับปรุงสภาพปัจจุบันของห้องสมุดและห้องสมุดเคลื่อนที่ให้ดีขึ้น
- 3) ใช้หนังสือเคลื่อนที่เพื่อการเข้าถึงประชาชนในพื้นที่ที่อยู่ห่างไกล เพื่อให้สามารถเข้าถึงหนังสือได้
- 4) การจัดตั้งห้องสมุดในวัดหรือสุเหร่าหรือโบสถ์เพื่อใช้เป็นห้องสมุดประชาชนอย่างเป็นทางการ
- 5) ขยายบริการห้องสมุดให้มากขึ้นสำหรับคนในกลุ่มที่ไร้ความสามารถ รวมทั้งผู้ที่อยู่ในโรงพยาบาล หรือในเรือนจำ
- 6) จัดงบประมาณให้ห้องสมุดมากขึ้น เพื่อสามารถจัดซื้ออุปกรณ์การอ่านได้อย่างเหมาะสม

4. การจัดกิจกรรมการอ่าน

ประชากรในประเทศไม่มีเวลาที่จะอ่านหนังสือ ปัญหานี้อาจสามารถแก้ไขได้ โดยการจัดกิจกรรมการอ่านในลักษณะต่อไปนี้

- 1) วางแผนโปรแกรมการอ่านในภาพรวมสำหรับประชากรทุกระดับสังคม
- 2) จัดให้มีสัปดาห์การอ่านทั่วประเทศ
- 3) ส่งเสริมให้มีการจัดงานแสดงหนังสือ เพื่อช่วยให้ประชาชนได้เห็นหนังสือใหม่ๆ
- 4) จัดให้มีรางวัลสำหรับการออกแบบหนังสือที่ดี
- 5) มีการจัดประกวดหนังสือเด็กที่เกี่ยวกับการเขียน และหนังสือประเภทอื่นๆ ในแต่ละกลุ่มอายุ
- 6) จัดให้มีชมรมหนังสือ (Book club) สำหรับประชาชนในแต่ละกลุ่มอายุ
- 7) จัดให้มีตัวอย่างของคนที่มีนิสัยรักการอ่านที่เป็นผู้นำ ครู และครอบครัว
- 8) จัดให้มีการประกวดหนังสือที่มีคุณภาพ
- 9) ชักชวนทุกๆ ครอบครัวให้มีเวลาสำหรับการอ่านในทุกๆ วัน
- 10) เผยแพร่โปสเตอร์ โบรชัวร์ และเครื่องมือในการประชาสัมพันธ์อื่นๆ เพื่อส่งเสริมการสร้างนิสัยรักการอ่าน
- 11) เชิญกลุ่มศาสนา กลุ่มทางสังคม และตัวแทนองค์กรที่ไม่ใช่ภาครัฐบาลมาเข้าร่วมในการส่งเสริมการสร้างนิสัยรักการอ่าน
- 12) ภูมิใจให้สาธารณชนรู้จัก และรับรู้เรื่องการอ่าน

5. การวิจัย ฝึกอบรม และสัมมนา

ข้อมูลในการประชาสัมพันธ์หนังสือ รวมทั้งข้อมูลในลักษณะอื่นที่เป็นการส่งเสริมการสร้างนิสัยรักการอ่าน มีจำนวนไม่เพียงพอ จึงควรมีกิจกรรมเพิ่มเติมดังต่อไปนี้

1. จัดให้มีการสัมมนาสำหรับบรรณารักษ์ ครู และครอบครัวเกี่ยวกับวิธีการในการส่งเสริมการสร้างนิสัยรักการอ่าน
2. อบรมครู บรรณารักษ์ และบุคคลอื่นๆ ซึ่งเกี่ยวข้องในการส่งเสริมการอ่าน เพื่อให้การส่งเสริมการอ่านทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. อบรมประชาชนที่เป็นตัวแทน ซึ่งเกี่ยวข้องกับหนังสือ รวมทั้งอุปกรณ์การอ่านอื่นๆ (นักเขียน)
4. อบรมประชาชนผู้ซึ่งสนใจในเรื่องการแปลหนังสือของต่างประเทศ
5. อบรมนักวาดภาพประกอบ (illustrators) และสำนักพิมพ์ ในการดำเนินการเกี่ยวกับหนังสือเด็ก
6. กระตุ้นให้วิทยาลัย และมหาวิทยาลัยจัดให้มีการวิจัยในเรื่องการสร้างนิสัยรักการอ่านสำหรับแต่ละกลุ่มอายุ
7. นำข้อเสนอแนะของนักวิจัยไปปฏิบัติให้เกิดประโยชน์
8. จัดสัมมนาและบรรยายพิเศษให้แก่สำนักพิมพ์ นักวาดภาพ นักเขียน และนักแปลในเรื่องเกี่ยวกับปริมาณและคุณภาพของหนังสือ

6. กระตุ้นการเข้ามามีส่วนร่วมของครอบครัว

ห้องสมุดที่จะให้บริการแก่ชุมชนมีจำนวนไม่เพียงพอ ดังนั้นแนวคิดในการสร้างห้องสมุดในลักษณะของครอบครัว จะช่วยส่งเสริมการสร้างนิสัยรักการอ่านให้กับประชาชนได้ โดยการจัดกิจกรรมต่อไปนี้

1. ชักชวนครอบครัวให้จัดห้องสมุดในบ้านสำหรับครอบครัว
 2. แนะนำให้บรรณารักษ์พูดคุยกับครอบครัว เกี่ยวกับความสำคัญที่มีต่อการสร้างห้องสมุดเล็กๆ ที่บ้าน
 3. ครอบครัวควรสนับสนุนให้เด็กๆ อ่านหนังสือที่บ้านมากกว่าการดูโทรทัศน์ หรือเล่นเกมคอมพิวเตอร์
 4. สนับสนุนให้แม่อ่านหนังสือให้ลูกเล็กๆ ฟัง
 5. จัดให้มีการเล่านิทานในบ้านให้เด็กๆ ฟัง
-

6. ให้นำหนังสือเป็นของขวัญวันเกิดแก่เด็กๆ
7. จัดกิจกรรมต่างๆ กับแม่เพื่อให้เห็นความสำคัญของการอ่านหนังสือให้เด็กฟัง
8. จัดให้มีตุ๊กตาหรือเกมที่ส่งเสริมการสร้างนิสัยรักการอ่านที่บ้าน
9. จัดให้มีหนังสือและอุปกรณ์การอ่านอื่นๆ ให้ครอบคลุมที่บ้าน

7. กระตุ้นในด้านการจัดพิมพ์

คุณภาพและปริมาณของอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน ควรมีการดำเนินการดังนี้

1. ชักชวนให้สำนักพิมพ์จัดพิมพ์หนังสือที่มีคุณภาพสำหรับกลุ่มเด็ก รวมทั้งกลุ่มอายุอื่นๆ
2. ชักชวนให้บรรณาธิการตัดสินใจในเรื่องของคุณภาพ และขนาดของหนังสือให้สอดคล้องกับคุณลักษณะของหนังสือแต่ละประเภท
3. ชักชวนให้สำนักพิมพ์บริจาคหนังสือให้กับศูนย์การอ่านหนังสือของแม่บ้าน
4. จัดพิมพ์หนังสือที่มีคุณภาพและน่าสนใจแก่ทุกๆ กลุ่มเป้าหมาย
5. ชักชวนให้สำนักพิมพ์จัดทำภาพประกอบที่ดี
6. จัดพิมพ์หนังสือให้มีปริมาณที่เพียงพอกับประชาชน
7. ชักชวนสำนักพิมพ์อย่าบวกราคาไรมากเกินไป เพื่อให้ราคาหนังสืออยู่ในระดับที่ประชาชนสามารถจ่ายซื้อได้
8. ชักชวนสำนักพิมพ์ให้รางวัลแก่นักเรียนดีเด่นด้วยหนังสือ

8. การนำสื่อสาธารณะเข้ามาช่วย

ควรนำเอาสื่อสาธารณะเข้ามาช่วยในการส่งเสริมการสร้างนิสัยรักการอ่าน ดังนี้

1. ชักชวนสื่อสาธารณะ (เช่น โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ วารสาร ฯลฯ) ให้ช่วยในการส่งเสริมการอ่าน ในลักษณะของการจัดประกวดการอ่าน การจัด โปรแกรม และสัมภาษณ์นักเขียน
2. ทำการแนะนำหนังสือในสื่อสาธารณะ
3. วิจารณ์ในรูปของบทความเกี่ยวกับการส่งเสริมการอ่านในสื่อสาธารณะต่างๆ
4. ตีพิมพ์ข่าวในหนังสือ ในห้องสมุด และสร้างนิสัยรักการอ่านทางหนังสือพิมพ์ และวารสาร
5. การจัดสนทนากลุ่มผ่านทางโทรทัศน์และวิทยุเกี่ยวกับการวิจารณ์หนังสือ การแนะนำหนังสือ การเล่านิทาน การอ่านนิทาน

9. การกระจายหนังสือ

การกระจายหนังสือเพื่อให้ทั่วถึง ควรดำเนินการ ดังนี้

1. ดำเนินการให้มีการกระจายหนังสือได้อย่างสะดวกทั่วประเทศ
2. ปรับปรุงระบบการกระจายหนังสือ (เครือข่าย) ในพื้นที่ห่างไกล
3. ปรับปรุงระบบการสั่งซื้อหนังสือทางไปรษณีย์ เพื่อให้คนที่อาศัยในพื้นที่ห่างไกล

ได้รับหนังสือทางไปรษณีย์

10. การสนับสนุนจากภาครัฐ

หนึ่งในปัญหาที่สำคัญที่สุด คือ ขาดการสนับสนุนจากภาครัฐบาลในการตีพิมพ์หนังสือดีๆ ซึ่งสามารถแก้ปัญหาได้ โดยดำเนินการดังต่อไปนี้

1. รัฐบาลสนับสนุนด้านวัตถุดิบ (กระดาษ, หมึก เป็นต้น) เพื่อการจัดพิมพ์หนังสือ
2. ชักชวนให้เกิดความร่วมมืออย่างใกล้ชิดระหว่างสำนักพิมพ์ นักเขียน นักวาด

ภาพประกอบ และนักการศึกษา

3. ชักชวนให้มีการเขียน การแปล และการพิมพ์หนังสือที่มีคุณภาพโดยรัฐบาล
4. พัฒนาและจัดให้มีหนังสือสำหรับคนท้องถิ่นกลุ่มย่อย
5. รัฐบาลมีการควบคุมคุณภาพสิ่งพิมพ์ทั้งหมด
6. ชักชวนให้สำนักพิมพ์จัดพิมพ์หนังสือราคาถูกลงแก่ประชาชน เพื่อให้ประชาชนมีกำลัง

ซื้อมากขึ้น

7. รัฐบาลดำเนินการจัดซื้อหนังสือ เพื่อกระจายไปสู่ห้องสมุด

แผนในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านผ่านกิจกรรมของโรงเรียน

การส่งเสริมการสร้างนิสัยรักการอ่านเป็นภารกิจที่สำคัญ และต้องการความร่วมมือจากทุกสถาบัน ทั้งที่บ้าน โรงเรียน รัฐบาล ห้องสมุด ตัวแทนภายนอก เพื่อช่วยกันส่งเสริมการอ่าน ซึ่งโดยข้อเท็จจริงโรงเรียนจะมีบทบาทสำคัญในการดำเนินการ เนื่องจากโรงเรียนเป็นแหล่งของความรู้ และมีส่วนร่วมในการทำให้ประเทศเจริญก้าวหน้า ด้วยภาระรับผิดชอบอันยิ่งใหญ่ในการสร้างชาตินี้ จึงควรกำหนดให้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางในการส่งเสริมการสร้างนิสัยรักการอ่าน โดยมีแผนผ่านทางโครงการต่างๆ ของโรงเรียนดังนี้

1. กฎหมายและนโยบายของภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดหลักสูตร งบประมาณ และการจัดการบุคลากร ควรเน้นให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมการอ่านได้โดย

- 1.1 ให้มีการสอนด้านการอ่านในโรงเรียนเป็นเวลานานขึ้น
 - 1.2 ชักชวนให้โรงเรียนปรับปรุงโปรแกรมการอ่านให้เหมาะสมกับการจัดกิจกรรมการอ่านในช่วงเวลาว่างต่อหนึ่งสัปดาห์
 - 1.3 จัดสรรงบประมาณทางการศึกษาเพิ่มขึ้น เพื่อให้สามารถจัดการห้องเรียนและห้องสมุดโรงเรียนได้เพิ่มขึ้น
 - 1.4 จัดสรรเงินทุนมากขึ้นในงบประมาณของโรงเรียนเพื่อจัดซื้อหนังสือที่ดีเข้าห้องสมุด
 - 1.5 เพิ่มเงินเดือนให้กับผู้บริหาร โรงเรียน ครู และบรรณารักษ์ เพื่อจูงใจให้เกิดการทำงานที่กระตือรือร้นและสร้างสรรค์
 - 1.6 การสร้างเครือข่ายห้องสมุดโรงเรียนในระดับชาติ
 - 1.7 จัดสัมมนาและฝึกอบรมเกี่ยวกับการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน
 - 1.8 ชักชวนผู้บริหาร โรงเรียน ครู และบรรณารักษ์จัดการสัมมนาและฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความสามารถในงานของตนเองให้สอดคล้องกับการส่งเสริมการอ่าน
 - 1.9 ให้สิ่งจูงใจแก่ผู้ทำวิจัยเกี่ยวกับการส่งเสริมการอ่าน
 - 1.10 จัดพิมพ์งานวิจัยที่เกี่ยวกับการส่งเสริมการอ่าน และวิธีปฏิบัติในสิ่งที่ค้นพบ และข้อเสนอแนะจากการศึกษา
 - 1.11 เชิญชวนผู้บริหาร โรงเรียน และบุคลากรอื่นๆ ในโรงเรียนเป็นผู้ริเริ่มโดยใช้ตัวอย่างเพื่อสนับสนุนการทำกิจกรรม เพื่อส่งเสริมการอ่าน
2. ครูควรจะประสานงานอย่างใกล้ชิดกับผู้บริหาร โรงเรียน ครูอื่นๆ บรรณารักษ์ ครอบครัว และองค์กรภายนอกอื่นๆ ในการกำหนดกิจกรรมที่น่าสนใจและสร้างสรรค์เพื่อสร้างเสริมการสร้างนิสัยรักการอ่านทั้งในและนอกห้องเรียน โดยการ
 - 2.1 วางแผนโปรแกรมการอ่านที่ดีในชั้นเรียน ซึ่งจะใช้เวลาแก่นักเรียนในการอ่านหนังสือดีๆ ในห้องสมุด
 - 2.2 จัดให้มีการประกวด การเล่นเกม การโชว์หุ่นกระบอก การทำโปสเตอร์ การเล่าเรื่องในหนังสือ การเล่นนิทาน รวมทั้งกิจกรรมอื่นๆ ที่ชักชวนให้นักเรียนได้อ่านหนังสือดีๆ
 - 2.3 ชักชวนให้นักเรียนเขียนรายงานความประทับใจและข้อเสนอแนะที่มีต่อหนังสือที่ได้อ่านแล้ว
 - 2.4 จัดมุมอ่านหนังสือภายในห้องเรียน
 - 2.5 ชักชวนในห้องครัว บ้าน ห้อง ชั้นเรียน ดูแลการจัดวางหนังสือในมุมอ่านหนังสือ
-

- 2.6 ชักชวนให้ครอบครัวเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงหนังสือหรือการบริจาคหนังสือ
 - 2.7 ช่วยบรรณารักษ์ของโรงเรียนและครูในการวางแผนกิจกรรมการส่งเสริมการอ่านตลอดทั้งปี
 - 2.8 ชี้แนะนักเรียนในการเลือกหนังสือดีๆ อ่านนอกเหนือจากหนังสือเรียนที่ใช้ในห้องเรียน
 - 2.9 ชักชวนนักเรียนให้เข้าร่วมการประกวดการอ่านที่จัดขึ้นในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ
 - 2.10 ขอให้ครอบครัวช่วยเพิ่มเติมนิสัยรักการอ่านของเด็กที่บ้าน โดยซื้อหรือยืมหนังสือให้กับเด็ก
3. ห้องสมุดสามารถปรับปรุงการให้บริการเพื่อช่วยครูในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านได้โดย
 - 3.1 จัดชั่วโมงเปิดห้องสมุดให้เหมาะสม เพื่อให้ให้นักเรียนได้สามารถขอยืมหนังสือในห้องสมุดได้
 - 3.2 เสนอรายการหนังสือดีที่มีอยู่อย่างเพียงพอในห้องสมุดโรงเรียนให้แก่ครูได้ทราบ
 - 3.3 ดีพิมพ์ในจดหมายข่าวโรงเรียนเกี่ยวกับกิจกรรมของห้องสมุดที่ช่วยส่งเสริมการอ่าน
 - 3.4 จัดให้มีชมรมหนังสือ (Book club) การเวียนหนังสือ และองค์กรนักเรียนอื่นๆ ซึ่งช่วยสนับสนุนการสร้างนิสัยรักการอ่าน
 - 3.5 ประสานงานกับห้องสมุดระดับชาติและของเอกชน เพื่อช่วยนักเรียนในการให้ยืมหนังสืออื่นๆ
 - 3.6 ขอบริจาคหนังสือจากองค์กรภายนอก เช่น สำนักพิมพ์ องค์กรเพื่อสังคม และองค์กรศาสนา
 - 3.7 ช่วยครอบครัวในการจัดห้องสมุดในบ้าน โดยให้ยืมหนังสือตามกำหนดเวลา
 - 3.8 จัดให้มีชั่วโมงเล่านิทานโดยผ่านทางชมรมหนังสือ เพื่อดึงดูดให้เด็กเข้ามาอ่านหนังสือในห้องสมุดมากขึ้น
 - 3.9 ประสานงานกับครูและผู้บริหาร โรงเรียนในการทำวิจัยเกี่ยวกับการส่งเสริมการอ่าน
 4. ครอบครัวสามารถช่วยครูและบรรณารักษ์ในการสร้างนิสัยที่ดีในการอ่านให้แก่เด็กของตนและเด็กอื่นๆ ได้โดย
 - 4.1 สร้างตัวอย่างที่ดี โดยการอ่านหนังสือดีๆ ด้วยตนเอง
-

- 4.2 ซื้อหนังสือดีๆ ให้แก่เด็กๆ และอ่านให้เด็กฟัง
 - 4.3 มีการให้ยืมหนังสือสำหรับมุมการอ่านของห้องเรียน
 - 4.4 บริจาคหนังสือให้แก่ห้องสมุด
 - 4.5 จัดห้องสมุดในบ้านโดยได้รับความช่วยเหลือจากครอบครัวอื่นๆ
 - 4.6 คอยตามงานที่เด็กได้รับมอบหมาย ในการเขียน ทบทวน หนังสือ หรือการเขียนรายงาน
 - 4.7 บริจาคหนังสือให้เป็นรางวัลในกิจกรรมของโรงเรียนเหมือนการจัดประกวด
 - 4.8 เตือนเด็กๆ ของตนให้ยืมหนังสือจากห้องสมุด และส่งคืนตามกำหนด
5. ผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ เช่น สำนักพิมพ์ องค์กรมีอาชีพ องค์กรศาสนา และองค์กรเพื่อสังคม สามารถช่วยสนับสนุนโรงเรียนในการส่งเสริมการอ่านได้โดย
 - 5.1 สำนักพิมพ์จัดส่งรายการหนังสือใหม่ๆ ที่เป็นหนังสือเด็กให้กับห้องสมุดโรงเรียน
 - 5.2 จัดงานแสดงหนังสือ การประกวดหนังสือ การแนะนำหนังสือ และการเล่านิทานในห้องสมุดโรงเรียน
 - 5.3 กระตุ้นนักเขียนที่ดีและสร้างสรรค์ให้เขียนหนังสือที่ดีสำหรับเด็ก
 - 5.4 กระตุ้นสำนักพิมพ์ให้พิมพ์และขายหนังสือเด็กที่มีคุณภาพดี (ในส่วนขององค์ประกอบ, การนำเสนอ, ภาพประกอบ, ปก) ในราคาที่สมเหตุสมผล
 - 5.5 องค์กรด้านครูและบรรณารักษ์มีอาชีพสามารถจัดสัมมนาและฝึกอบรมให้กับบุคลากรของโรงเรียน สำนักพิมพ์ ครอบครัว และองค์กรที่ไม่ใช่ของรัฐ เพื่อให้ทุกฝ่ายตระหนักถึงบทบาทของตนเองในการส่งเสริมการอ่าน
 - 5.6 ครูภาษาและองค์กรภายนอกอื่นๆ ที่มีการสอนภาษาให้กับวัยรุ่นและผู้ใหญ่ นอกโรงเรียน สามารถร่วมมือกับโรงเรียนในการแลกเปลี่ยนหนังสือและอุปกรณ์ในการอ่านหนังสือได้
 - 5.7 องค์กรและสถาบันศาสนา ควรกระตุ้นให้ผู้ปฏิบัติตามเป็นตัวอย่างที่ดีในทางสร้างนิสัยรักการอ่าน
 6. สื่อสาธารณะ เช่น โทรทัศน์ วิทยุหนังสือพิมพ์ และวารสารสามารถช่วยโฆษณา โปรแกรมโครงการ การประกวดและกิจกรรมอื่นๆ ที่ดำเนินการ โดยโรงเรียน และองค์กรอื่นๆ เพื่อสนับสนุนโรงเรียนในการส่งเสริมการอ่าน โดยการ

- 6.1 กำหนดโปรแกรมโทรทัศน์หรือวิทยุเพื่อนำเสนอ ครู สำนักพิมพ์ ครอบครัว หรือบุคคลอื่น ๆ ที่มีการทำงานที่โดดเด่นในการส่งเสริมการอ่าน
- 6.2 ยังคงให้มีการประกวดและเล่นเกมที่จะกระตุ้นให้คนอ่านหนังสือดีๆ
- 6.3 จัดให้มีการประกวดเกี่ยวกับการนำโปสเตอร์ การเขียนสโลแกน การเขียนเรื่อง การเล่านิทาน และกิจกรรมอื่นๆ ที่สัมพันธ์กับการอ่าน โดยนำเสนอในรายการโทรทัศน์หรือวิทยุ
- 6.4 จัดให้มีรายการทางวิทยุหรือโทรทัศน์ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับการเล่านิทาน เวทีนักอ่าน (reader theater) การแสดงหุ่นกระบอก นิทานพื้นบ้าน หรือเรื่องอื่นๆ จากหนังสือดีๆ
- 6.5 เชิญบุคคลที่มีชื่อเสียงในหน่วยงานราชการ ดาราภาพยนตร์ หรือบุคคลอื่นๆ ที่เป็นมืออาชีพ เพื่อแนะนำการทำโฆษณาที่สัมพันธ์กับการส่งเสริมการอ่าน
- 6.6 ประชาสัมพันธ์แนะนำหนังสือดีๆ ให้กับคนทุกวัยในหนังสือพิมพ์ 2-3 หน้า วารสารโทรทัศน์และวิทยุ

การใช้สื่อเพื่อส่งเสริมการอ่าน (Utilization of Media for Reading Promotion)

หนังสือพิมพ์ การกล่าวถึงหนังสือในหนังสือพิมพ์รายวัน ซึ่งหนังสือพิมพ์ควรมี 1-2 หน้า เพื่อกล่าวถึงหนังสือทุกสัปดาห์ การแนะนำหนังสือในบทความที่ลงในหนังสือพิมพ์ ซึ่งอยู่ในส่วนของข่าวในประเทศหรือชีวิตประจำวัน

วิทยุ มีการแนะนำหนังสือในรายการวิทยุ ซึ่งเป็นรายการเกี่ยวกับการอ่านหรือแนะนำหนังสือในลักษณะของการรายงาน ซึ่งมีทั้งสถานีวิทยุของภาครัฐและเอกชน

โทรทัศน์ โทรทัศน์ทำให้หนังสือขายดีได้ เนื่องจากถูกแฝงอยู่ในรายการโทรทัศน์ นอกจากนี้ยังมีรายการโทรทัศน์ที่มีการแนะนำหนังสือ โดยมีบทบาทในการแนะนำและวิจารณ์หนังสือ เช่น รายการ “The Best Seller” ซึ่งโทรทัศน์เป็นสื่อที่บทบาทในการส่งเสริมการอ่านได้เป็นอย่างดี

บรรณาธิการกับการส่งเสริมการสร้างนิสัยรักการอ่าน

การอ่านหนังสือออกเสียงต่างๆ ให้กับเด็กถือเป็นบทเรียนที่สำคัญสำหรับบรรณาธิการ ซึ่งจะช่วยให้เด็กสนใจในหนังสือจากการได้ฟังและลิสลา จังหวะของน้ำเสียง หนังสือเคลื่อนที่ (Book Mobile) ไม่ใช่บริการแค่หนังสือ แต่เป็นแนวทางที่ดีสำหรับเด็กที่จะได้เรียนรู้วิธีการอ่าน โดยการฟังบรรณาธิการเด็กๆ จะสนุกสนานกับตัวหนังสือและเข้าใจความหมายของคำ สิ่งสำคัญอันดับแรกในการก่อตั้งห้องสมุด คือ การทำให้เด็กๆ และแม่ ซึ่งอยู่ในพื้นที่รักการอ่านหนังสือ ซึ่งจะช่วยกระตุ้นให้เกิดความต้องการที่จะใช้ห้องสมุด และควรเป็นความรับผิดชอบของผู้บริหารห้องสมุดที่จะหาวิธีการที่จะทำให้

ประชากรทุกคนเข้ามาใช้บริการห้องสมุดและรักการอ่านหนังสือ กิจกรรมอื่นๆ ที่บรรณารักษ์ควรทำ เช่น การให้ข้อมูลข่าวสารและเอกสารอ้างอิงที่เป็น ความรู้ด้านการศึกษาด้านการอ่านเป็นสิ่งจำเป็น สำหรับบรรณารักษ์ที่จะใช้เป็นพื้นฐานให้เป็นการเคลื่อนไหวด้านพัฒนาของห้องสมุด และพัฒนาทาง สังคม

วิธีการส่งเสริมการสร้างนิสัยรักการอ่าน

ประการแรก คือ ต้องทำให้คนคุ้นเคยกับหนังสือ โดย

1. ทำให้คนคุ้นเคยกับหนังสือ โดยการให้มีหนังสืออยู่รอบๆ ตัวของทุกๆ คน โดยที่ไม่ทำให้ เขารู้สึกว่าคุณติกรอบ

2. สร้างและรักษาสภาพแวดล้อมให้คนสามารถรู้สึกได้ว่าตัวอักษรที่เขาค้นหาในหนังสือ นั้น มีความหมายบางอย่างสำหรับเขา โดยทำให้เป็นประจำในทุกวันของชีวิต

3. การมองหนังสือเป็นเหมือนเครื่องมือหรือถ้าเมื่อไรก็ตามที่เห็นหนังสือจะรู้สึกต้องการเปิด อ่านทันทีและต้องการเห็นว่ามีอะไรในหนังสือ นั้น

4. การสร้างบรรยากาศสามารถทำได้ โดยแม่และบรรณารักษ์จากความสัมพันธ์ของภาษา ตัวอักษร และหนังสือ การอ่านหนังสือมีความสำคัญต่อเด็กๆ มาก โดยเฉพาะเด็กที่ไม่สามารถอ่าน ตัวอักษรได้ ต้องอ่านข้างๆ หูด้วย ลีลาน้ำเสียง ในลักษณะเช่นนี้หนังสือภาพจะช่วยได้มาก

ประการที่สอง คือ จะต้องทำให้การอ่านหนังสือเป็นเกมที่สนุกสนาน สำหรับเด็กๆ โดยการอ่าน ด้วยลีลาเหมือนกับการร้องเพลง ในการนี้เรื่องราวที่สนุกสนานจะเป็นที่ต้องการ ซึ่งเป็นความรับผิดชอบ ของสำนักพิมพ์ นักเขียน บรรณาธิการ และนักวาดภาพ ที่จะทำการผลิตหนังสือที่มีความสนุกสนานและ เข้าถึงเด็กๆ

ประการที่สาม การที่จะสนุกสนานกับการอ่านคือ การที่คนได้ตระหนักว่าการอ่านและความ สนุกสนานในการอ่านคือ บางสิ่งบางอย่างที่น่าภูมิใจ การที่จะบรรลุสิ่งนี้ได้ต้องขึ้นกับแม่ที่จะฟังลูกๆ อ่านหนังสือและชมเชยเขาหลังจากชมเชยแล้ว เด็กๆ ก็จะสนุกกับการอ่านเอง และสนุกกับการนึกคิด

การพัฒนาในขั้นต้นจะต้องทำเมื่อเด็กอายุ 1-2 ปี ในขั้นที่สองช่วงอนุบาลและในขั้นที่สาม เมื่อ เด็กๆ เข้าโรงเรียนในระดับต้น ซึ่งจะเป็นช่วงเวลาของเด็กๆ คิดว่าหนังสือเป็นเครื่องมือแห่งความ สนุกสนานของเขาและพวกเขาไม่ได้รับการชมเชยหรืออ่าน แต่เฉพาะหนังสือเรียนที่ไม่น่าสนใจ เขาก็ จะไม่สนุกสนานกับการอ่าน ดังนั้นจึงควรชื่นชมเด็กๆ เมื่อเห็นเขาอ่านหนังสือ ดังนั้นแนวทางในการ ส่งเสริมให้เกิดนิสัยรักการอ่านในสังคมจึงควรทำดังนี้

1. จะต้องให้ความรักต่อแต่ละคน เมื่อสร้างสัมพันธภาพด้วยความรักแล้วก็สามารถใช้หนังสือ เป็นสื่อในการสื่อสารความคิดและภาษา ควรอบรมให้ถือว่าหนังสือเป็นสิ่งมีค่าและสอนเด็กๆ ว่า การ

มองข้ามหนังสือเป็นพฤติกรรมที่ผิด และการหนีห่างจากหนังสือเป็นสิ่งที่ไม่น่ายอมรับ แต่พฤติกรรมส่วนใหญ่มักทำให้หนังสือออกห่างจากประชาชน ดังนั้นหนังสือจึงต้องคงอยู่กับความเป็นอยู่ของคน และจะเติบโตต่อไป ความเป็นอยู่ของคนดีขึ้น ถ้าเชื่อมโยงกับการอ่านและการพัฒนาของมนุษย์ ครูและแม่ควรกระตุ้นให้เกิดการอ่านหนังสือ วิธีสร้างบรรยากาศที่ดีในการอ่าน โดยที่จะอ่านควรรู้สึกรักหนังสือ โดยการขอยืมหนังสือที่ชอบ ต้องทำให้แม่ชอบหนังสือ แต่ถ้าแม่ไม่ชอบการอ่านก็จะไม่สามารถชักชวนให้ลูกอ่านหนังสือได้ ซึ่งถือเป็นเรื่องสำคัญ และไม่ใช่เรื่องง่ายที่จะนำเอาการอ่านเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของความสนุกสนาน

2. ความพยายามที่จะขยายกิจกรรมหรือทำการส่งเสริมการอ่านให้ทั่วประเทศ โดยบรรณารักษ์ เจ้าหน้าที่ของภาครัฐ โรงเรียน ครู หรือองค์กรอื่นๆ สิ่งที่สำคัญมากคือ ความพยายามที่จะโน้มน้าวและเชิญชวนให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วม และร่วมมือกันทำกิจกรรม ไม่เช่นนั้นจะไม่เกิดผลสำเร็จ และเป็นไปไม่ได้ที่จะส่งเสริมการอ่านในชุมชนโดยผ่านทางภาครัฐฝ่ายเดียว เมื่อภาครัฐพยายามกำหนดแนวทางในเรื่องการอ่านและการคิดเพียงฝ่ายเดียว การทำให้ประชาชนอ่านหนังสืออาจจะไม่สามารถให้ผลตอบแทนในรูปแบบตัวเงิน ดังนั้น เราจึงต้องการความรักสำหรับชุมชนและใช้เทคนิคที่มีในการชักชวนให้ประชาชนร่วมมือกัน และห้องสมุดเองก็ต้องมีแนวทางที่ดีในการขอความร่วมมือจากประชาชน เพื่อให้ทุกคนในชุมชนสามารถอ่านหนังสือได้

ดังนั้น จากระดับบุคคล โยงไปสู่ระดับชุมชน และระดับชาติ จึงควรมีการผลักดันรัฐบาลให้กำหนดกองทุน (fund) เพื่อการอ่านและกิจกรรมประชาสัมพันธ์หนังสือ รวมทั้งเชิญชวนประชาชนให้อ่านหนังสือ ซึ่งจะเป็พื้นฐานในการพัฒนาเศรษฐกิจและวัฒนธรรม รวมทั้งรูปแบบทางสังคมของประชากรที่เป็นเอกลักษณ์ ซึ่งจำเป็นต้องใช้เวลาเป็นอย่างมาก เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จ และในภาครัฐบรรณารักษ์ก็ต้องมีความเชื่อมั่นในความคิดนี้ และพยายามทำทุกสิ่งที่มีความเป็นไปได้

วิธีการที่จะประสบความสำเร็จในการส่งเสริมให้เกิดนิสัยรักการอ่าน

จากข้อมูลในหนังสือเรื่อง “Effective Methods of Promoting Reading habits in Asia and the Pacific ; Report of the Trai Book Production in Asia and the Pacific (22nd, Tokyo, Japan, November 17 – December 5, 1989). ได้กล่าวถึงวิธีการที่จะประสบความสำเร็จในการส่งเสริมให้เกิดนิสัยรักการอ่าน ไว้ดังนี้

1. ทำการส่งเสริมการอ่านในกลุ่มประชาชนโดยความร่วมมือของครอบครัว ครู และองค์การ การรู้จักหนังสือของครอบครัวเป็นสิ่งสำคัญในการส่งเสริมการอ่าน โดยการสร้างบรรยากาศการอ่านขึ้นภายในครอบครัว 2 – 3 ชั่วโมง ซึ่งจะช่วยให้เด็กชอบที่จะอ่านหนังสือ ครอบครัวจะต้องตระหนักว่าการ

อ่านควรจะเริ่มตั้งแต่เด็กยังเล็กๆ ความสัมพันธ์นี้ ครูก็ต้องกระตุ้น และชี้แนวทางให้เด็กที่โรงเรียนเห็นความสำคัญของการอ่าน ซึ่งสามารถขยายวงกว้างเมื่อเด็กกลับไปที่บ้าน นอกจากนี้ ควรจะมีการจัดห้องเล็กๆ เพื่อให้สามารถอ่านหนังสือได้ในทุกเวลาที่ต้องการ

2. รัฐบาลควรกำหนดนโยบายในภาพรวม วางแผน และจัดสรรเงินทุน และมีการจัดอบรมที่ดี ซึ่งจะบรรลุเป้าหมายได้ โดยมีการออกกฎหมายห้องสมุด เพื่อช่วยให้การวางแผนอย่างมีระบบ และปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการทบทวนระบบการศึกษาที่เชื่อมโยงกับนโยบายการอ่าน การส่งเสริมการอ่านสามารถทำกิจกรรมได้ในหลายพื้นที่ ซึ่งจะช่วยให้ภาครัฐกำหนดและเพิ่มงบประมาณได้อย่างเพียงพอ บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทั้งในเมืองและนอกเมือง สามารถจัดกิจกรรมที่มีประสิทธิภาพได้ หากได้รับการฝึกอบรมอย่างมืออาชีพที่เพียงพอ

3. การใช้สื่อสาธารณะ โดยอาศัยบทความที่มีการแนะนำต่อหนังสือที่น่าสนใจ การวิจารณ์หนังสือ และรายการของเด็กจะช่วยทำให้การสื่อสารสามารถแพร่หลายได้ในวงกว้าง

4. มีความจำเป็นที่จะต้องมีการวิจัยที่เกี่ยวกับการอ่านอย่างเพียงพอในทุกระดับประชากร ซึ่งจะบรรลุเป้าหมายได้โดยปรับปรุงคุณภาพ

ปัจจัยต่างๆ ควรจะมีการควบคุม เมื่อเทคโนโลยีก้าวหน้าขึ้นต้นทุนของหนังสือควรถูกลง เพื่อให้ประชากรสามารถซื้อหนังสือได้ ความสำเร็จข้างต้นจะเป็นไปไม่ได้ ถ้าขาดระบบเครือข่ายที่ดีที่จะเข้าถึงมวลชนเหล่านั้น

5. การอำนวยความสะดวกในด้านการส่งเสริมการอ่าน ทำได้โดยกำหนดสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการอ่านที่เหมาะสมทั่วประเทศ โดยเพิ่มและปรับปรุงบริการห้องสมุด ท้องถิ่น รวมทั้งจัดตั้งห้องสมุดที่บ้าน กิจกรรมการส่งเสริมการอ่านควรดำเนินการอย่างจริงจัง โดยให้มีการแข่งขันกัน มีการจัด book club จัดงานหนังสือ มีการรณรงค์การอ่าน ในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศมีโปรแกรมสำหรับกลุ่มคนพิการ

ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่างานในด้านการปรับปรุงปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการอ่านเป็นเรื่องสำคัญและต้องดำเนินการเป็นเรื่องแรก

แผนปฏิบัติการเพื่อพัฒนาปัจจัยต่างๆ ให้มีประสิทธิภาพ

1. การทำวิจัยเกี่ยวกับนิสัยและความสนใจด้านการอ่าน
2. การสำรวจปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน
3. การเชื่อมโยงการปฏิบัติให้สัมพันธ์กับความต้องการส่งเสริมการอ่านที่จะดำเนินการทั้งหมด

4. กระตุ้นการประชาสัมพันธ์ที่สอดคล้องกับปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความต้องการ
5. การปรับปรุงวิธีการมีส่วนร่วมในการจัดการกับปัจจัยต่างๆ
6. การให้รางวัลแก่นักเขียนที่ดี บรรณาธิการ สำนักพิมพ์ และหนังสือที่ขายดี
7. การจัดการเพื่อให้เกิดการแข่งขันในการสร้างสรรค์ผลงานการเขียนและการนำเสนอ
8. มีการแข่งขันการวาดภาพระบายสีภายในโรงเรียน
9. การจัดประกวดการอ่านหนังสือในโรงเรียน
10. การประชาสัมพันธ์การเล่าเรื่อง การเล่าเรื่องสั้น โดยให้หนังสือมีราคาที่ถูกลงสำหรับหนังสือเล่มที่ได้รับการส่งเสริม
11. จัดการฝึกภาคปฏิบัติสำหรับนักเขียน เพื่อเตรียมสำหรับปัจจัยด้านการอ่านแบบใหม่ๆ
12. ใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายสำหรับปัจจัยที่มีผลต่อการอ่าน
13. การอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการผลิตหนังสือ เช่น บรรณาธิการ นักวาดภาพนักถ่ายภาพ และสำนักพิมพ์เพื่อให้เข้าใจถึงความต้องการของเด็ก เป็นต้น
14. ให้ข้อเสนอแนะแก่นักเขียนและนักแปล
15. ใช้สื่อสาธารณะ เพื่อประชาสัมพันธ์หนังสือที่มีการปรับปรุง
16. ประชาสัมพันธ์การแนะนำหนังสือ
17. จัดกิจกรรมการกล่าวถึงหนังสือ
18. ชี้นำการผลิตหนังสือ โดยเฉพาะหนังสือเด็ก
19. กำหนดมาตรฐานการพิมพ์ และการเย็บ
20. ควรมีตัวแทนกลางที่จะประสานงานในเรื่องการส่งเสริมการสร้างนิสัยรักการอ่าน หรือส่งเสริมการอ่านหนังสือ
21. กำหนดแนวทางในการคัดเลือกอุปกรณ์การอ่าน หรือหนังสือเด็ก
22. การสำรวจทดสอบต้นฉบับก่อนทำการตีพิมพ์
23. การปรับปรุงเทคโนโลยีการพิมพ์ เพื่อลดต้นทุนโดยรวม
24. การกระจายการจัดจำหน่ายเป็นเครือข่าย
25. การปรับ การแปลความตามบรรทัดฐานที่เป็นที่ยอมรับ
26. การแลกเปลี่ยนอุปกรณ์การอ่านระหว่างพื้นที่ในประเทศเดียวกันและระหว่างประเทศ
27. การถ่ายทอดวิธีการส่งเสริมการอ่านที่ประสบความสำเร็จของประเทศต่างๆ เพื่อกระตุ้นให้นานาชาติเข้าใจและเกิดความร่วมมือกัน

28. กระตุ้นให้เกิดความร่วมมือระหว่างสมาคมนักเขียน บรรณาธิการ สำนักพิมพ์ และนักวาดภาพ โรงพิมพ์ ร้านขายหนังสือ เพื่อร่วมกันส่งเสริมหนังสือให้ดีขึ้น

29. นโยบายรัฐบาลในเชิงบวกจะช่วยกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือระหว่างกลุ่มที่เกี่ยวข้อง

วิธีการแก้ปัญหา

แนวทางเพื่อแก้ปัญหาในการสร้างนิสัยรักการอ่าน มีดังนี้

1. ห้องสมุดของชาติต้องเข้มแข็ง และมีอำนาจที่จะดำเนินการวางแผนโดยรวมทั่วประเทศ
2. เครือข่ายห้องสมุดและการให้บริการของห้องสมุดกลางควรได้รับการพัฒนาโดยมีแผนที่สอดคล้องกัน
3. การให้บริการของห้องสมุดควรคำนึงถึงผู้ใช้เป็นหลัก (User oriented) เพื่อที่จะดึงดูดผู้ที่คาดว่าจะเข้ามาใช้บริการให้ได้
4. ควรมีการกำหนดกฎระเบียบของห้องสมุด และมาตรฐานของห้องสมุดที่เหมาะสม
5. ควรกำหนดโปรแกรมการฝึกอบรมที่เหมาะสม โดย Library School หรือตัวแทนที่สอดคล้องกัน
6. บรรณารักษ์ควรมีการพัฒนาให้เกิดทัศนคติที่ดีในด้านการให้บริการ
7. ควรพิจารณาสร้างอนุสาวรีย์ของบรรณารักษ์มืออาชีพ
8. การให้บริการห้องสมุดโรงเรียน ควรขยายผลไปสู่โรงเรียนทั้งหมดโดยผ่านทางจุดศูนย์กลางที่เหมาะสม
9. การให้บริการห้องสมุดประชาชนควรจะขยายไปทั่วประเทศ โดยผ่านทางหนังสือเคลื่อนที่ (Book Mobile) ศูนย์บริการไปรษณีย์ ห้องอ่านหนังสือ หรืออื่นๆ
10. รัฐบาลควรจัดสรรเงินทุนที่เหมาะสมไปสู่ห้องสมุดทุกแห่ง
11. รัฐบาลควรจัดหาอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการอ่านไปสู่ห้องสมุด โดยไม่มีค่าใช้จ่าย หรืออุดหนุนด้านราคา
12. สื่อควรถูกนำมาใช้โดยห้องสมุด เพื่อกิจกรรมสนับสนุนด้านการอ่าน

โดยสรุปพบว่า มีหลายแนวทางในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน อย่างไรก็ตามวิธีการในการปฏิบัติตามแนวทางเหล่านั้น มีความจำเป็นที่จะต้องดำเนินกิจกรรมในภาพรวม และได้รับความร่วมมือจากครอบครัว ครู บรรณารักษ์ นักฝึกอบรม สำนักพิมพ์ ผู้บรรยาย นักวิจัย สื่อสาธารณะ องค์กรที่ไม่ใช่ภาครัฐ ตัวแทน (agencies) ผู้นำ รวมทั้งภาครัฐ ซึ่งจะทำได้โดยไม่มีอุปสรรค ความ

ร่วมมือและการประสานงานในการส่งเสริมการสร้างนิสัยรักการอ่านเป็นสิ่งจำเป็น โดยร่วมมือกันทำงานอย่างใกล้ชิด เพื่อให้สังคมโดยรวมดีขึ้น โดย

ข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมการอ่านสำหรับประเทศไทยของผู้วิจัย

จากการศึกษาข้อมูลการส่งเสริมการอ่านของต่างประเทศ ตลอดจนการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ และการสำรวจความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการอ่าน สามารถบูรณาการได้ข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมการอ่านสำหรับประเทศไทยโดยรวม ได้ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมการอ่านสำหรับรัฐบาล

ข้อเสนอแนะนโยบายในการส่งเสริมการอ่านสำหรับรัฐบาล

1. กำหนดการอ่านเป็นวาระแห่งชาติ
2. รัฐบาลประกาศนโยบายการส่งเสริมการอ่านอย่างชัดเจน วางแผนพัฒนาประเทศ 5 ปี โดยเฉพาะแผนการศึกษาแห่งชาติ จะต้องปลูกฝังนิสัยรักการอ่านตั้งแต่วัยอนุบาล ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา
3. กำหนดเป้าหมายการอ่านให้สอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ
4. จัดทำแผนการดำเนินงานด้านกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในระดับกลยุทธ์อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง
5. จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านอย่างต่อเนื่อง จริงจัง ในเชิงรุกและขยายขอบเขตไปสู่ท้องถิ่นมากขึ้น
6. รัฐบาลและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องให้ความสำคัญต่อการศึกษาและการอ่าน
7. ตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบเรื่องการส่งเสริมการอ่านโดยตรง
8. ช่วยกันรณรงค์ส่งเสริมการอ่านอย่างต่อเนื่องในทุกกลุ่มอายุตั้งแต่เด็กจนโต
9. รัฐบาลสนับสนุนงบประมาณอย่างเต็มที่และต่อเนื่อง มีการตรวจประเมิน ติดตามผลอย่างใกล้ชิด
10. จัดสรรงบประมาณให้เพียงพอทั้งหนังสือและอุปกรณ์ ประกอบอื่นๆ เช่น ชั้นหนังสือ คอมพิวเตอร์ และอุปกรณ์ประกอบการจัดกิจกรรมให้กับห้องสมุดโดยตรง
11. รัฐบาลส่งเสริมและรณรงค์ด้านการอ่านของเด็กผ่านสื่อ โดยจัดให้มีสื่อต่างๆ ในการดึงดูดให้เด็กเกิดความต้องการอ่านหนังสือมากขึ้น เช่น ภาพ หรือมีรางวัลในการอ่าน
12. หน่วยงานของรัฐและเอกชน จัดให้มีกิจกรรมเกี่ยวกับการอ่าน เช่น มีมุมหนังสือ เป็นต้น

13. แสดงให้เห็นถึงความสำคัญและประโยชน์ของการอ่านหนังสือ และตระหนักว่าการอ่านมีความสำคัญต่อคุณภาพชีวิต

14. รัฐบาล และทุกหน่วยงานควรร่วมกันจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านให้มากขึ้น ตามความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่ รวมทั้งการติดตามประเมินผล

15. ทุกคนในสังคมของประเทศต้องช่วยกันส่งเสริมการอ่านในทุกพื้นที่

16. พื้นที่ทางยุทธศาสตร์ควรชัดเจนและทั่วถึง

17. รัฐบาล สนับสนุนให้กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายส่งเสริมการอ่านทุกโรงเรียนในเขตและนอกเขตพื้นที่การศึกษา และเป็นนโยบายต่อเนื่อง

18. ใช้ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็นเครือข่ายเพื่อเข้าถึงเยาวชนและประชาชนในท้องถิ่น

19. รัฐบาลสนับสนุนบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในด้านการส่งเสริมการอ่าน

20. กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จและความก้าวหน้าของกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่เหมาะสมและชัดเจน โดยแยกส่วนความรับผิดชอบในการปฏิบัติ จัดกิจกรรม และประเมินผล

21. รัฐบาลต้องเอาใจใส่หนังสือที่มีอยู่ในห้องสมุด

22. สร้างสิ่งกระตุ้นและแรงจูงใจให้รักการอ่านมากขึ้น

23. รัฐบาลควรพิจารณาระบบการตั้งราคาโดยรวมของหนังสือเพื่อให้ราคาอยู่ในระดับที่เหมาะสมกับผู้บริโภค

24. รัฐบาลควรใช้ประโยชน์จากระบบภาษี เช่น การลดภาษีมูลค่าเพิ่มเพื่อสนับสนุนอุตสาหกรรมการผลิตหนังสือหรือบริษัทที่ซื้อหนังสือบริจาคในโครงการเกี่ยวกับลูกค้าสัมพันธ์สามารถนำค่าใช้จ่ายไปลดหย่อนภาษีได้ การลดภาษีกระดาษ ปรับปรุงระเบียบในการจัดเก็บภาษีในการซื้อหาจัดทำหนังสือดีมีคุณภาพ นำภาษีที่เก็บได้จากธุรกิจสิ่งพิมพ์มาส่งเสริมและพัฒนาการผลิตหนังสือให้มีคุณภาพ

25. สนับสนุนการทำวิจัยค้นคว้าด้านการอ่าน

26. จัดตั้งศูนย์หรือสถาบันเพื่อศึกษาพัฒนาการของเด็กและเยาวชนในด้านการเรียนรู้และการอ่านออกเขียนได้ และศึกษาวิจัยด้านการอ่านของประชาชนโดยมีกระบวนการทดสอบและประเมินผล

27. ส่งเสริมการศึกษาให้กับประชากรของประเทศ เนื่องจากการศึกษาของผู้ปกครองสัมพันธ์กับพฤติกรรมการอ่านของเด็กและเยาวชน

28. ออกกฎหมายที่ควบคุมสิ่งพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์

29. ใช้การเมืองในการผลักดันให้เกิดการส่งเสริมการอ่าน

30. รัฐบาลและผู้นำประเทศต้องให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการอ่าน และแสดงให้เห็นอย่างชัดเจน เช่น ราชการนายกพบประชาชนควรให้ท่านนายกรัฐมนตรี เล่านิทานให้เด็กฟัง

31. สร้างผู้เชี่ยวชาญด้านการส่งเสริมการอ่าน และส่งเสริมบุคลากรด้านการอ่านให้มากขึ้น

32. การจัดตั้งสถาบันหนังสือแห่งชาติเพื่อส่งเสริมการอ่านแก่เด็กและประชาชนทั่วไป

33. กำหนดองค์กรและทำหน้าที่เชื่อมโยงกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการอ่านทั้งภาครัฐและเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานอุทยานการเรียนรู้ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.)

34. จัดตั้งสถาบันในการพัฒนาสื่อส่งเสริมการอ่าน เช่น ทำหนังสือราคาถูก ทำหนังสือยากเป็นหนังสืออ่านง่าย (Simplified Version) พัฒนาสื่อส่งเสริมการอ่าน การเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย พัฒนาแหล่งอ่าน พื้นที่การอ่าน ให้มีการเชื่อมโยงในการแลกเปลี่ยนฐานข้อมูล ให้มีการ Download หนังสือมีคุณภาพ มีแหล่ง (Resources) ในการช่วยสนับสนุนวิธีการหรือเทคนิคในการอ่านให้เป็นอ่านอย่างมีคุณภาพ อ่านได้ประโยชน์ เป็นต้น

35. จัดทำเว็บกลาง (Portal Web) เชื่อมโยง แลกเปลี่ยนการส่งเสริมการอ่านร่วมกันระดับประเทศ ที่เป็นการ single sign on แล้วเชื่อมโยงได้ทุกแหล่ง ทุกสื่อ

36. จัดทำต้นแบบที่ดีในการสร้างนิสัยรักการอ่านและประสบความสำเร็จจากการอ่าน ในทุกระดับอายุ เช่น เด็กเล็ก เยาวชน วัยรุ่น วัยทำงาน วัยแสวงหาความรู้ วัยผู้ใหญ่ วัยสูงอายุ เป็นต้น โดยยกย่องและให้กำลังใจนักอ่านและนักเขียนให้มาก

37. สร้างกระแสการรักการอ่านในรูปของการรณรงค์ การจัดงานมหกรรมรักการอ่านที่ประชาชนมีส่วนร่วม หรือการกำหนดวันอ่านแห่งชาติ เป็นต้น

38. ทุกกระทรวงโดยเฉพาะกระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงการพัฒนาสังคมฯ ต้องถือว่านโยบายในการสร้างวัฒนธรรมการอ่านเป็นนโยบายหลักอีกนโยบายหนึ่งที่ต้องส่งเสริมและสนับสนุน นับแต่การจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อการจัดซื้อหนังสือ การจัดกิจกรรมส่งเสริมพฤติกรรมการอ่าน รวมถึงการซ่อมแซมบำรุงรักษาหนังสือ การให้ความรู้และแนะนำกระบวนการที่ทันยุคทันสมัยให้แก่ผู้รับผิดชอบ อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

39. การให้เด็กเป็นตัวขับเคลื่อนที่สำคัญที่สุดในการส่งเสริมการอ่าน โดยผู้ใหญ่คอยสนับสนุน

40. จัดตั้งสถาบันการแปลแห่งชาติ ซึ่งมีตัวอย่างในต่างประเทศดำเนินการอยู่

41. ส่งเสริมการอ่านในทุกมิติของการอ่าน เช่น ตั้งแต่อยู่ในครรภ์และทุกวัย และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เช่น บรรณารักษ์ เป็นต้น โดยดำเนินงานในเชิงคุณภาพ เพื่อให้เยาวชนสามารถคิดวิเคราะห์ และมีวิจารณญาณ

ข้อเสนอแนะกลยุทธ์ในการส่งเสริมการอ่านสำหรับรัฐบาลและองค์กรต่างๆ

1. กลยุทธ์ต้องมีความต่อเนื่อง และมีความจริงจังจากทุกฝ่าย
2. ประชาสัมพันธ์กับกลุ่มเป้าหมายให้ทั่วถึง
3. ประชาสัมพันธ์ให้คนเห็นความสำคัญของการอ่านให้มากที่สุด
4. ประชาสัมพันธ์ผ่านเสียงตามสายแผ่นพับ และสื่อต่างๆ อย่างทั่วถึง
5. จัดกิจกรรมในรูปแบบแปลกใหม่ มีความน่าสนใจ
6. จัดโครงการและกิจกรรมส่งเสริมให้มินิสัยรักการอ่านอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ และจริงจัง
7. จัดกิจกรรมที่มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากการอ่านหนังสือด้วยการจัดกิจกรรมเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง
8. มีการเสริมกำลังใจ ให้รางวัลเป็นแรงจูงใจ
9. รมณรงค์เพื่อสร้างทัศนคติ สร้างจิตสำนึก สร้างความตระหนัก และแรงจูงใจที่ดีต่อการอ่านหนังสือโดยชี้ให้เห็นประโยชน์ของการอ่านหนังสือ และปลูกฝังการอ่าน การอ่านหนังสือช่วยให้เด็กมีพัฒนาการอ่านที่ดีขึ้น เด็กไทยอ่านหนังสือน้อยมาก ควรผลักดันให้เด็กรักการอ่านมากขึ้น การอ่านช่วยพัฒนาชาติ การอ่านหนังสือทุกวันเป็นสิ่งที่สุุดจะทำให้ประสบความสำเร็จ
10. จัดกิจกรรม นิทรรศการด้านการอ่านที่สำคัญ เช่น Thai Read การประกวดแข่งขันเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการอ่านในรูปแบบต่างๆ หรือกำหนดให้เป็นวันภาษาไทย วันแห่งการอ่านประจำปี เป็นต้น
11. การกระจายหนังสือสู่ชุมชน
12. เพิ่มงบประมาณในการสั่งซื้อหนังสือที่มีคุณภาพเข้าห้องสมุดให้ทั่วถึง
13. ในชนบทที่ห่างไกลควรมีการช่วยเหลือด้านต่างๆ ที่เกี่ยวกับการส่งเสริมการอ่านให้มากขึ้น
14. รมณรงค์ส่งเสริมการอ่านให้เหมาะสมกับแต่ละวัย โดยใช้สื่อประเภทต่างๆ ร่วมด้วย เช่น สื่อรายการโทรทัศน์ หรือให้คารานักร้อง มาช่วยสนับสนุน เนื่องจากเป็นบุคคลต้นแบบของเด็ก หรือใช้สื่อโทรทัศน์มาแนะนำหนังสือวันละเล่ม 1 อาทิตย์อ่าน 1 เล่ม หยุดทำทุกอย่างอ่านอย่างเดียว หรือขอเวลาโฆษณา จัดรายการเกี่ยวกับการอ่าน แนะนำนักเขียนและนักอ่าน แฝงการอ่านในละครโฆษณา เป็นต้น

15. ใช้กลยุทธ์ด้านการเงิน กลยุทธ์ด้านการศึกษา กลยุทธ์เชิงธุรกิจมีผลประโยชน์ร่วมกัน กลยุทธ์ด้านการเมือง และกลยุทธ์องค์กรภายนอก ประกอบกันเพื่อการส่งเสริมการอ่าน
16. จัดให้มีพื้นที่เพื่อรองรับกิจกรรมส่งเสริมการอ่านต่างๆ
17. ให้เอาใบเสร็จซื้อหนังสือ (ที่มีประโยชน์) มาลดหย่อนภาษีได้
18. แจกหนังสือสำหรับเด็กเป็นช่วงๆ
19. ติดป้ายทุก อบต. “วันนี้คุณอ่านหนังสือหรือยัง”
20. จัดทำโครงการพัฒนานิสัยรักการอ่าน

2. ข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมการอ่านสำหรับผู้ประกอบการ

ข้อเสนอแนะนโยบายการส่งเสริมการอ่านสำหรับผู้ประกอบการ

1. ผู้แต่งหนังสือจะต้องคำนึงถึงผู้อ่านด้วยการเขียนให้น่าอ่าน น่าติดตาม และประเทืองปัญญา
2. ผลิตหนังสือดีมีคุณค่าออกมาให้มากที่สุดที่สุดในราคาไม่แพง และเหมาะสมกับผู้อ่านแต่ละวัย

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกลยุทธ์การส่งเสริมการอ่านสำหรับผู้ประกอบการ

1. จัดกิจกรรมเชื่อมโยงระหว่างหนังสือกับหนังสือ เช่น ความสุขของกะทิ เป็นต้น
2. ร่วมมือประสานงานกับสำนักพิมพ์ต่างๆ
3. หนังสือที่อ่านจะต้องน่าสนใจ อ่านสนุก ประทับใจ ทันสมัย ตรงกับความสนใจของผู้อ่าน
4. เริ่มต้นจากทำให้หนังสือเด็กมีราคาถูกลงในระดับที่พ่อแม่ที่มีฐานะปานกลางพอจะซื้อให้ลูกๆ อ่านได้จะเป็นการเริ่มต้นที่ดี เพราะทุกวันนี้หนังสือเด็กราคาแพงมาก
5. ขอความร่วมมือจากสำนักพิมพ์ให้พัฒนารูปแบบหนังสือให้น่าอ่านมากขึ้น ทั้งตัวพิมพ์ สี สัน และภาพประกอบให้น่าหยิบมาอ่าน ทั้งเด็กและผู้ใหญ่ แต่ทั้งนี้ยังคงต้องมีเนื้อหาสาระให้ครบถ้วนเหมือนเดิมด้วย
6. มีหนังสือราคาถูกละกหลาย และมีจำนวนมากเพียงพอสำหรับการอ่าน
7. มีหนังสือที่มีคุณภาพ การผลิตเป็นเรื่องสำคัญ ตัวสะกด ภาษาต้องถูกต้องชัดเจน
8. ควรมีหนังสือที่ดี มีสาระ ราคาไม่แพงมากเกินไป และหาซื้อได้สะดวก
9. จัดมุมหนังสือตามร้านหนังสือ และไม่หุ้มพลาสติก
10. ควรส่งเสริมการอ่านตั้งแต่วัยเด็กโดยเริ่มที่การ์ตูน โดยผลิตอย่างมีคุณภาพ ดึงดูดใจ
11. รัฐให้การสนับสนุนสำนักพิมพ์ และระบบจัดจำหน่ายให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้หนังสือเข้าถึงผู้อ่านได้มากขึ้น

12. การจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อส่งเสริมการอ่าน เช่น การจัดงานสัปดาห์หนังสือ
13. .เพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายหนังสือออนไลน์และส่งเสริมการขายหนังสืออิเล็กทรอนิกส์
14. ผู้ประกอบการมีคุณธรรมในการจัดกลุ่มและผลิตหนังสือให้เหมาะสมกับวัย และทำอย่างจริงจัง
15. ทำให้หนังสืออ่านง่าย สนุก มีสาระ เนื้อหาไม่มากเกินไป
16. สนับสนุนให้กำลังใจผู้ผลิตหนังสือดีๆ หนังสือสร้างสรรค์ หนังสือได้รับรางวัลให้มากขึ้น เช่น ประกาศเป็นหนังสืออ่านนอกเวลาสำหรับนักเรียน

ข้อเสนอแนะวิธีการส่งเสริมการอ่านโดยผ่านทางผู้ประกอบการ

1. หนังสือแต่ละเล่มควรมีรูปภาพประกอบ มีสีสัน ตัวอักษรขนาดใหญ่ เพื่อกระตุ้นให้เด็กต้องการอ่านหนังสือ
2. หนังสือควรมีราคาถูก โดยการลดต้นทุนการผลิต และการจัดจำหน่ายหนังสือ
3. แจกหนังสืออ่านฟรีสำหรับเด็ก
4. หนังสือควรมีเนื้อหาสาระที่เป็นประโยชน์
5. หนังสือควรมีคุณสมบัติที่น่าอ่าน เช่น ตัวอักษรใหญ่ เล่มไม่หนา พกพาสะดวก
6. ละครโทรทัศน์ ติพิมพ์เรื่องในหนังสือพิมพ์ ผู้อ่านได้ใช้จินตนาการกว้างขวาง แม้เป็นการอ่านบทละครก็ยังมี
7. มีการเผยแพร่ความรู้ทุกรูปแบบ ผ่านทางอินเทอร์เน็ต ซึ่งสามารถเข้าถึงได้อย่างสะดวก
8. ให้มีร้านหนังสือสำหรับเด็กมากขึ้น กระจายในระดับหมู่บ้าน และมีมุมสำหรับเด็กที่มีเงินไม่พอซื้อหนังสือได้อ่านฟรี

3. ข้อเสนอแนะการส่งเสริมการอ่านสำหรับครอบครัว ผู้ปกครอง

ข้อเสนอแนะนโยบายในการส่งเสริมการอ่านสำหรับครอบครัวและผู้ปกครอง

1. ส่งเสริมให้พ่อแม่เห็นความสำคัญของการอ่าน
2. ครอบครัวควรปลูกฝังและส่งเสริมให้เด็กมีนิสัยรักการอ่านตั้งแต่เล็กๆ
3. ผู้ปกครองควรเน้นถึงความสำคัญของการอ่านแล้วส่งเสริม ชักชวนบุตรหลานให้อ่านหนังสือ
4. การจะสร้างนิสัยรักการอ่านให้กับคนไทยควรเริ่มที่สถาบันครอบครัว พ่อแม่ และผู้ปกครองมีส่วนช่วยสนับสนุนและส่งเสริมการรักการอ่านทุกครอบครัว

5. ครอบครัวจัดสรรทรัพยากรการอ่านให้มากขึ้น พ่อแม่ ทำเป็นตัวอย่างให้เห็น
6. สร้างครอบครัวรักการอ่าน
7. พัฒนาการอ่านตามช่วงอายุของเด็ก

ข้อเสนอแนะกลยุทธ์ในการส่งเสริมการอ่านสำหรับครอบครัวและผู้ปกครอง

1. กลยุทธ์การส่งเสริมการอ่าน

1. ผู้ปกครองปลูกฝังให้ลูก อ่านหนังสือทุกวัน โดยพ่อแม่อ่านให้ฟัง หรืออ่านให้ดูเป็นตัวอย่าง
2. สร้างแรงจูงใจในการอ่านหนังสือ โดยเริ่มจากหนังสือที่ชอบ
3. เริ่มจากพ่อแม่ผู้ปกครองต้องเป็นตัวอย่างที่ดีแก่บุตรต้องอ่านหนังสือให้เป็นตัวอย่างแก่เด็ก
4. สอนบุตรให้มีนิสัยรักการอ่าน โดยปลูกฝังตั้งแต่เด็กๆ
5. บ่มเพาะให้เด็กอ่านหนังสือ ต้องเริ่มจากที่บ้าน โดยโรงเรียนกระตุ้นให้เด็กอ่านหนังสือเพิ่มอีกทางหนึ่ง
6. ต้องให้หนังสืออยู่ใกล้เด็กตลอดเวลา สะดวกต่อการหยิบขึ้นมาอ่านได้ทันที ก่อนที่เด็กจะนึกถึงคอมพิวเตอร์
7. ผู้ใหญ่ต้องเป็นแบบอย่างก่อน หากจัดในโรงเรียน ครูทุกคนต้องอ่านด้วย
8. ปลูกฝังและส่งเสริมให้เด็กอ่านหนังสือทุกประเภท
9. ให้เด็กอ่านหนังสือทุกที่มีหนังสือ
10. ให้เด็กอ่านหนังสือเป็นประจำจนเป็นนิสัย
11. การอ่านของเด็กควรเริ่มจากครอบครัว โรงเรียน และทุกฝ่ายร่วมมือกัน
12. สอนให้เด็กแบ่งเวลาให้เป็นประโยชน์ ไม่บังคับแต่ให้ฝึกฝนเรียนรู้เองตั้งแต่เด็ก
13. มีการเรียนรู้จากการเลียนแบบที่ดีจากเด็กถึงผู้ใหญ่
14. ผู้ปกครองควรมีเวลาสำหรับลูกในเรื่องการส่งเสริมการอ่าน
15. พัฒนานิสัยรักการอ่านของตนเองอย่างต่อเนื่อง ยั่งยืนจนเป็นนิสัย

2. กลยุทธ์การให้เด็กเข้าถึงหนังสือ

1. จัดหาหนังสือสนุก ๆ หนังสือที่เด็กสนใจให้เด็กอ่าน และให้มีติดบ้าน
2. วางหนังสือไว้ทั่วไปในบ้าน เด็กเห็นจะได้หยิบอ่าน
3. มีโต๊ะหนังสือ หรือการจัดมุมหนังสือภายในบ้านให้สวยงาม เพื่อจูงใจให้เด็กต้องการอ่าน
4. มีเวลาพาบุตรไปอ่านหนังสือนอกสถานที่ หรือห้องสมุดบ้าง

3. กลยุทธ์การสร้างนิสัยรักการอ่าน

1. ส่งเสริมให้บุตรรู้จักหนังสือเป็นครั้งแรกตั้งแต่อายุ 1-2 ขวบ
2. ให้เด็กอ่านหนังสือให้ฟังเป็นประจำ หรืออ่านแล้วให้สรุปเรื่องราวให้ฟัง
3. ฝึกให้เด็กอ่านหนังสือทุกวัน หรือให้คร่อมอบหมายงาน
4. ผู้ปกครองกวาดขันการอ่านหนังสือของเด็ก
5. ฝึกให้เด็กอ่านหนังสือที่เขาชอบอ่านหรือสนใจอ่านก่อน เพื่อปลูกฝังให้เกิดการรักการอ่าน
6. ครอบงำถึงประโยชน์ของการอ่านหนังสือ

ก่อน

ข้อเสนอแนะวิธีการส่งเสริมการอ่านโดยผ่านทางครอบครัวผู้ปกครอง

1. ปลูกฝังนิสัยรักการอ่านโดยอ่านจากนิยาย นิตยสาร เพื่อความบันเทิง แล้วจึงพัฒนาเป็นการอ่านหนังสือวิชาการ

2. อ่านหนังสือที่มีสิ่งดึงดูดที่น่าสนใจก่อนแล้วค่อยอ่านแบบที่ไม่มีสิ่งดึงดูด
3. อ่านหนังสือบ่อย ๆ หรือเริ่มอ่านตั้งแต่เด็ก ๆ
4. พาเด็กเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับหนังสือหรือกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน
5. พ่อแม่อ่านหนังสือให้บุตรดูเป็นตัวอย่าง เด็กจะได้ทำตาม
6. อ่านหนังสือเมื่อมีเวลาว่างทุกวันให้เป็นนิสัย
7. พ่อแม่เล่านิทานหรืออ่านหนังสือให้บุตรฟังทุกวัน
8. ชวนสมาชิกในบ้านอ่านหนังสือร่วมกัน และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเมื่ออ่านหนังสือจบ
9. อ่านหรือเล่าเรื่องในหนังสือให้เด็กฟัง เพื่อกระตุ้นความสนใจ หรือให้เด็กอ่านตาม หรือ

อ่านร่วมกัน

10. ให้เด็กดูภาพในหนังสือ
11. ใช้ซีดีนิทาน การ์ตูน ช่วยกระตุ้นให้เด็กต้องการดูภาพจากหนังสือ
12. เล่นทายปัญหาในหนังสือ
13. พ่อ-แม่ ต้องพาบุตรไปเยี่ยมชมนิทรรศการ ร้านจำหน่ายหนังสือสม่ำเสมอ และฝึกให้เด็ก

เลือกหนังสือด้วยตัวเอง

14. จัดสรรเงินหรือมีงบประมาณเพื่อซื้อหนังสือให้บุตร หรือเช่าหนังสือให้
15. สนับสนุนให้แลกเปลี่ยนหนังสือกับเพื่อน
16. ทำตัวอย่างให้บุตรเห็นว่าการจ่ายเงินซื้อหนังสือมีประโยชน์เพียงใด

17. ให้เด็กอ่านหนังสือให้ฟังเป็นประจำ หรืออ่านแล้วให้สรุปเรื่องราวให้ฟัง
18. ฝึกฝนให้เด็กอ่านหนังสือทุกวันๆ ละ 1 ชั่วโมง หรือไม่ต่ำกว่า 1 หน้าต่อวัน หรือให้ครูมอบหมายงานเกี่ยวกับการอ่าน
19. ผู้ปกครองควดขันการอ่านหนังสือของเด็ก ดึงเด็กออกจากโทรทัศน์ให้มาอ่านหนังสืออย่างน้อยวันละ 30 นาที
20. ฝึกให้เด็กอ่านหนังสือที่เขาชอบอ่านหรือสนใจอ่านก่อน
21. หนังสือที่ใช้ในการอ่าน ควรเลือกหนังสือที่เหมาะสมหรือมีรูปภาพประกอบ
22. ฝึกให้เด็กอ่านหนังสือทุกประเภท ทั้ง นิทาน สารคดี การ์ตูนที่มีภาพประกอบ ความรู้ทั่วไป เรื่องสั้น หรือนวนิยายที่เขาชอบหรือต้องการอ่าน
23. อธิบายถึงประโยชน์ของการอ่านหนังสือ
24. มีของรางวัล คำชม เพื่อจูงใจให้เด็กอ่านหนังสือ
25. อธิบายความหมายของสิ่งน่ารู้ น่าสนใจของเด็กแล้วแนะนำให้ไปอ่าน
26. เขียนคำคม สุภาษิต คิดไว้ตามฝาผนังบ้านและบอกแหล่งที่มา แนะนำให้อ่านเพิ่มเติม
27. มีชมรมแม่บ้านอ่าน “หนังสือ” ซื่อคนละเล่ม เมื่ออ่านเสร็จเวียนต่อกันไป ค่าใช้จ่ายจะไม่มาก
28. จะประกอบอาชีพได้ดี ต้องมีความรู้ในเรื่องนั้น ต้องอ่านหนังสือเกี่ยวกับอาชีพนั้น
29. ส่งเสริมการอ่านเพื่อให้รู้จักตนเอง พัฒนาตนเองนำความรู้ที่อ่านไปสู่การปฏิบัติ ก่อนจะทำอะไรต้องรู้ว่าหนังสือเกี่ยวกับเรื่องนั้นหรือไม่ เพื่อนำมาปรุงแต่งพัฒนาปรับแก้จุดอ่อนของคน

4. ข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมการอ่านสำหรับห้องสมุด

ข้อเสนอแนะนโยบายในการส่งเสริมการอ่านสำหรับห้องสมุด

1. จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านโดยผ่านระบบห้องสมุด ห้องสมุดจะต้องส่งเสริมการอ่านทุกรูปแบบ เช่น การโฆษณาหนังสือใหม่ นิทรรศการหนังสือสำคัญ ผลงานของคนมีชื่อเสียง หนังสืออิเล็กทรอนิกส์
 2. ควรปรับปรุงกฎระเบียบสภาพแวดล้อม ห้องสมุด หนังสือ เพื่อสนับสนุนวัสดุ ครุภัณฑ์ สร้างบรรยากาศในการอ่าน และเป็นแหล่งศึกษาหาความรู้อย่างแท้จริง
 3. ควรพัฒนาห้องสมุดประชาชนและที่อื่น ๆ ให้มีความทันสมัยและมีหนังสือหรือทรัพยากรสารสนเทศต่าง ๆ ที่เพียงพอต่อความต้องการของผู้ใช้ การพัฒนาเทคโนโลยีห้องสมุด
 4. ต้องมีความร่วมมือกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะสถานศึกษา
 5. ต้องร่วมมือกับอาจารย์ผู้สอน
-

6. ปลุกฝังให้นักเรียนเห็นคุณค่าของการอ่าน
 7. สร้างจิตสำนึกให้กับนักเรียน โดยการรณรงค์ให้เห็นคุณค่าและประโยชน์ของการอ่านหนังสือ
 8. นโยบายการให้ยืมหนังสือระหว่างห้องสมุด
 9. รัฐบาลมีเงินสนับสนุนห้องสมุด และซื้อหนังสือเข้าห้องสมุดทั่วประเทศ
 10. ให้ความสำคัญกับห้องสมุดโรงเรียนและห้องสมุดประชาชน
 11. จัดตั้งสมาคมองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาห้องสมุดเพื่อการอ่าน
 12. ออกกฎหมายเพื่อกำหนดเงื่อนไข และการให้ความสนับสนุนด้านต่างๆ แก่ห้องสมุด
 13. จัดให้มีเจ้าหน้าที่ให้เพียงพอ
 14. ยกย่องและให้ความสำคัญแก่บรรณารักษ์ รวมทั้งส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากครูบรรณารักษ์
 15. จัดตั้งห้องสมุดเฉพาะทาง ดำเนินการห้องสมุดเคลื่อนที่ พัฒนาห้องสมุดในโรงเรียน
 16. เพิ่มจำนวนห้องสมุดประชาชน และห้องสมุดเคลื่อนที่ให้ทั่วถึงทุกพื้นที่ โดยเฉพาะในต่างจังหวัด
 17. ปลุกฝังให้บรรณารักษ์ตระหนัก ให้ความสำคัญ และรับผิดชอบต่อการส่งเสริมการอ่านแก่ประชาชนในพื้นที่
 18. กำหนดบทบาทของห้องสมุดประชาชนให้มีความชัดเจนมากขึ้น
 19. ประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่างๆ ของห้องสมุดผ่านสื่อต่างๆ อย่างต่อเนื่อง
- ข้อเสนอแนะวิธีการส่งเสริมการอ่านโดยผ่านทางห้องสมุด**
1. ทำการประชาสัมพันธ์เมื่อท่านได้เข้ามาห้องสมุด ท่านจะได้อะไรกลับไปบ้าง และจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านเชิงรุก โดยไปจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านนอกสถานที่
 2. มีหนังสือใหม่เข้ามาอย่างสม่ำเสมอ
 3. ควรเลือกเนื้อหาของหนังสือให้เหมาะกับวัยของกลุ่มเป้าหมาย หรือมีเนื้อหาที่น่าสนใจ และทันต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น
 4. มีหนังสือหลากหลายให้เด็กเลือกอ่านได้ตามที่ต้องการ
 5. จัดนิทรรศการหนังสือใหม่อย่างน้อยเดือนละ 2 ครั้ง
 6. จัดแสดงหนังสือที่น่าสนใจอาทิตย์ละครั้ง
 7. ห้องสมุดเคลื่อนที่ เช่น ห้องสมุดกายเตี๊ยะของชุมชนร่มเกล้า ซึ่งประสบความสำเร็จมาก
-

8. เพิ่มการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของห้องสมุดให้ทั่วถึงเป็นประจำสม่ำเสมอ
9. เข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับห้องสมุดที่หน่วยงานต่าง ๆ จัดขึ้น
10. จัดตั้งห้องสมุดประชาชนประจำหมู่บ้านหรือห้องสมุดเอกชน
11. สถานที่อ่านหนังสือ เช่น ห้องสมุด ควรมีบรรยากาศชวนอ่านหนังสือ
12. จัดบรรยากาศให้ห้องสมุดเป็นห้องสมุดมีชีวิต
13. จัดมุมหนังสือที่รับเข้ามาใหม่
14. จัดงานสัปดาห์ห้องสมุด
15. ห้องสมุดควรมีหนังสือให้เลือกหลากหลาย
16. แนะนำหนังสือใหม่
17. ห้องสมุดควรส่งเสริมให้มีการยืมหนังสือ/สิ่งพิมพ์ จำนวนมาก และสำหรับนักศึกษาไม่มีการคบริการยืมในช่วงปิดภาคเรียน
18. ศึกษาเทคนิคการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านจากหน่วยงานต่างๆ หรือข้อมูลข่าวสารที่น่าสนใจอย่างสม่ำเสมอ
19. เพิ่มจุดบริการอ่านหนังสือให้มากขึ้น เริ่มจากในโรงเรียน นอกจากห้องสมุดก็จะเพิ่มเป็นจุดๆ กระจายไปทั่วบริเวณ โรงเรียนจากนั้นจึงเข้าไปสู่ชุมชน และบ้านซึ่งเด็กๆ อาศัยอยู่
20. วางแผนโดยจัดกิจกรรมให้หลากหลาย ครบทุกรูปแบบ เพื่อจูงใจให้เด็กรักการอ่านและสนใจเข้าห้องสมุดมากขึ้น
21. การร่วมมือจัดนิทรรศการและการบรรยายเกี่ยวกับหนังสือ
22. กิจกรรมห้องสมุดสัมพันธ์ชุมชน ช่วยส่งเสริมนิสัยรักการอ่านได้มากขึ้น
23. จัดห้องสมุดในรูปแบบใหม่ นำเทคโนโลยีเข้ามาส่งเสริมการอ่าน มีนวัตกรรมใหม่ๆ
24. จัดหาหนังสือที่มีรูปแบบใหม่ๆ ทันสมัยเข้ามาไว้ให้บริการในห้องสมุด
25. จัดมุมหนังสือควบคู่กับเทคโนโลยีสารสนเทศ
26. บ้านหนังสือประจำชุมชน
27. จัดกิจกรรมเสวนาเกี่ยวกับหนังสือที่อ่าน
28. การอนุรักษ์หนังสือเก่า
29. แนวคิดการจัดห้องสมุดสมัยใหม่
30. กิจกรรมวันภาษาไทยแห่งชาติ
31. โครงการชวนน้องอ่าน
32. วันงานสัปดาห์ห้องสมุด / หนังสือ

33. อบรมบรรณารักษ์เพื่อจัดห้องสมุดมีชีวิต
34. ห้องสมุดคัดไทย
35. การสร้างชุมชนนักอ่าน
36. ทักษะการรู้สารสนเทศและกลยุทธ์การจัดการห้องสมุดให้ถูกใจผู้ใช้
37. จัดห้องสมุดอย่างไรให้เยาวชนไทยรักการอ่าน
38. จัดห้องสมุดเด็กเล็กๆ ให้พ่อแม่ยืมหนังสือได้
39. จัดมุมหนังสือในสถานที่ที่ต้องใช้เวลาอยู่นานๆ เช่นที่โรงพยาบาล

5. ข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมการอ่านสำหรับโรงเรียนและระบบการศึกษา

ข้อเสนอแนะด้านระบบการศึกษา ควรดำเนินการดังนี้

1. กำหนดนโยบายและแผนที่ชัดเจนในการพัฒนาคนให้สมบูรณ์ทุกด้าน ส่งเสริมการเรียนรู้
อย่างเสมอภาคในทุกช่วงวัยจนตลอดชีวิต ซึ่งให้เห็นความสำคัญ และมีการประเมินผล
2. นำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาพัฒนาหลักสูตรการศึกษา
3. เปิดโอกาสให้นักวิชาการและองค์กรท้องถิ่น ได้เข้าร่วมจัดหลักสูตรการศึกษาเพื่อให้
สอดคล้องกับธรรมชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่น
4. ปรับปรุงระบบการศึกษาที่เอื้ออำนวยต่อการส่งเสริมการอ่าน
5. ประสานความร่วมมือกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบ
6. ปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาให้สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมและเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป
เพื่อสนับสนุนและเอื้ออำนวยต่อการส่งเสริมการอ่าน ควบคู่กับการค้นคว้า
7. ทำวิจัยเพื่อช่วยในการวางแผนและพัฒนาระบบการศึกษาให้อยู่ในแนวทางที่ถูกต้อง
8. จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านโดยผ่านระบบการศึกษา
9. จัดตั้งคณะกรรมการดูแลงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการอ่าน
10. มีหนังสืออ่านนอกเวลาที่หลากหลายทั้งด้านวัฒนธรรม เทคโนโลยี คุณธรรม จริยธรรม
11. กระจายศูนย์การเรียนรู้ไปยังภาคท้องถิ่น
12. มีบุคลากรที่มีประสิทธิภาพ
13. ผลักดันให้ครอบครัวมีส่วนร่วมในการเรียนรู้และการอ่านของเด็ก
14. สร้างทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับการศึกษา ต้องทำความเข้าใจว่าสังคมดี มีคุณภาพ การศึกษาต้องดี
ต้องอ่านและเขียน เป็นทักษะสำคัญในการครองชีพ

15. ปัญหาคุณภาพของครู การกระจายกำลังของครู บางครั้งครูไม่เพียงพอ ครูละเลยการอ่าน วัตถุประสงค์น้อย ครูไม่เอาใจใส่ เด็กอ่านไม่ออก ครูต้องเสียสละและเอาใจใส่เด็ก

16. ปรับหลักสูตรโดยเพิ่มวิชาที่เกี่ยวข้องกับการอ่านมากขึ้น และแทรกอยู่ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ หรือในรูปกิจกรรม

17. ครูต้องมีทัศนคติที่ดีและเห็นความสำคัญและเห็นคุณค่าของการอ่านเสียก่อน

ข้อเสนอแนะนโยบายการส่งเสริมการอ่านสำหรับโรงเรียน

1. โรงเรียนทุกโรงเรียนจัดโครงการที่จะกระตุ้นให้เด็กมีนิสัยรักการอ่าน และส่งเสริมให้มีกิจกรรมการอ่าน

2. ครูควรเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านการอ่าน

3. จัดกิจกรรมที่สามารถดึงให้นักเรียน นักศึกษาเข้ามามีส่วนร่วม

4. สร้างความรักหนังสือแก่เด็กๆ และเยาวชน

5. จัดการส่งเสริมการอ่านให้มากขึ้น โดยใช้กิจกรรมเข้ามามีส่วนร่วมด้วย เพื่อให้เด็กสนใจการอ่านหนังสือมากขึ้น

6. จัดบรรยากาศ สถานที่ ให้เอื้อต่อการเป็นแหล่งการเรียนรู้

7. ควรมีการวางแผนในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านให้รอบคอบ และดี เพื่อเด็กจะได้สนใจและให้ความสำคัญกับการอ่านมากขึ้น

8. ส่งเสริมจูงใจเด็กให้รักการอ่านโดยการจัดประกวดการอ่านหนังสือ

9. จะส่งเสริมเด็กเรียนรู้ด้านการอ่านให้มากขึ้น ส่งเสริมให้เด็กเห็นคุณค่าของการอ่าน และสอนให้เด็กรู้จักอนุรักษ์หนังสือเก่าๆ เพื่อให้เด็กได้มองเห็นความสำคัญของหนังสือมากกว่าเอาเวลาว่างไปเล่นอินเทอร์เน็ต หรือเกมออนไลน์

10. ครู อาจารย์ ทุกสถาบันการศึกษาต้องมีส่วนช่วยในการจัดกิจกรรมส่งเสริมรักการอ่านอย่างต่อเนื่อง

11. โรงเรียนต้องสอนทักษะการอ่านให้แตกฉานเพราะการอยากรู้ อยากเห็นต้องอ่าน ต้องค้นคว้า

12. พัฒนาครูให้มีคุณภาพ โดยครูทุกคนจะได้รับเงินเดือนสูงกว่าอาชีพอื่นๆ การส่งเสริมการอ่านจึงจะประสบความสำเร็จ

13. เน้นการส่งเสริมการอ่านเชิงคุณภาพมากขึ้น โดยเน้นความเข้าใจในการอ่านหนังสือ

ข้อเสนอแนะกลยุทธ์การส่งเสริมการอ่านสำหรับโรงเรียน

1. จัดกิจกรรมรักการอ่าน ตามโครงการแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน
2. จัดกิจกรรมเกี่ยวกับการส่งเสริมการอ่าน และมีของรางวัลให้
3. เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่านเพื่อเพิ่มความเข้าใจ หรือทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์
4. เริ่มจากผู้ปกครองและครู ควรจูงใจให้เด็กต้องการอ่าน ไม่จำเป็นต้องหนังสือเรียนเท่านั้น แต่สนับสนุนในเรื่องที่เด็กชอบ
5. ควรเริ่มจากเด็กระดับอนุบาลก่อน โดยใช้หนังสือภาพให้เด็กๆ ได้ดู ได้สัมผัส หรือเวลาที่เด็กนอนก็ควรเปิดนิทานให้เด็กฟัง บางครั้งอาจนำหนังสือมาเล่าเรื่องให้เด็กๆ ได้ฟังทุกวันก็จะเป็นการปลูกฝังให้เด็กชอบหนังสือ รักที่จะอ่านหนังสือเมื่อโตขึ้น
6. เน้นการอ่านหนังสือของนักเรียนประถมให้มากที่สุด ใช้กิจกรรมต่างๆ กระตุ้นให้นักเรียนสนใจการอ่าน
7. ต้องพัฒนาจากครอบครัว และโรงเรียน ครูในแต่ละวิชาจะต้องจัดกิจกรรมในการค้นคว้า การอ่านให้มากขึ้น
8. ส่งเสริมกิจกรรมพัฒนาการอ่านแก่เด็กนักเรียนในรูปแบบที่สร้างความสนใจ เหมาะสมกับวัย
9. ครูควรมีกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน โดยให้นักเรียนอ่านหนังสือเรื่องที่สนใจ และนำมาเล่าให้เพื่อนๆ ฟัง
10. การอ่านหนังสือให้เยาวชนฟังหรือเล่าเรื่องจากหนังสือภาพ ทุกเวลาที่มีโอกาส การสร้างคำถามเพื่อให้รู้จักค้นคว้า เป็นต้น
11. ให้นักเรียนเลือกอ่านหนังสือที่ตัวเองชื่นชอบ
12. จัดกิจกรรมที่สามารถดึงนักศึกษาให้เข้ามามีส่วนร่วมในทุกกิจกรรม เช่น จัดการประกวด และการให้รางวัล
13. ประสานงานกับอาจารย์ผู้สอนในแต่ละคณะฯ ในการจัดกิจกรรม เพื่อจะให้ทราบแนวทางที่จะนำมาจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับการเรียนการสอนและเป็นประโยชน์กับนักศึกษาโดยตรง
14. สอดแทรกบูรณาการในวิชาเรียน ปลูกฝังนิสัยรักการอ่านให้กับเด็ก และเยาวชน
15. การจัดกิจกรรมให้แก่เด็กโดยมีรางวัลมอบให้
16. ไม่บังคับให้เด็กเคร่งเครียดกับการอ่านมากเกินไป
17. จำนวนนักเรียนต่อห้องควรน้อยลง
18. ครูควรช่วยดูแลการอ่านหนังสือของเด็ก

19. ให้นักเรียนมีส่วนร่วมถ่ายทอดประสบการณ์การอ่านในชุมชน
20. ครู เล่าเรื่องช่วยผู้ให้เด็กอยากรู้ต่อนจบ โดยไม่บอกและให้เด็กหาอ่านเอง จะทำให้เด็กพัฒนาการอ่านได้
21. ครูสอนภาษาไทยควรเก่งการสอนภาษาไทย ซึ่งจะช่วยให้เด็กเก่งและรักภาษาไทย
22. เอาพ่อแม่มาทำค่ายร่วมกัน

ข้อเสนอแนะวิธีการส่งเสริมการอ่านสำหรับโรงเรียน

- ใช้วิธีการตามหลักการแบบใหม่ คือ สร้างแรงจูงใจให้รางวัล ให้คุณค่า ยกย่อง โดยมีวิธีการดังนี้
1. มีการจัดประกวดนักอ่านดีเด่น
 2. จัดประกวดหรือแข่งขัน มีรางวัล
 3. ประกวดการทำบันทึกการอ่าน
 4. การประกวดตอบปัญหาบรรณานุกรม
 5. ประกวดเล่านิทาน
 6. ให้ครูแนะนำนักเรียนนอกเวลาเรียนในห้องสมุด และสร้างบรรยากาศในห้องสมุดให้สงบเหมาะสมแก่การอ่านหนังสือ
 7. เด็กนักเรียนที่อ่านหนังสือออกหรืออ่านหนังสือได้ จะได้รับรางวัลตอบแทน
 8. ต้องพานักเรียนหรือเยาวชนไปชมนิทรรศการสัปดาห์หนังสือแห่งชาติบ่อยๆ เด็กจะได้ซึมซับนิสัยรักการอ่าน
 9. ทุกโรงเรียนต้องมีมุมหนังสือ และมีการคัดเลือกหนังสือ เช่น หนังสือดี 100 เรื่องที่เด็กไทยควรอ่าน
 10. จัดกิจกรรม จัดบอร์ดรางวัลซีไรต์
 11. เล่านิทาน โดยใช้หุ่นมือประกอบ หรือทำตุ๊กตาประกอบ หรือละครหุ่นสังขยา
 12. ให้รางวัลสำหรับผู้ที่ย่านหนังสือได้ครบตามกำหนด
 13. จัดกิจกรรมสำหรับเยาวชนโดยนำรูปแบบมาจากหนังสือ การพับกระดาษ การทำดอกไม้ การวาดรูป เป็นต้น
 14. สอดแทรกบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ และวิชาเรียนเพื่อปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนรักการอ่านอย่างต่อเนื่อง โดยจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านอย่างต่อเนื่อง
 15. ให้ครูทุกวิชากระตุ้นนักเรียน โดยการให้อ่านหนังสือเพิ่มเติมในห้องเรียน
 16. ส่งเสริมจูงใจเด็กให้รักการอ่านโดยการจัดประกวดการอ่านหนังสือ
-

17. มีรางวัลให้เด็กอ่าน
18. จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านหนังสือประเภทบันเทิงคดีในเบื้องต้น เพื่อความเพลิดเพลิน สนุก จะช่วยให้รักการอ่านมากขึ้น
19. จัดทำบันทึกการอ่าน
20. ที่โรงเรียนมีมุมหนังสือเด็ก และมีหนังสือดีที่ได้รับรางวัลซีไรต์
21. การเรียนในชั้นเรียน ก่อนที่จะเข้าสู่บทเรียนจะต้องให้มีการมาเล่าเรื่องที่เป็นประโยชน์มา แบ่งปันให้เพื่อนฟัง
22. ให้ใช้เวลาในการอ่านอย่างน้อย 5 นาที แล้วค่อยๆ เพิ่มเวลาขึ้น
23. กิจกรรมรักการอ่าน
24. กิจกรรมสัปดาห์วันรักภาษาไทย
25. กิจกรรมการอ่านนิทาน การ์ตูน
26. กิจกรรมการถามตอบคำถาม
27. กิจกรรมสัปดาห์ห้องสมุด
28. โครงการหมอภาษา
29. กิจกรรมภาษาไทยวันละคำ
30. กอดหมอนนอนอ่านหนังสือ
31. โครงการหนังสือมือสอง
32. ทำแบบทดสอบหลังการอ่านจะทำให้การอ่านมีความท้าทายขึ้น
33. จัดชั้นวางหนังสือให้เป็นระเบียบจะได้กระตุ้นการอ่านในครั้งต่อไป
34. มีของรางวัล คำชมเพื่อจูงใจให้เด็กอ่านหนังสือ
35. จัดแข่งขันการอ่านหนังสือ และวัดผลการอ่านนั้น
36. เพิ่มจำนวนครูในระดับปฐมวัยให้มากขึ้น
37. แนะนำจัดหาหนังสือที่เด็กชอบ มีประโยชน์ เหมาะสมกับวัย
38. อธิบายเนื้อหาที่เป็นจุดสนใจแก่เด็กเพื่อกระตุ้นการอ่าน
39. การจัดกิจกรรมค่ายวิชาการ
40. เด็กไทยรวมใจอ่านถวายเป็นหลวง
41. การพัฒนาด้านจิตปัสสร
42. การพัฒนาศักยภาพผู้สอน
43. ฝึกอบรมด้านการผลิตหนังสืออ่านเพิ่มเติม

44. การพัฒนากระบวนการความคิด
45. การอ่านภาษาไทยสัญจร
46. เทคนิคกิจกรรมการพัฒนา 6Q สำหรับเด็กปฐมวัย
47. อ่านนิทาน, เล่านิทานกับดนตรี
48. การฝึกการอ่านและเขียนจากภาพหรือนิทาน
49. การอ่านคิดวิเคราะห์
50. การสร้างสื่อพัฒนาเด็ก
51. การสอนอ่านร้อยกรอง และทำนองเสนาะ
52. กระจายหนังสือ/ตะกร้าหนังสือ
53. หยุดทุกงานอ่านทุกคน
54. การอ่านจับใจความสำคัญ
55. การอ่านข่าวสารประจำวันมาสรุปให้ฟัง
56. จัดงานวันภาษาไทย
57. ฝึกให้เด็กเลือกหนังสือที่เหมาะสมกับอายุ
58. เข้าโครงการหมอกาษา
59. เล่านิทานข่าวต่างๆ
60. อธิบายให้เห็นประโยชน์จากการอ่านหนังสือ
61. จัดเป็นชั่วโมงรักการอ่าน
62. ฝึกสรุปเนื้อหาที่สำคัญ
63. จัดอบรมการใช้ภาษาไทยที่ถูกต้อง พูดถูกต้องตามหลักภาษา
64. ประกวดคัดลายมือ อ่านทำนองเสนาะ และบทกวีนิพนธ์ต่างๆ
65. บังคับให้นักเรียนอ่านหนังสือแบบเรียนในชั้นเรียน
66. จัดการแข่งขันการอ่านฟังเสียงตามระดับการศึกษา
67. จัดการประกวดเรียงความ เพราะการเขียนต้องอาศัยการอ่าน
68. การอ่านและการรับข้อมูลความรู้ต่าง ๆ ไม่จำกัดเฉพาะแค่ในหนังสือเท่านั้น อาจจะได้รับรู้จากสิ่งรอบ ๆ ตัว เช่น การประดิษฐ์สิ่งของจากงานรีไซเคิล หรือการทำกิจกรรมร่วมกัน เป็นต้น
69. จัดกิจกรรมแข่งขันตอบปัญหาเกี่ยวกับหนังสือในห้องสมุด
70. ฝึกทำหนังสือทำมือ
71. จัดทำหนังสือส่งเสริมการอ่าน

72. จัดสัมมนาการอ่านของโรงเรียน เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเรื่องการส่งเสริมการอ่าน

6. ข้อเสนอแนะด้านสังคมและวัฒนธรรมการอ่าน ควรดำเนินการดังนี้

ข้อเสนอแนะด้านระบบการศึกษา ควรดำเนินการดังนี้

1. ปลุกฝังให้คนในประเทศมีนิสัยรักการอ่าน และการเรียนรู้
2. สร้างความเข้าใจแก่พ่อแม่ถึงความสัมพันธ์ระหว่างพัฒนาการของเด็ก และการอ่านในแต่ละวัย และชีวิตความเป็นครอบครัว
3. สร้างความเข้าใจแก่ครูเรื่องการอ่าน ว่ามีความจำเป็นเท่ากับหนังสือเรียน
4. เน้นความร่วมมือระหว่างคนในชุมชน อาสาสมัคร และทุกส่วนในสังคม
5. สื่อรูปแบบใหม่ เช่น ทีวี อินเทอร์เน็ต โทรศัพท์มือถือ เกมคอมพิวเตอร์ มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการอ่านของคนในสังคมมาก รัฐต้องควบคุมดูแลให้อยู่ในขอบเขตที่เหมาะสมหรือเชื่อมโยงเข้าสู่การส่งเสริมการอ่านให้ได้
6. ปลุกฝังให้เยาวชนรุ่นใหม่รู้จักคุณค่าของวัฒนธรรมไทย
7. ส่งเสริมการอ่านเพื่อปลุกฝังความเป็นชาตินิยมและคุณธรรม
8. ปลุกฝังให้ครอบครัวมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการอ่านของเด็ก
9. ต้องมีชมรม สมาคมที่สนใจและองค์กรภายนอก มารณรงค์อย่างจริงจังและผลักดันภาครัฐ
10. มีการเรียกร้องต่อสังคม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ตระหนักและเห็นความสำคัญของการอ่าน และประสานความร่วมมือกัน เพื่อกำหนดนโยบายและแผนกลยุทธ์ ร่วมกัน
11. ปรับทัศนคติ อย่ามองว่า การอ่านเป็นเรื่องของครู หรือโรงเรียนอย่างเดียว สังคมต้องมีส่วนช่วย
12. สังคมไม่ให้ความสนใจด้านการอ่าน เนื่องจากคนก้าวหน้าได้โดยไม่อ่าน มีช่องว่างให้คนได้ประโยชน์โดยไม่อ่านได้ต้องปรับในเรื่องนี้
13. สร้างให้เกิดวัฒนธรรมการเรียนรู้ให้ได้ทั้งวัฒนธรรมด้านการเรียนรู้ (Learning Culture) วัฒนธรรมด้านความคิดใหม่ (Creative Culture) และ Productive Culture ซึ่งต้องเชื่อมโยงกับการอ่านทั้งสิ้น
14. ออกแบบลักษณะของคนไทยในแต่ละช่วงอายุ เพื่อทราบแนวทาง และเนื้อหาของหนังสือที่แต่ละช่วงอายุต้องอ่าน

15. สร้างค่านิยม “การอ่าน” ให้เป็นคุณลักษณะจำเป็นขั้นพื้นฐานและแสดงถึงบุคลิกภาพ เช่น ในการสมัครงาน หรือเป็นตัวชี้วัด ในการก้าวสู่ตำแหน่งที่สูงขึ้น การสอบ หรือกิจกรรมทุกขั้นตอนของหน่วยงานที่ต้องใช้การอ่านเป็นพื้นฐาน

16. สร้างทุกจุดให้เกิดบรรยากาศรักการอ่าน ไม่จำเพาะแต่ในโรงเรียน แต่ควรเป็นทุกสถานที่ ควรจัดให้มีห้องสมุดหรือสร้างมุมการอ่านทุกที่ ทุกเวลา ทั้งในองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน ทุกแห่ง พร้อมสร้างวัฒนธรรมการอ่านแก่ทุกคนในองค์กร

17. ผสานศิลปะการอ่านเข้ากับศิลปะแขนงอื่น

18. สังคมไทยเน้นการถ่ายทอดโดยกระบวนการบอกเล่าและชอบฟังมากกว่าการอ่าน ต้องทำการปรับพฤติกรรมนี้

19. การใช้สื่อเพื่อสร้างกระแสสังคมและเปลี่ยนวิถีชีวิตอย่างต่อเนื่อง จนประชาชนคิดว่าการอ่านเป็นวิถีชีวิต

20. การประสานงานและระดมทรัพยากรต่างๆ ในสังคม ต้องประสานงานทุกภาคส่วน เพื่อรณรงค์ส่งเสริมการอ่าน

21. สร้างสร้างวัฒนธรรมการอ่านด้วยการส่งเสริม สนับสนุนและกระตุ้นให้คนไทยทุกคน จัดหาหนังสือที่ดี หลากหลายและน่าสนใจ มาแทนการดูโทรทัศน์ การเล่นเกม อินเทอร์เน็ต และการใช้สื่อไฮเทคเทคโนโลยีที่มีอยู่ทั่วไปในสังคม

22. องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นทุกหน่วยในทุกระดับ ต้องบรรจุแผนการสร้างวัฒนธรรมการอ่านไว้ในแผนงานที่ต้องดำเนินงานอย่างจริงจัง โดยมีการจัดสัดส่วนอย่างชัดเจนเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เช่น ร้อยละ 1 ของงบประมาณประจำปี หรือจัดงบประมาณต่อคนต่อปีอย่างชัดเจน

23. จัดตั้งห้องสมุดในทุกชุมชน และต้องจัดระบบให้ประชาชนเข้าถึงบริการได้ง่าย มีเงื่อนไขในการใช้บริการไม่มาก และไม่ยุ่งยาก มีการจัดบรรยากาศที่สบายเพื่อเอื้อให้เกิดความสนใจในการเข้ามาอ่านหนังสือ รวมทั้งบรรณารักษ์ต้องมีความทันสมัย มีเทคนิคในการเชิญชวนให้คนมารับบริการ มาอ่านหนังสือ มาเรียนรู้

24. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ทุกที่ในชุมชนมีแหล่งหนังสือที่ดีสำหรับทุกคน เช่น ในบ้านมีมุมหนังสือ ในโรงพยาบาล ในสถานศึกษา ในวัด ในที่ทำการ อบต. ในสวนสาธารณะในห้างสรรพสินค้า และในทุกสถานที่ที่ประชาชนต้องมาทำกิจกรรมหนึ่งกิจกรรมใดร่วมกัน ต้องมีมุมหนังสือหรือห้องสมุด

25. ส่งเสริม และสนับสนุนให้ทุกชุมชนผลิตหนังสือเพลงกล่อมเด็ก นิทานพื้นบ้านและเรื่องราวความเป็นมาของท้องถิ่นตน

26. ส่งเสริม และสนับสนุนให้มีร้านเช่าหนังสือที่ไม่ถือเป็นธุรกิจแต่ให้มีหน้าที่ร่วมกันในการกระจายหนังสือสู่ประชาชน

สรุป จากแนวทางที่ได้กล่าวไว้ในข้อเสนอแนะข้างต้น คณะผู้วิจัยเห็นควรให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้นำแนวทางดังกล่าว ไปปรับใช้ในการรณรงค์และส่งเสริมการอ่าน อย่างไรก็ตาม การจะประสบความสำเร็จหรือไม่ขึ้นกับการส่งเสริม สนับสนุนในระดับครอบครัว พ่อแม่ต้องเป็นตัวอย่างที่ดี สร้างความคุ้นเคยกับหนังสือให้แก่เด็ก และให้ตระหนักว่าการอ่านคือสิ่งที่น่าภูมิใจ การอ่านที่จะพัฒนาขึ้นมาได้ ต้องปฏิบัติสม่ำเสมอ การอ่านควรเป็นกิจกรรมประจำวัน เป็นกิจกรรมต่อเนื่องจนตลอดชีวิต การอ่านไม่ใช่เรื่องของบุคคลแต่ละคน หากเป็นเรื่องของสังคมทุกระดับ เมื่อรู้จักการอ่านหนังสือความคิดก็ทัดเทียมกับผู้อื่น

